

T.C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKÖĞRETİM 8. SINIF TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILAP TARİHİ VE
ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNDE BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÖĞRETİMİN
ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARISINA ETKİSİ

Sinan ALKAN

MANİSA

2009

T.C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKÖĞRETİM 8. SINIF TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILAP TARİHİ VE
ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNDE BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÖĞRETİMİN
ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARISINA ETKİSİ

Sinan ALKAN

Danışman
Doç. Dr. Nurettin GÜLMEZ

MANİSA
2009

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı, ilköğretim 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi “Ya İstiklal, Ya Ölüm!” ünitesinde bilgisayar destekli öğretimin öğrencilerin akademik başarısına etkisini incelemektir.

Araştırma beş bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde; probleme, alt problemlere, araştırmanın amacına, önemine, sayıltılarına ve sınırlılıklarına, ikinci bölümde; kuramsal açıklama ve araştırmalara, üçüncü bölümde; araştırmanın hangi yöntemle yapıldığına, dördüncü bölümde; araştırmaya ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Son bölümde ise sonuç ve öneriler belirtilmiştir.

Araştırmanın çalışma grubunu, Manisa ili Salihli ilçesi Kabazlı İlköğretim okulunun, 2008-2009 eğitim-öğretim yılındaki 8/A ve 8/B sınıflarında öğrenim görmekte olan 41 öğrenci oluşturmaktadır. Ön test sonuçları değerlendirilerek grupların uygulama öncesi denk olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma, deneysel modellerden ön test son test kontrol gruplu model olarak tasarlanmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 15.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma verilerinin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız gruplar t testi ve eşleştirilmiş gruplar t testi istatistiksel analizleri kullanılmıştır. Dersler her iki grupta da araştırmacı tarafından yürütülmüştür.

Araştırma sonucunda, bilgisayar destekli öğretim yönteminin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin akademik başarılarının, geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinden daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca cinsiyetin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Bilgisayar Destekli Öğretim, Eğitim-Öğretim Teknolojisi, Öğretim Yazılımı

ABSTRACT

The aim of this study is investigating effect of computer based teaching to the academic success of students for the chapter “Death or Independent!” of Turkish Republic Revolution History and Kemalism lesson of the 8th class in primary school.

This study consists of five parts. In the first part, problem, sub-problems, purpose of the study, its importance, hypothesis, limitations; in the second part, literatur review and related research with the subject in the third part; method of the research and in the fourth part the findings of research and comments about it take place. The conclusion and suggestions are explained in the last part.

Working group was consisting of 41 students of Class 8/A and 8/B of 2008-2009 academic year in Kabazli Primary Scholl from Salihli district, Manisa. Before the pretest, it was confirmed that groups were similar with respect to academic achievement.

In the research, experimental models are designed according to the pre test and post test control group. Collected datas were analyzed by SPSS 15.0 program. Arithmetic mean, standart deviation, independent sample t-test and paired simple t-test were used to analyze the research data. The lessons were taught by the researcher in both student groups.

At the end of the research, the pupils academic achievement within the experiment group to which computer based teaching method was implemented, compared with the traditional educational method of control group. It was reached that the experiment group of pupils were more successful than control group. In addition to this results, gender of the students had no effects on success.

Key Words: Education, Turkish Republic Revolution History and Kemalism, Computer Based Teaching, Education and Instruction Technology, Instructional Software

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Bilgisayar Destekli Öğretimin Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel etik ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih
08/06/2009

Sinan ALKAN

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü / /2009 tarih ve sayılı toplantısında oluşturulan jürimiz tarafından Lisans Üstü öğretim Yönetmeliği'nin 8. Maddesi gereğince Enstitümüz İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Programı öğrencisi Sinan ALKAN'ın "İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Bilgisayar Destekli Öğretimin Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi" Konulu tezi incelenmiş ve aday / /2009 tarihinde saat ..... 'da/de jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra..... dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyeleri tarafından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin,

BAŞARILI olduğuna	☐	OY BİRLİĞİ	☐
DÜZELTME yapılmasına	☐	* OY ÇOKLUĞU	☐
RED edilmesine	☐	** ile karar verilmiştir.	

* Bu halde adaya 3 ay süre verilir.

** Bu halde adayın kaydı silinir.

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

Evet

Hayır

*** Tez, burs, ödül veya Teşvik prog. (Tüba, Fullbright vb.) aday olabilir.

Tez, mutlaka basılmalıdır.

Tez, mevcut haliyle basılmalıdır.

Tez, gözden geçirildikten sonra basılmalıdır.

Tez, basımı gereksizdir.

ÖNSÖZ

Çocuklara ve gençlere tarihi, sömürgeci devletlere karşı yapılan istiklal mücadelesini, çağdaş Türkiye yolunda yapılan çalışmaları öğretmek gerekmektedir. Bu nedenle, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimde Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersleri öğretilmektedir. Bu ders sayesinde bireyler; vatandaşlık, demokrasi, çağdaşlık, insan hakları, özgürlük, milli birlik ve beraberlik bilinci kazanmaktadır.

Yaşanılan yüzyılda insanlık değerlerine sahip, araştıran, sorgulayan, çözüm üreten, teknolojiyi kullanabilen ve teknoloji üretebilen bireylerin yetiştirilmesi açısından öğretimde, geleneksel yöntemlerin yerine çağdaş yöntemler kullanılmalıdır. Çünkü geleneksel öğretim yöntemi, eğitim ve öğretimden beklenen hedefleri karşılamakta yetersiz kalmaktadır.

Çağdaş yöntemlerden öne çıkan bilgisayar destekli öğretim yöntemi sayesinde; öğrencilerin görsel ve işitsel duyarlarına hitap edilmekte, öğrencilerin bireysel öğrenme hızları dikkate alınmakta, eğitim ilgi çekici ve eğlenceli olmaktadır. Bilgisayarlar sayesinde çok sayıda bilgiye, fotoğrafa, videoya, şekil ve grafiğe kısa sürede ve kolaylıkla ulaşılabilmektedir.

Bu çalışma, bilgisayar destekli öğretim yöntemi ile yapılan Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin, öğrencilerin akademik başarısını etkileme düzeyinin ortaya konulması amacıyla yapılmıştır.

Çalışma süresince emeği geçen ve rehberlik eden danışmanım sayın Doç. Dr. Nurettin GÜLMEZ'e, akademik çalışma yapmam konusunda yönlendiren ve teşvik eden sayın Yrd. Doç. Dr. Saadet TEKİN'e ve akademik yazın konusunda büyük katkı sağlayan sayın Yrd. Doç. Dr. Abdurrahman İLĞAN'a teşekkür ederim.

Ayrıca, her zaman ve her konuda desteklerini esirgemeyen sevgili aileme sonsuz şükranlarımı sunarım.

Sinan ALKAN

Manisa–2009

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT	II
YEMİN METNİ	III
TUTANAK	IV
ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VI
KISALTMALAR.....	IX
TABLO LİSTESİ.....	X
ŞEKİL LİSTESİ	XII
BÖLÜM 1: GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Problemi	2
1.2 Araştırmanın Alt Problemleri	5
1.3 Araştırmanın Amacı	6
1.4 Araştırmanın Önemi.....	6
1.5 Araştırmanın Sayıltıları	7
1.6 Araştırmanın Sınırlılıkları.....	7
1.7 Tanımlar	8
BÖLÜM 2: KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	9
2.1 Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Önemi ve Amaçları	9
2.2 Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar	13
2.3 Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Kullanılan Yöntem ve Teknikler	17

2.4 Eğitim ve Öğretim Teknolojisi	25
2.5 Bilgisayarlı Öğretim.....	29
2.5.1 Bilgisayar Temelli Öğretim	31
2.5.2 Bilgisayar Destekli Öğretim.....	33
2.6 Bilgisayar Destekli Öğretimde Yazılımlar	35
2.6.1 Tekrar ve Alıştırma Yazılımları	37
2.6.2 Birebir Öğretim Yazılımları.....	38
2.6.3 Benzetim Yazılımları.....	39
2.6.4 Problem Çözme Yazılımları.....	40
2.6.5 Öğretim Amaçlı Oyun Yazılımları.....	40
2.7 Bilgisayar Destekli Öğretimin Üstün Yönleri	41
2.8 Bilgisayar Destekli Öğretimin Sınırlılıkları	44
2.9 Bilgisayar Destekli Öğretimde Öğrencinin Rolü.....	45
2.10 Bilgisayar Destekli Öğretimde Öğretmenin Rolü.....	47
2.11 İlgili Araştırmalar.....	50
2.11.1 Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi İle İlgili Araştırmalar	50
2.11.2 Bilgisayar Destekli Öğretim İle İlgili Araştırmalar.....	55
BÖLÜM 3: YÖNTEM	61
3.1 Araştırmanın Modeli	61
3.2 Çalışma Grubu	62
3.3 Değişkenler.....	62
3.3.1 Bağımsız Değişkenler	62
3.3.2 Bağımlı Değişken	63

3.4 Veri Toplama Araçları.....	63
3.5 Verilerin Analizi	63
3.6 Kullanılan Yazılımın Tanıtımı.....	64
3.7 Araştırma Süreci ve Uygulama.....	65
BÖLÜM 4: BULGULAR VE YORUMLAR	68
4.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	68
4.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	69
4.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	71
4.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	73
4.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	77
4.6 Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	78
4.7 Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Konu Başarı Testindeki Çoktan Seçmeli Sorulara Verdikleri Cevaplara İlişkin Bulgu ve Yorumlar	80
BÖLÜM 5: SONUÇ VE ÖNERİLER	106
5.1 Sonuç	106
5.2 Öneriler.....	108
KAYNAKÇA.....	110
EKLER	119

KISALTMALAR

BDÖ	: Bilgisayar Destekli Öğretim
CD	: Compact Disc
EARGED	: Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi
F	: Frekans
http	: Web Adresli Kaynak
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
N	: Veri Sayısı
p	: Anlamlılık Düzeyi
SS	: Standart Sapma
Sd	: Serbestlik Derecesi
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
t	: t-Testi İçin t Değeri
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri
$\bar{X}$	: Aritmetik Ortalama
%	: Yüzde

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Çalışmanın Deneysel Deseni	61
Tablo 2: Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrenciler	62
Tablo 3: Deney ve Kontrol Gruplarının Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Testi Sonuçları.....	68
Tablo 4 : Kontrol Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Testi Sonuçları	70
Tablo 5: Deney Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Testi Sonuçları	71
Tablo 6: Deney ve Kontrol Gruplarının Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Testi Sonuçları	74
Tablo 7: Kontrol Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Testi Sonuçları.....	77
Tablo 8: Kontrol Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Testi Sonuçları	78
Tablo 9: Deney Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Testi Sonuçları	79
Tablo 10: Deney Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Testi Sonuçları	79
Tablo 11: Konu Başarı Testi 1.Soru Analizi.....	81
Tablo 12: Konu Başarı Testi 2.Soru Analizi.....	82
Tablo 13: Konu Başarı Testi 3.Soru Analizi.....	83
Tablo 14: Konu Başarı Testi 4.Soru Analizi.....	84
Tablo 15: Konu Başarı Testi 5.Soru Analizi.....	85
Tablo 16: Konu Başarı Testi 6.Soru Analizi.....	86
Tablo 17: Konu Başarı Testi 7.Soru Analizi.....	87
Tablo 18: Konu Başarı Testi 8.Soru Analizi.....	88
Tablo 19: Konu Başarı Testi 9.Soru Analizi.....	89

Tablo 20: Konu Başarı Testi 10.Soru Analizi.....	90
Tablo 21: Konu Başarı Testi 11.Soru Analizi.....	91
Tablo 22: Konu Başarı Testi 12.Soru Analizi.....	92
Tablo 23: Konu Başarı Testi 13.Soru Analizi.....	92
Tablo 24: Konu Başarı Testi 14.Soru Analizi.....	93
Tablo 25: Konu Başarı Testi 15.Soru Analizi.....	94
Tablo 26: Konu Başarı Testi 16.Soru Analizi.....	95
Tablo 27: Konu Başarı Testi 17.Soru Analizi.....	96
Tablo 28: Konu Başarı Testi 18.Soru Analizi.....	97
Tablo 29: Konu Başarı Testi 19.Soru Analizi.....	98
Tablo 30: Konu Başarı Testi 20.Soru Analizi.....	99
Tablo 31: Konu Başarı Testi 21.Soru Analizi.....	100
Tablo 32: Konu Başarı Testi 22.Soru Analizi.....	101
Tablo 33: Konu Başarı Testi 23.Soru Analizi.....	102
Tablo 34: Konu Başarı Testi 24.Soru Analizi.....	103
Tablo 35: Konu Başarı Testi 25.Soru Analizi.....	104

ŞEKİL LİSTESİ

- Şekil 1:** Bilgisayar Destekli Öğretimde Öğretmenin Rolü 48
- Şekil 2:** Kontrol ve Deney Grubunun Ön Test Başarı Puan Ortalamalarını Gösteren Şekil 69
- Şekil 3:** Kontrol Grubunun Ön Test ve Son Test Başarı Puan Ortalamalarını Gösteren Şekil 70
- Şekil 4:** Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test ve Son Test Başarı Puanlarını Gösteren Şekil 71
- Şekil 5:** Deney Grubunun Ön Test ve Son Test Başarı Puan Ortalamalarını Gösteren Şekil 72
- Şekil 6:** Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test ve Son Test Başarı Puanlarını Gösteren Şekil 73
- Şekil 7:** Kontrol ve Deney Grubunun Son Test Başarı Puan Ortalamalarını Gösteren Şekil 74
- Şekil 8:** Kontrol ve Deney Grubunun Ön Test ve Son Test Başarı Puan Ortalamalarını Gösteren Şekil 75

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Toplumlar geleceklere için donanımlı bireyler yetiştirmek zorundadırlar. Bunun için de öncelikle nasıl bir yaşam isteniyorsa ona göre bireyleri yetiştirmek ve eğitim vermek gerekmektedir.

Yaşanılan çağda bireyden, bilgiye odaklı bir yaşamı öğrenme, analitik düşünme, sentez yapabilme, sorunları çözme ve etkili iletişim kurma gibi becerilere sahip olması beklenmektedir. Hızla çoğalan bilgi karşısında, her şeyi bilmek yerine, hangi bilgiyi nereden ve nasıl sağlayacağını bilen, seçici davranan, yani öğrenmeyi öğrenen insana gereksinim duyulmaktadır (Numanoğlu, 1999: 343). Öğretmenin, okul yönetiminin, öğretim araç-gereçlerinin, ailelerin ve eğitim-öğretim programlarının yeniden ele alınarak öğrenci merkezli olarak hazırlanması ve sürekli olarak güncellenmesi gerekmektedir.

21. yüzyılda teknoloji, insan hayatının tamamına girmiş durumda, gün geçtikçe de çok hızlı bir şekilde ilerlemekte ve insan hayatına büyük kolaylıklar getirmektedir. İnsanoğlu, teknolojinin gelişmesiyle birlikte büyük bir kütüphanedeki bütün kitapları cebinde taşıyabilmekte, oturduğu yerden dünyanın istediği yerini gezebilmekte, müzeleri ziyaret edebilmekte ve dünyanın diğer ucundaki insanlarla iletişim kurabilmektedir.

Hızla gelişen teknoloji ve bunun getirisi olan bilginin üretimi ve transferi yaşadığımız çağın en belirgin özelliği olmuştur. Bu nedenle yaşadığımız çağ “bilgi çağı” adını almıştır. Bilgi üretimi ve transfer teknolojisindeki gelişmelerin, en fazla etkilediği alanlardan biri de eğitim alanıdır (Tepecik ve Tuna, 2001: 9). Bilgisayarın eğitimde kullanılması, esas itibarıyla gör-ışit tekniklerinin mantıki bir gelişimidir. Bununla beraber bilgisayar, diğer yardımcı eğitim araçları yanında yer alırken temel öğretim kavramında köklü değişikliğe yol açacağı benzetilmektedir. Teleskop ve mikroskopun insanın görme alanını genişletmesi gibi, bilgisayar da birçok üstün

yönüyle insanın mantık ve sezgisini genişletmekte, bilim ve eğitime katkıda bulunmaktadır (Alkan, 1998: 183).

Teknolojinin büyük bir hızla ilerlemesi bilgisayarların birçok alanda kullanılmasını sağlamıştır. Artık bilgisayarlar anaokuluna kadar girmiş, eğitimin her alanında kullanılabilir hale gelmiştir. O halde, bu kadar önemli olan bilgisayarı çocuklardan uzak tutmak yerine onlara öğretmek gerekmektedir. Bilgisayar eğitimle birleştirildiğinde öğrenciler, bilgiye daha hızlı ulaşabilmekte, çağdaş teknolojileri etkili kullanabilmekte, akılcı çözüm yolları önerebilmekte ve yeni teknolojiler üretebilmektedir.

PISA(Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı) 2003 verilerinde, Türkiye’de okullarda bilgisayarın erişim ya da ders amaçlı kullanılmadığı ya da bilgisayar kullanmanın sürekli olmadığı, dolayısıyla etkin kullanılmadığı ifade edilmiştir (Aşkar ve Olkun, 2005: 19). Bilgisayarların eğitim-öğretim ortamlarında kullanılması çeşitli şekillerde olabilir. Türkiye de dahil bir çok ülke bilgisayarların eğitimde nasıl ve hangi amaçla kullanılması gerektiğini araştırmaktadır. Araştırma sonuçlarında öne çıkan yöntem ise bilgisayar destekli öğretimdir.

Öğrenciyi merkeze alan, öğrencinin aktif olmasını sağlayan ve öğretmenin rehberliğinde yürütülen bilgisayar destekli öğretim, 21. yüzyılın öne çıkan yöntemlerinden biridir. Bu yöntem sayesinde öğrenciler tarihi, coğrafyayı, fiziği, matematiği ve en önemlisi bilimsel düşünmeyi zevkli ve eğlenceli bir şekilde öğrenebilecektir.

1.1. Araştırmanın Problemi

Çağdaş ülkelerde güç artık bilgiye sahip olmak değil, bilgi üretmek olmuştur. Güçlü ve çağdaş bir ülke olabilmek için de eğitim sisteminin düşünen, yeni değerlere açık, problem çözme yeteneği ve sorumluluk duygusu gelişmiş, bilim ve teknolojiyi kullanabilen ve üretebilen, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı ve iyi vatandaşlar yetiştirmesi gerekmektedir. Bireylerin bu özellikleri kazanabilmesi için matematik, fizik, kimya, biyoloji ve coğrafya gibi tarih derslerine de çok büyük görev düşmektedir.

Büyük öneme sahip tarih dersleri genelde yeniliklerden uzak olarak anlatılmaktadır. Tarih dersleri öğrencilerin ilgisini çekememekte ve amacını yitirmektedir.

Kurtuluş Savaşı'ndan bugüne kadar uzun bir zaman dilimi geçmiş olsa da halkın vermiş olduğu bağımsızlık mücadelesinin, Türk insanının zihninde her zaman yer tutması gerekmektedir. Ancak, günümüzde Türk insanının Kuva-yı Milliye ruhu ile Atatürk İlke ve İnkıplarının değeri karşısında unutkanlık gösterdiği dikkati çekmektedir (Dernek, 2006: 4). Gülmez, üniversiteye yeni giren öğrenciler üzerinde yaptığı bir araştırmada öğrencilerin yaklaşık % 60'ının "inkılap" kavramını bilmediğini tespit etmiştir. Dersin adı sayılabilecek bir kavramın bilinmemesi, üzerinde düşünülmesi gereken bir durumdur (Gülmez, 2003: 39).

Okuldaki geleneksel öğretim, çoğunlukla bir dizi bilgi parçasının öğrenciye aktarılması ve bunların ezberletilmesiyle sınırlı kalmaktadır. Müfredat düşünme ve problem çözme yeteneklerini geliştirici içerik taşımamaktadır. Düşünme yeteneği gelişmeyen bir öğrencinin en büyük zihinsel etkinliği de depoladığı bilgiyi geri çağırarak olduğundan, dağarcığındaki bilgiyi nasıl kullanacağını dahi bilememektedir (Özden, 2000: 19). Geleneksel öğretim, öğrenci başarısını istenilen düzeyde yükseltmemekte ve gençleri hayata yeterince hazırlayamamaktadır.

Türkiye'de okullarda yürütülen tarih eğitimi, bu haliyle bireylerin düşünce ufuklarına taban oluşturarak onu geliştirmek yerine; sınırlayan, eksik ve yanlış bilgilendirmeye dayalı yapısı ve eğitim anlayışı ile toplumun belleğini tıpkı bilgisayar virüslerinde olduğu gibi çökerten ya da kirlenerek işlevsiz hale gelmesine yol açan bir sorunlar yumağına dönüşmektedir (Aslan, 2005: 113). Durum böyle olunca da geleceğe yönelik doğru adımlar atmakta büyük zorluklar yaşanmaktadır.

Bilgiye ulaşmanın çok hızlı ve kolay olduğu çağımızda öğrencilerin kafasını bilgiyle doldurmak yerine onlara bilgiye ulaşmanın yolları öğretilmelidir. Özden'e göre küreselleşme ve bilgi toplumunun dinamik ve halen devam eden oluşumlar olduğu dikkate alındığında eğitim, eğitilmiş insan, öğrenme, okul, okul yöneticisi, öğretmen ve öğrenci gibi kavramların yeniden tartışılması gerekmektedir. Küresel çağda eğitim sürecindeki değişimde aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulmalıdır (akt. Balay, 2004: 67):

- Çocuklara daha fazla düşünme, tartışma ve araştırma ortamı hazırlanmalı; böylece, serbest düşünen, tartışan, araştıran ve bulduklarını değerlendirebilen bir toplum yapısı oluşturulmalıdır.
- Yetişkinler eğitim süreci dışında bırakılmamalı; yetişkinlerin eğitim ve teknolojiye uyumları konusunda sürekli eğitilmeleri gerekmektedir.
- Dersler ansiklopedik bilgileri yüklemek yerine, konuları ve olayları derinliğine anlamayı ve eleştirel düşünmeyi esas almalıdır.
- Okullar, öğrencileri gelecek için gerekli bilgiyle yüklemek yerine, okulda verilen bilgilerin yaşam boyu yetmeyeceği görüşünden hareketle öğrenmeyi öğrenmeye geçilmelidir.
- Eğitimde sadece sözel ve sayısal zekayı geliştirmek yerine, görsel, bedensel, ritmik ve benlik gelişimini de içine alan çok yönlü zihin gelişimi hedeflenmelidir.

Eğitim sistemlerindeki sorunların çözülmesi doğrultusundaki düşüncelerin günümüzde ulaştığı son aşama, başka pek çok sektörde olduğu gibi, sorunların çözümü için teknolojiye, özellikle bilişim teknolojilerinden yararlanılmasının kaçınılmazlığıdır. Bu amaçla kullanılacak yeni teknolojilerden birisi olan ve çağımıza adını veren bilgisayarların eğitime niçin girdiğine ilişkin birçok neden ortaya atılmıştır. Örneğin; sosyal gerçeklik, öğrencilerin yeni teknolojilerle donanımlı olarak topluma hazırlanmaları gerektiğini ileri sürerken, mesleki gerçeklik, çocukların teknolojik bir toplumda teknolojiyi profesyonelce kullanabilecek şekilde hazırlanmaları gerektiğini ileri sürmektedir. Pedagojik gerçeklik ise; bilgisayarların öğrenme ve öğretme ortamını zenginleştireceğini savunmaktadır (Takunyacı, 2007: 10).

Bilgisayarlı öğretim, öğrenme ve öğretmede verimliliği, etkililiği ve toplam kaliteyi yükseltmede; alandaki bilimsel, teknolojik gelişmeleri uygulamaya aktarmada; eğitim sistemlerinin karşı karşıya bulunduğu her türden soruna ilişkin çözüm girişimlerini desteklemede önemli bir potansiyele sahiptir (Şimşek, 2000:2). Bilgi, iletişim ve eğitim teknolojilerindeki hızlı değişimlere karşın, tarih öğretimi büyük

ölçüde kuru anlatıma ve soru cevap yöntemine dayalı bir yaklaşımdan sıyrılmadığı için bu gelişmelerden yeterince yararlanamamakta, hatta etkilenmemektedir(Aslan,2005:110).

Türkiye'nin hızla değişen ve gelişen dünyada çağdaş medeniyetler arasında yerini alabilmesi için, öğrencilerin daha aktif katılabildiği ve yaratıcı düşünebildiği yöntemlerin ve etkili öğretim materyallerinin kullanılması gerekmektedir. Bu özellikler dikkate alındığında öne çıkan öğretim yöntemi ise bilgisayar destekli öğretimdir.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerinin amaçları ve bilgisayar destekli öğretim yönteminin özellikleri birlikte düşünüldüğünde kullanılması gereken bir yöntem olduğu anlaşılmaktadır. Ancak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde bilgisayar destekli öğretim yönteminin akademik başarıya etkisinin pek fazla araştırılmadığı dikkat çekmektedir.

Bu nedenle; Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde, bilgisayar destekli öğretim yönteminin geleneksel öğretim yöntemine göre öğrenci başarısını artırmadaki etkisi hangi düzeydedir? Sorusu araştırmanın problemini ifade etmektedir.

1.2. Araştırmanın Alt Problemleri

1. Bilgisayar destekli öğretimin(BDÖ) uygulandığı deney grubu ile geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubunun ön test sonuçları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Kontrol grubunun ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Deney Grubunun ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Bilgisayar destekli öğretimin uygulandığı deney grubu ile geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubunun son test sonuçları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Kontrol grubunun Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ön test ve son test puanları cinsiyete göre bir farklılık göstermekte midir?

6. Deney grubunun Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ön test ve son test puanları cinsiyete göre bir farklılık göstermekte midir?

7. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin konu başarı testindeki çoktan seçmeli sorulara verdikleri cevaplar farklılık göstermekte midir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bilgisayar destekli öğretim ile yapılan Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin, öğrencilerin akademik başarısını etkileme düzeyinin ortaya konulması bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu araştırmanın amacı, ilköğretim 8.sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi “Ya İstiklal, Ya Ölüm!” ünitesi konularının bilgisayar destekli öğretim yöntemi ve geleneksel öğretim yöntemi ile öğretildiğinde öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını ortaya çıkarmaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Türkiye'nin hangi şartlarda Kurtuluş Savaşı'na girdiğinin, Türk toplumunun Kurtuluş Savaşı'ndaki mücadelesinin, modern Türkiye Cumhuriyeti'nin oluşması için yapılan inkılapların ve Atatürk ilkelerinin genç nesillere öğretilmesi gelecekte güçlü, çağdaş bir Türkiye açısından büyük öneme sahiptir. Bundan dolayı iyi, etkin, duyarlı bir vatandaş yetiştirmede Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine büyük görev düşmektedir. Bu amaçla yapılacak araştırmanın şu noktalara katkı sağlaması öngörülmektedir:

- Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin işlenişini bilgisayar ile zenginleştirmek ve öğrencilerin hem görme hem de işitme duyularına hitap etmek,
- Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin hedeflerine ulaşırken ortaya çıkabilecek sorunların giderilmesinde BDÖ'nün katkılarını ortaya koymak,

- 21. Yüzyılın hızla gelişen teknolojisine öğrencileri hazırlamak,
- Dersleri daha zevkli ve etkili hale getirerek öğrencilerin aktif katılımlarını sağlamak,
- Tarih öğretiminde BDÖ'nün etkisini ortaya koymak,
- BDÖ konusunda öğretmenlere yardımcı ve örnek olmak,
- BDÖ alanında yapılacak araştırmalara katkı sağlamaktır.

1.5. Araştırmanın Sayıtları

- 1- Kontrol altına alınmayan değişkenler, deney ve kontrol gruplarını aynı oranda etkilemiştir.
- 2- Testleri (Ön test ve son test) cevaplayan öğrencilerin cevap verirken içtenlikli davrandıkları kabul edilmiştir.
- 3- Test soruları daha önceden yapılmış olan liselere giriş sınavlarından alındığı için geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma,

1. İlköğretim 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi,
2. 5 Hafta süren olan “Ya İstiklal, Ya Ölüm!” ünitesi,
3. 2008–2009 Eğitim-öğretim yılı, Manisa ili Salihli ilçesi Kabazlı İlköğretim Okulu 8. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

1.7 Tanımlar

Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE): Bilgisayarların, öğrenme – öğretme ve okul yönetimi ile ilgili bütün faaliyetlerde kullanılması “bilgisayar destekli eğitim” olarak tanımlanabilir(Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2005: 129).

Bilgisayar Destekli Öğretim (BDÖ): Bilgisayarların, sistem içine programlanan dersler yoluyla öğrencilere bir konu ya da kavramı öğretmek ya da önceden kazandırılan davranışları pekiştirmek amacıyla kullanılmasıdır (Yalın, 2006: 165).

Geleneksel Öğretim: Öğrenme ortamında öğretmenin aktif ve öğrencinin pasif olduğu, genellikle düz-anlatım, soru-cevap yöntemlerinin kullanıldığı bir öğretim yöntemidir.

Yazılım: Bilgisayarların, görevlerini yerine getirebilmeleri için onlara verilen tüm bilgiler ve komut listeleridir(Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2005: 128).

BÖLÜM 2:

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Önemi ve Amaçları

Bugünün sorunlarını çözebilmek ve geleceğe yönelik dersler çıkarabilmek için tarihi iyi ve doğru bilmek gereklidir. Özellikle 20. yüzyılın başlarında Türkiye'nin yaşadığı olayların nedenlerinin ve sonuçlarının Türk gençlerine öğretilmesi, gelecekle ilgili doğru adımlar atma açısından büyük önem taşımaktadır.

Devletler, insanlar gibidir. Doğarlar, büyürler ve ölürlür. Ancak, bütün devletler tıpkı insanlar gibi mümkün olduğu kadar uzun süre, hatta sonsuza kadar yaşamak ister. Durum böyle olunca, Türkiye Cumhuriyeti Devleti de tabii olarak, Atatürk'ün deyimi ile sonsuza kadar yaşamak, daha doğrusu kendisini sonsuza kadar yaşatacak nesiller yetiştirmek ister. Dolayısıyla eğitimin her aşamasında okullarda, benzer adlarla okutulan derslerle, öncelikle Cumhuriyet rejimini benimsemiş, daha sonra da, onu geliştirmek ve yüceltmek için çalışacak ve mücadele edecek bireyleri, nesilleri yetiştirmek amaçlanmaktadır (Dönmez, 2006:165).

Türk milli eğitiminin genel amaçlarından birincisi, Türk milletinin bütün fertlerini; Atatürk ilke ve inkılaplarına ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmektir (MEB, 2006: 1).

Atatürk, "Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır." demiştir. Bu sözden hareketle denilebilir ki, öğrencilere verilecek en büyük eğitim onların geçmişlerini, ecdatlarını tanımasını ve bunun

heyecanını duymalarıdır (Arslan, 2005: 273). Milli eğitimin temel amaçlarından birincisine ulaşabilmek için Türkiye gibi milli devletlerde, bireylerin milli bilinçlerinin oluşması açısından tarih öğretimi büyük öneme sahiptir. Çocuklara ve gençlere tarihi, sömürgeci devletlere karşı yapılan istiklal mücadelesini, çağdaşlık yolunda yapılan çalışmaları öğretmek gerekmektedir. Bu amaçla ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimde Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersleri okutulmaktadır.

İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin amacı bağımsız özgür düşünceli, akla ve bilime dayanan, insan sevgisiyle yoğrulmuş, çağdaş düşünen, vatanını milletini seven, kendine güvenen, çalışkan, dürüst, geleceğini geçmişi ile birleştiren, misyonu ve vizyonu olan insan yetiştirmek ve Atatürk'ü sevdirmektir. Çünkü Atatürk'ü sevmek, vatanını sevmek, milletini sevmek, başarıyı sevmek ve özü sözü bir olmak demektir. Atatürkçülük, bir yaşam şekli bir davranış biçimidir. Bunun iyi öğretilmesi Türkiye'nin geleceği açısından çok önemlidir (Fırat, 2005: 176).

Atatürk, "Gelecekte Türk milleti ve devleti ne olacak ve nasıl olacak?" sorusuna büyük önem veriyordu. Bir milletin ya da devletin gelecekte ne olacağı sorusunun cevabını, ancak tarihte ne olduğuna bakarak vermek mümkün olabilirdi. Dolayısıyla bu sorunun cevabı tarihte saklıydı. Türk milletinin mazide ne olduğunu ve nasıl yaşadığını bilmek ise, Türk milletinin tarihini, yani milli tarihi öğrenmekle mümkündür. Türk milletinin milli tarihinin önemli bir bölümünü teşkil eden Kurtuluş Savaşı döneminin, Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi içerisinde, yarının teminatı olan çocuklara ve gençlere işte bu yüzden en iyi şekilde öğretilmesi gerekmektedir (Dönmez, 1998: 2).

8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi programında bu dersin genel amaçları şu şekilde belirtilmiştir (MEB, 2006: 2).

- "Atatürk'ün üstün askerlik, devlet adamlığı ve inkılapçı niteliklerini öğrenerek onun kişilik özelliklerini örnek alır.

- Millî Mücadeleden hareketle, Türk milletinin özgürlük, bağımsızlık, vatanseverlik, millî birlik ve beraberlik anlayışı ile her türlü zorluğun üstesinden gelebileceğini kavrar.
- Atatürk'ün önderliğinde gerçekleştirilen Türk İnkılabının tarihi anlamını ve önemini kavrar.
- Dönemin ağır şartları dikkate alınmak suretiyle, Türk inkılaplarının büyük güçlüklerle rağmen gerçekleştirildiğini kavrar.
- Türk Milli Mücadelesi ve İnkılabının, milli ve milletler arası özelliklerini kavrayarak, başka milletlerce de örnek alındığını fark eder.
- İnsan hakları, ulusal egemenlik, milliyetçilik, demokrasi, çağdaşlık, laiklik ve cumhuriyet kavramlarının Türk milleti için ifade ettiği anlamı ve bunların önemini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenler.
- Atatürk İlke ve İnkılaplarının Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrar; laik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olur.
- Atatürk'ün dünya görüşünü ve düşüncelerini benimseyerek Atatürkçü Düşünce Sisteminin bir savunucusu olur.
- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, ulusal bilince sahip bir vatandaş olarak yetişir.
- Ülkesi ve milleti ile bölünmez bir bütün olan Türkiye Cumhuriyeti'nin dinamik temelini Atatürk İlke ve İnkılaplarının oluşturduğunun bilincine varır.
- Türkiye'nin jeopolitik önemini bölgesel ve küresel etkileri açısından değerlendirerek iç ve dış tehditlere karşı duyarlı olur.
- Kanıtı dayalı akıl yürütme yeteneklerini geliştirerek geçmişle günümüz arasında bağlantılar kurar ve bu bağlamda benzetmeler yapar.

- Türk milletinin bir mensubu ve insanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık gösterir.
- Günümüzün ve geleceğin sorunlarına Atatürkçü bir yaklaşımla çözümler getirebilecek tutum, davranış ve beceriler kazanır”.

Delen(2007)'in çalışmasında, öğretmenler, İnkılap Tarihi müfredat programının öğrenciye gelecekteki yaşamlarında kendileri için gerekli milli kimlik, milli hedef kazandırmada, bilgi ve becerilerini artırmada çok önemli olacağını vurgulamıştır.

Atatürk'ün Milli Mücadele savaşını kazanıp, yıkılmakta olan Osmanlı Devleti'nin yerine çağdaş bir Türkiye Cumhuriyeti kurması, milletimizin yirminci yüzyıl insanlık aleminin medeni ve şerefli bir üyesi haline getirmiştir. Bu konuda diğer mazlum milletlere de örnek olduğu çocuklara geniş bir şekilde anlatılmalıdır (Yavuz, 2001: 70). Kadınıyla, erkeğiyle, genciyle ve yaşlısıyla bütün yurttaşların ölüm kalım mücadelesiyle ülkemizin istiklale kavuşması bu ders aracılığıyla öğretilmektedir.

Çocuklarda ve gençlerde milli bilincin oluşturulmasında, diğer ülkelerin Türkiye üzerindeki emellerine karşı birlik ve beraberlik duygusu geliştirmede, Türkiye'nin bu günlere hangi koşullarda geldiğinin öğretilmesinde, düşünen ve üreten bireylerin yetişmesinde Türkiye Cumhuriyeti ve İnkılap Tarihi dersine büyük görev düşmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti ve İnkılap Tarihi dersinin amacı; çağın ihtiyaç duyduğu ve çağdaş değerleri benimsemiş, Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Atatürk'ün istediği, gelişme ve yeniliğe açık, ayakları üstünde durabilen, soru sorabilen ve cevap verebilen, zaman ve mekan içindeki konumunu belirleyebilen, kendi kararını kendi verebilen, kendine ve başkalarına saygı ve sevgi duyabilen, kendiyle ve insanlıkla barışık, merak edip araştıran, araştırmadan hiçbir şeye inanmayan, çevreye karşı duyarlı ve insan haklarına saygılı, silahlanmaya karşı ve barışçı, aklını ve bilimi rehber olarak kullanan insanlar yetiştirmektir (Gülmez, 2003: 1076).

2.2 Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar

Türkiye açısından büyük öneme sahip ve eğitimin her aşamasında öğretilmeye çalışılan Türkiye Cumhuriyeti ve İnkılap Tarihi öğretiminde büyük sorunlar yaşanmaktadır. İlköğretim, lise hatta üniversiteyi bitiren bireylerin yakın tarihi pek bilmediği, bazı konuları algılayamadığı ve birçok kavram yanılgısıyla karşılaştığı görülmektedir. Kömürcü (2002), Gülmez (2003), Emiroğlu (2005), Arslan (2005), Kurnaz ve Yılmaz (2006), Gömcü (2006) ve Delen (2007)'in yaptıkları araştırmalarda inkılap tarihi öğretimi ile ilgili yaşanan sorunlar belirtilmiştir.

Atatürk'ün Türk ulusu için öngördüğü hedef, “çağdaş uygarlığa” ulaşmak ve onu geçmektir. Öğrenciler, “çağdaş uygarlık” kavramı hakkında tam bir bilgisizlik içindedir. Uygarlığın ve çağdaşlığın özü öğrenciye kavratılmadığı gibi, bu kavramlar üzerinde yüzeysel bilgi de verilmiyor. Kaldı ki, çağdaş uygarlığın en belirgin niteliği eşitlik, özgürlük ve hukuka bağlılıktır. Bunlar da demokratik bir siyasal yapının içinde gelişir. Türk devriminin asıl felsefesi bu amaca ulaşmakta yoğunlaşır. Ama öğrenci, olaylar ve kişiler içinde bunalıp gitmektedir. Dersin asıl amacı olan ve Milli Eğitim Temel Kanunu'nda da ifade edilen, öğrencileri, “demokrat yapılı, bilinçli ve Atatürk'ün uygarlık anlayışı doğrultusunda tam ve kamil insan olarak yetiştirmek” sürecine erişilememektedir (Mumcu, 2005: 15).

“Hayatta en hakiki mürşit ilimdir” diyen Atatürk'ün bizzat kendisinin ortaya çıkardığı Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersleri uygun yöntemlerle verilmemektedir. Bu ders, öğrencilerde eleştirel düşünme, empati yapma, karar verme, demokratik tutum geliştirme, problem çözme becerilerini geliştirecek özelliklerden uzaktır. Atatürk dönemi olayları ve bilgileri öğrenciye yüklenilmektedir. İlköğretimden beri sürekli aynı bilgilerin tekrarı bir süre sonra ilgisizliğe yol açmaktadır (Safran, 1999: 3).

Ders kitapları; konu anlatımları donuk, ezberlemeye yönelik, problemlere işaret edip karşılaştırma yapmayı dışlayan, kavramaya kapalı bir tarzda kaleme alınmıştır. Öğrenciler konuları hayatta lazım olacak bilgiler olarak değil, not almaya yarayan fizik ve kimya formülü gibi görmektedir. İçselleştirilmeyen bir bilgi, kavranılmadığından

geçici bir süreliğine hatırdan tutulduğundan kısa süre sonra unutulmaktadır (Arslan A., 2005: 67).

Özbaran, 1938 yılının devrim tarihi için sınır sayılması nedeniyle son dönemlere ilişkin olayların öğrencilere verilmediği, bu nedenle yirminci yüzyılın yapısını, olgularını, değişen eğilimlerini algılayamayan öğrencilerin, Atatürk İlkeleri ve Devrim Tarihi'ni kavramakta zorlandıklarını belirtmektedir (Cihan, 2005: 23).

Emiroğlu (2005: 155), Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde karşılaşılan sorunları amaç, içerik, metot, araç-gereç ve ölçme-değerlendirme olmak üzere beş grupta açıklamıştır:

Amaç

- Hedefler çok genel olup daha ziyade uzak amaç niteliği taşımaktadır.
- Her sene büyük oranda aynı hedeflere yer verilmiştir. Bu durum içeriğin tekrarlılığını beraberinde getirmektedir.
- Bilimsel beceriler kazandırmaya yönelik genel hedefler olmakla birlikte ünite veya konulara ait söz konusu hedefler eksiktir.
- Hedeflerin bir kısmı ve özellikle duyuşsal alana dair hedeflerin kavranması veya öneminin verilmesi noktasında öğretmenlerin bazı sıkıntıları bulunmaktadır. Bunun önemli bir sebebi değerlendirme ve teftiş ölçütleridir.

Muhteva(İçerik)

- 1., 2., 3., 5., ve 8. sınıflarda genişlemiş olmakla birlikte konuların tekrar edilmesi öğrencilerde duyuşsal açıdan bıkkınlık, bilişsel açıdan ise biliniyor kanaati meydana getiriyor ki, konuya dair isteksizliğin önemli bir unsuru olarak ortaya çıkmaktadır.
- Belgeler, bilimsel yazılar vb. alıntılara yer verilmemekte ve tarihi gerçeklik hissi öğrencide uyandırılmamaktadır.

- Kavramlar, temel ve tamamlayıcı kavramlar bütünlüğü içinde verilememekte ve tarihi bir düşünce ve derinlik kazandırmaktan uzaktır.
- Fikir, politika ve icraatların ve özellikle Cumhuriyet Dönemi inkılaplarının, önceki devirlerde geçirdiği aşamalara belirli ölçüde yer verilmektedir. İnkılaptan bahsederken Tanzimat, Islahat ve Meşrutiyetten bahsedilmemektedir.
- Kalıp cümleler ve yargılar bulunmaktadır. Bu ifadeler anlam itibariyle doğru olmakla birlikte slogan havası vermesi nedeniyle inandırıcılığı azaltmaktadır.
- Türk tarihi, dünya tarihi ile paralel olarak ele alınmamaktadır.
- Konuların daha ziyade siyasi ve askerî cephelerine ağırlık verilmektedir.
- Uzlaşılamayan konulara, ya yer verilmemektedir ya da bu konular bir görüş açısı ile ele alınmaktadır.
- Bibliyografya bilgisi eksik kalmaktadır. Siyasi, askeri, sanatkar vb. kişilerin (konu ile alakalı) bilgisi verilmelidir. Bibliyografya bilgisinde çeşitlilik sağlanmalıdır.

Metot

- Öğretmenlerin genellikle düz anlatım ve soru-cevap metodunu uyguladıkları tespit edilmiştir.
- Özellikle ikinci kademe için tarihi alan, nesne, belge incelemesi gibi tarihi düşüncenin gelişmesini sağlayacak metotlar kullanılmamaktadır.
- Çocukların farklı öğrenme kabiliyetleri ve zeka alanları, ders saatinin yetersizliği sebebiyle dikkate alınmamakta daha ziyade sözel, sosyal ve mantıksal zeka alanına sahip çocuklara hitap edilmektedir.

Araç-Gereç

- Ders kitapları, görsel açıdan ve öğretim yaklaşımları itibariyle yetersiz kalmaktadır. Haritalar, fotoğraflar, sorular vb. hususlardan ilgi çekici ve üst düzey beceri kazandırma noktasında etkisiz kalmaktadır.
- Öğretmenler temel kaynaklara ve yeni akademik çalışmalara ulaşmakta sıkıntı yaşamaktadır.
- Harita, grafik, tablo, tarihi obje, maket, CD, kaset vb. araç-gereçlerin temini ve kullanımında sıkıntılar vardır.
- Öğretmenlerin bir kısmı teknolojik araçların kullanımına dair bilgiye ihtiyaç duymaktadır.
- Konularla ilgili bilgiyi pekiştirecek ve ilgiyi arttıracak edebi eserler pek kullanılmamaktadır.

Ölçme – Değerlendirme

Dersin anlatımı ve içerik ile bağlantılı olarak ölçme ve değerlendirme bilişsel olmakta, üstelik bilişsel alanın bilgi ve kavrama düzeyi ile sınırlı kalmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin içeriği, kullanılan yöntemler, uygulana ölçme ve değerlendirme etkinlikleri öğrencileri ezbere yöneltmektedir. Ders başarısının yükseltilmesi ve dersin sevdirmesi için dersin amaçları gözden geçirilmeli ve ders programları, ders içeriği, ders kitapları, materyaller, ölçme ve değerlendirme teknikleri, öğretim yöntemleri çağın gereklerine uygun bir şekilde geliştirilmelidir. Bulduğu coğrafyada güçlü ve etkili Türkiye'nin oluşturulması bakımından iyi yetişmiş insanlara ve vatandaşlara gereksinim vardır. Bu nedenle Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine bu görev yüklenmiştir. Büyük öneme sahip bu dersin öğretiminde yaşanan sorunları gidermek gerekmektedir.

2.3 Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Kullanılan Yöntem ve Teknikler

Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde diğer derslerde olduğu gibi her konu için geçerli olan uygun tek bir yöntem ve teknik yoktur. Öğrencinin derse etkin katılımını sağlayan, onu araştırma ve incelemeye sevk eden, yerine ve zamanına göre uygulanacak yöntem ve teknikler vardır.

Öğrenme öğretme sürecinde sadece bir yöntem veya teknik seçme yoluna gidilmemelidir. Mümkün oldukça fazla sayıda yöntem ve teknik seçilme yoluna gidilmelidir. Öğrencilerin farklı öğrenme stilleri vardır. Bu durumu dikkate alarak derste kullanılacak öğretim yöntem ve tekniklerinin farklı öğrenme stillerine hitap etmesi gerekmektedir. Öğretimde kullanılacak öğretim yöntem ve tekniklerini mümkün oldukça zenginleştirme yoluna gidilmelidir (Tan, 2005: 76).

Anlatım gibi tek yönlü iletişime dayanan klasik yöntemler öğretmen ya da öğretmen merkezli yöntemler olarak tanımlanmakta ve bu tür yöntemlerde tekdüze bilgilerin ve becerilerin verilmesi üzerinde durulmaktadır (Küçükahmet, 2001: 72). Gömcü(2006), yaptığı çalışmada öğretmenlerin genellikle düz anlatım ve soru cevap metodunu uyguladıklarını tespit etmiştir. Öğretmenlerin tarihi düşüncenin gelişmesini sağlayacak, akılda kalıcılığı arttıracak yöntemleri fazla kullanmadıklarını belirlemiştir.

Modern eğitim anlayışında öğretmen, öğrencinin sınıf içi çalışmalarda olduğu kadar aynı zamanda grup içi çalışmalarda da kendini gerçekleştirebilmesinde bir rehber olarak işlev görmektedir (Yavuzer, 2001:160). Öğretmenin aktif olduğu yöntemler yerine, öğrencinin aktif olduğu, çalışmalara katıldığı ve birçok etkinliğin yapıldığı yöntemler tercih edilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kullanılacak yöntem ve teknikler şunlardır:

Anlatım Yöntemi

Anlatım, öğretmenden öğrencilere doğru bilgi akışını sağlayan bir öğretim yöntemidir. Bu yöntemde öğretmen sahip olduğu bilgi ve becerileri öğrencilere tek

yönlü sunar (Erden, 1998:102). En eski ve en çok kullanılan yöntemlerden biridir. Bu yöntemde öğrenciler pasif, öğretmenin ise aktif olduğu geleneksel yöntemlerden biridir.

Anlatım yönteminin faydaları şu şekilde sıralanabilir (Taşpınar, 2005: 21):

- Bilgileri kalabalık gruplara sunmak açısından yararlıdır.
- Kısa zamanda çok bilgi sunulabilir.
- Konu düzenli biçimde sunulabilir.
- Sunu sırasında sürpriz bir bilgiyle karşılaşma ihtimali olmadığı için öğretmenin kendine güvenini artırır.
- Uygulaması kolay ve ekonomiktir.

Anlatım yönteminin sınırlılıkları şu şekilde sıralanabilir (Küçükahmet, 2005: 55):

- Uzun ve sık sık tekrar edilen bir anlatım konuyu sıkıcı hale getirir.
- Dinleyicilerin ilgi ve ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmadığını belirlemek güçtür.
- Öğretim sırasında öğrencilere soru sorma izni verilmediği için dönütü ortadan kaldırır, eksik iletişime neden olur.
- Ayrıntılı bilginin anlatımı oldukça zordur.
- Dinleyiciler pasiftir.
- Duyusal tutumlar ve psikomotor öğrenme çok ender oluşur.
- Öğrenci aktif olarak katılmadığı için yüksek seviyeli bilişsel öğrenme olmaz.

Eğitim-öğretim ortamlarında sıklıkla kullanılan anlatım yönteminin kullanımına yönelik bazı öneriler şu şekilde sıralanmıştır (Tan, 2005: 79):

- Öğretmen, anlatılan konuyu mümkün oldukça somutlaştırmalıdır.
- Anlatım, sorular sorularak desteklenmelidir.
- Öğrencilerin elinde anlatılan konunun yazılı bir dokümanı bulunmalıdır.
- Öğretmen, konuya çok iyi hazırlanmalıdır.
- Öğretmenin kullandığı dil öğrenci düzeyine uygun olmalıdır.
- Öğretmen, sınıf disiplini sağlamalıdır.

- Anlatım esnasında gerekli tekrar ve özetler yapılmalıdır.
- Öğretmen, dikkat çekici etkinlikler yapmalıdır.

Soru Cevap Yöntemi

Soru cevap yöntemi anlatım yöntemi kadar sık kullanılan bir yöntemdir. Bazen dersin tamamında, bazen ise dersin bir bölümünde kullanılabilir. Demircioğlu (2004:146)'na göre bu yöntem, öğretmen tarafından etkili bir biçimde hazırlanmış olan soruların, öğrencilere sorulması ve alınan cevapların değerlendirilmesi esasına dayanmaktadır.

Soru cevap yönteminin temel özellikleri şunlardır (Tan, 2005: 84):

- Öğrencilerin derse daha aktif katılımı sağlar.
- Tekrar ve pekiştirme olanağı sağlar.
- Öğretmene dönüt sağlar.
- Ezberlemenin üstünde daha üst düzeyde öğrenme olanağı sağlar.
- Öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirir.
- Düz anlatıma kıyasla çok daha fazla zaman alır.
- Öğretmenin ön hazırlığını ve organizasyon becerisini gerektirir.

Soru cevap yönteminin etkin kullanımı için şu önerilere dikkat edilmelidir:

- Soru öğrencilerin öğrenme düzeylerine uygun olmalıdır.
- Sorular genelde öğrencilerin tümüne sorulmalıdır.
- Cevapların hazırlanabilmesi için yeterli zaman bırakılmalıdır.
- Sorular ve cevaplar tekrarlanmamalıdır.
- Öğretmen soru sorarken esnek olmalıdır. Öğretmen, öğrencilerin durumuna göre sorularını değiştirebilmeli ve ayarlayabilmelidir.
- Öğretmen, sınıfta sıcak bir atmosfer oluşturmalıdır.
- Konunun dağılması ve dersin kaynatılmasına izin verilmemelidir (Tan, 2005: 86; Hesapçioğlu, 1998: 183).

Soru cevap yöntemi eğitim-öğretimde sürekli olarak kullanılan bir yöntemdir. Özellikle öğrenilenlerin tekrar edilmesi ve pekiştirilmesi amacıyla kullanılır. Öğretmen, soru cevap yönteminin özelliklerini ve dikkat edilmesi gereken kısımlarını iyi bilmelidir.

Tartışma Yöntemi

Tartışma, öğrencilerin bir konu üzerinde düşüncelerini sağlamak, iyi anlaşılmayan noktaları açıklamak ve verilen bilgileri pekiştirmek amacıyla kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntem daha çok konunun kavranması aşamasında karşılıklı olarak görüşler ortaya koyulurken, bir problemin çözüm yollarını ararken ve değerlendirme çalışmaları yaparken kullanılır (Demirel, 2002: 34).

Tartışma yöntemi değişik biçimlerde yapılabilmektedir. Bunlar; büyük grup tartışması, münazara, forum, panel, seminer, vızıltı grupları, fikir taraması, beyin fırtınası ve açık oturumdur.

Tartışma yönteminin temel özellikleri şunlardır (Tan, 2005: 92; Güngördü, 2002: 110):

- Etkili sözel iletişimi gerektirir.
- Öğrenciyi sosyalleştirir.
- Önceden hazırlıklı ve planlı olmayı gerektirir.
- Öğrencileri aktif kılar.
- Öğrencilerde sağlıklı düşünme ve objektif kararlar alabilme becerilerini geliştirir.
- Öğrencilere duygu ve düşüncelerini ifade etme olanağı sağlar.
- Öğrenciler soru sorma, dinleme ve cevap verme alışkanlıkları kazanırlar.
- Öğrenciler demokratik davranışlar kazanırlar.

Bu yöntemin sınırlılıkları şu şekilde sıralanabilir (Gömleksiz, 2006: 102):

- Çok zaman alır.
- Kalabalık sınıflarda uygulanması zordur.
- İyi bir hazırlığı gerektirir.
- Sınıf düzenini devam ettirmek zaman zaman zorlaşabilir.

- Grup tartışması bazen amacından uzaklaşabilir.
- Tartışmalar uzayabilir, kişisel kavgalara dönüşebilir.

Tartışma yönteminin etkin kullanımı için öğretmen, bu yöntemi dersin hangi kısmında ve ne kadar sürede kullanacağını iyi belirlemelidir. Seçilen sorular öğrenci seviyesine uygun olmalıdır ve öğrencilerin sıkılmasına sebep olmamalıdır. Öğretmen tartışmada pasif konumda olmalıdır.

Problem Çözme Yöntemi

Problem çözme akla ve yaratıcılığa dayalı bir işlemdir. Bu yolla ilişkiler belirlenir, yeni ilişkiler kurulur, sonuç çıkarılır, genellemeler yapılır. Eğitilmiş birey karar vermeli, bilgi üretmeli ve sorun çözmelidir. Sunuş yoluyla çocuk bilgi öğrenirken, bu yöntemle öğrenmeyi öğrenir. Bir başka deyişle, bu yöntemi uygulayan çocuk bilgilerini kullanmayı öğrenir, problem çözme becerisini geliştirir (Nas, 2000: 126).

Bu yöntemin üstün yanları şunlardır (Yılmaz ve Sümbül, 2003: 152; Tan, 2005: 87):

- Öğrenci merkezlidir.
- Problemin farkına varma, ayırt edip tanımlama yeteneği kazandırır.
- Probleme ilişkin çözüm yolları üretme; çözüm sınıma, doğrulama ve sonuç çıkarma becerisi kazandırır.
- Öğrencilere sistemli düşünme ve karar verme yeteneği kazandırır.
- Öğrencilerin bilimsel araştırma süreçleriyle çalışmalarını sağlar.
- Kendini farklı mekan, zaman ve rollerde görebilme; yaşantıları sonucu düşüncelerini yeniden düzenleme alışkanlığı verir.

Problem çözme yönteminin sınırlılıkları şunlardır (Taşlı, 2000: 70; Tan, 2005: 87):

- Çok zaman alır ve uygulanması zordur.
- Her konuya uygun değildir.
- Öğretmen çok hazırlıklı olmalıdır.
- Problemler, öğrenci düzeyine uygun seçilmelidir.
- Değerlendirilmesi zordur.

Hızla gelişen ve değişen dünyada öğrenciler birçok problemle karşılaşabilmektedir. Öğretim ortamlarında bu yöntemin kullanılmasıyla beraber öğrencilerin yaratıcılıkları gelişebilmektedir. Öğrenciler, günlük hayatta problemlerle karşılaştıklarında hızlı ve doğru kararlar alabilmektedir.

Gösterip Yaptırma Yöntemi

Öğrenciden istenilen beceri ya da davranışın öncelikle öğretmen tarafından hatasız bir şekilde yapıldığı yöntemdir. Daha sonra öğrenciler gösterilen bu beceri ya da davranışı kendileri yaparlar. Öğrenci aktifliği ön plandadır. Bilgisayar, televizyon ve videodan gösterimler yapılabilir.

Kelimelerin yetersiz kaldığı durumlarda, öğrenilmesi güç olan konuları daha kolay anlaşılır kılması açısından önemli bir yöntemdir. Bu yöntem daha çok psikomotor davranışların öğretiminde kullanılmakla birlikte, sosyal bilgiler öğretiminin temel amaçlarından biri olan sosyalleşme doğrultusunda görgü kurallarının öğretimi ve insanlar arası ilişkiler ile soyut bir takım bilgi ve kavramların öğretilmesinde ve bazı etkinliklerin gösterilerek örneklendirilmesinde başarıyla uygulanabilecek bir yöntemdir (Öztaş, 2000: 25).

Gösterip yaptırma yönteminin temel özellikleri şu şekildedir (Demirel, 2005: 77; Tan, 2005: 90):

- Gösteri öğretmen merkezli, yapma işlemi de öğrenci merkezlidir.
- Bu yöntem daha çok öğrencilerin devinişsel (psikomotor) becerileri kazanmalarında etkilidir.
- Öğrenciler, becerileri yaparak yaşayarak öğrenirler.
- Çok zaman alır ve hazırlık gerektirir.
- Beceriler öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyine uygun olmalıdır.
- Becerinin yapılacağı ortam uygun olmalıdır.

Rol Yapma

Bir konu veya durumun sınıf önünde dramatize edilmesidir. Rol yapma tekniğinde öğrenciler oynayacağı role uygun bir karaktere bürünürler. Bu suretle öğrencilerde empati ve daha objektif düşünme yeteneği de gelişir. Rol yaparak öğrenci kendini (başka bir kişiymiş gibi) daha rahat bir şekilde ifade eder (Tan, 2005: 100).

Rol yapma etkinlikleri özellikle tarihe yön vermiş kişilerin (Atatürk, padişah, sadrazam, devlet adamı, bilim adamı vb.) yerinde ve zamanında gösterdikleri ileri görüşlülük, yüksek kavrayış, cesaret, fedakarlık ve kahramanlıkları gibi özelliklerin, olguların öğrenciye kazandırılmasında önemli yer tutar. Rol yapma sorumluluğunu öğrenme ortamında alan öğrenciler kendi duygularından sıyrılıp rolünü yaptıkları kişinin veya olgunun yerine geçerler. Belli durumlarda neler yaşayıp neler hissedebilecekleri konusunda bir düşünme süreci geçirerek farklı bir kimliğe bürünürler. Böylece empati kurma becerileri gelişir. Böylelikle öğrencinin insan davranışı ve yaşadıkları dünya hakkındaki anlayışlarının gelişmesi sağlanır (Doğan, 2006: 40).

Rol yapmanın temel özellikleri şunlardır (Tan, 2005: 101; Doğan, 2006: 49):

- Öğrenciler için ders daha zevkli olur.
- Yaratıcılığı geliştirir.
- Öğrenci motivasyonunu artırır.
- Öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirir.
- Uygulanması çok zaman alır.
- Planlamanın çok iyi yapılması gereklidir.
- Öğretmen bu tekniği iyi bilmeli ve sınıfa hakim olmalıdır.

Dramatizasyon

Dramatizasyon, istenildiği anda yaşanılmayacak olayların, öğrencilerin kendileri tarafından yaşanarak tespit edilmesidir. Dramatizasyon, öğrencilerin zaman ve mekan yönünden ulaşamayacakları olayları incelemelerini, yaratıcılıklarını sergilemelerini; düşünme, algılama, yorumlama, dinleme, konuşma gibi yeteneklerini geliştirmelerini sağlar (Erden, 1998:138).

Dramatizasyonun temel özellikleri şu şekilde ifade edilmiştir (Demirel, 2005: 87; Tan 2005: 104):

- Öğrencilerin aktif katılımını sağlar.
- Etkili konuşma ve dinleme yeteneğini geliştirir.
- Kişinin kendine olan güveni artırır.
- Anlama yeteneği ve yaratıcılığı geliştirir.
- Akıcı konuşmayı geliştirir.
- Dinleme hakimiyeti ve ifade yeteneği geliştirir.
- Bilgilerin etkin kullanımını sağlayarak onları pekiştirir.
- Öğrencilerin sosyalleşmesini sağlar.
- Uygulanması çok zaman alır.
- İyi bir hazırlık ve planlama gerektirir.
- Drama çok uzun ve karışık olmamalıdır.
- Öğretmen drama konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olmalıdır.

Dramatizasyon etkinliği özellikle tarih konularının canlandırılmasında kullanılabilir. Böylece soyut kavram ve olaylar öğrencilerin aktif olduğu bir ortamda somutlaştırılabilir ve daha etkili bir öğrenme sağlanabilir.

Gezi-Gözlem ve İnceleme Yöntemi

Gezi- gözlem ve inceleme, öğrencilerin eşya, olay ve varlıkların doğrudan kendilerine bilgi edinmelerini ve onların bilimsel bir araştırmayla ilgili temel becerileri kazanmalarını sağlayan etkili bir öğretim yöntemidir (Aykaç, 2006: 214). Özellikle tarih, coğrafya, turizm, daha genel değerlendirilirse sosyal bilimlerde çok defa kullanılan yöntemlerin başında gelir. Eğitsel amaçları gerçekleştirmek için okul tarafından organize edilen geziye ve gözleme ilişkin faaliyetlerin tümüdür (Özay, 2003: 46).

Tarih öğretiminde gezi-gözlem, inceleme yönteminin büyük katkısı vardır. Öğrenciler geziler yoluyla tarihi mekanları görüp buraları inceleyebilirler. Öğrencilerin aktif olarak katıldıkları bu yöntem öğretim açısından çok etkilidir.

Öğretmen, inceleme gezilerine önem vermelidir. Bu geziler müzelere, Anıtkabir'e, Dolmabahçe Sarayı'na, Atatürk müze evlerine, savaş alanlarına, Atatürk anıt heykellerine ve şehitliklere yapılabilir. Bu gezilerin her aşaması planlanmalı ve değerlendirilmelidir. Öğrenciler için çalışma kağıtları hazırlanmalı ya da müzeler için hazırlanmış çalışma kağıtları kullanılmalıdır. Öğrencilerin doğal ve tarihi çevreyi koruma bilinci edinmeleri, sanat zevki ve estetik duygularını geliştirmeleri sağlanmalıdır (MEB, 2006: 5).

Planlamasının zor olması, fazla zaman alması, güvenlik sıkıntısının yaşanması, öğretmenin sorumluluğunun fazla olması ve gezilerin pahalı olması bu yöntemin az kullanılmasına neden olmaktadır.

Öğretmenler dersin, öğrencilerin, sınıfın ve konuların yapısına bağlı olarak uygun yöntem ve teknikleri kullanmalıdır. Öğretmen, dersine hakim olmalı ve uygulayacağı yöntemleri iyi bilmesi gerekir. Ancak bu şekilde etkili ve verimli dersler işlenebilir. En iyi yöntem budur diye düşünmemek gerekir. Her yöntemin olumlu ve olumsuz özellikleri bulunmaktadır. Geleneksel yöntemlerin yerine öğrencinin aktif olarak katıldığı yöntem ve teknikler seçilmelidir.

2.4 Eğitim ve Öğretim Teknolojisi

Eğitim kalitesi, devletlerin geleceklere açısından büyük öneme sahiptir. İnsanlar, gerek zeka gerekse öğrenme biçimleri bakımından birbirlerinden farklılıklar göstermektedir. Ayrıca birçok öğrenci, farklı çevrelerden ve farklı kültürel yaşantıdan gelmektedir. Birbirlerinden birçok yönden farklılıklar gösteren bireylerde tam öğrenme hedefine ulaşmak için eğitim-öğretim ortamında birçok yöntem ve materyal kullanmak gerekmektedir.

İnsanlar:

- Okuduklarının % 10'unu,
- İşittiklerinin % 20'sini,
- Gördüklerinin % 30'unu,
- Hem görüp hem de işittiklerinin % 50'sini,

- Söylediklerinin % 70'ini,
- Yapıp söylediklerinin % 90'ını hatırlamaktadır (Yalın, 2006: 82).

Eğer ders, anlatımdan meydana geliyorsa öğrenciler duyduklarının % 20'sini hatırlayacaklardır. Görsel ve işitsel materyallerin kullanılması öğrendiklerinin % 50'sini hatırlamasına yardımcı olacaktır. Öğrencilerin derse katılması öğrendiklerinin % 70'ini hatırlamasına yardımcı olacaktır. Bir ödev ya da etkinlik tamamlandığında öğrenciler öğrendiklerinin % 90'ını hatırlayacaklardır. Dolayısıyla, araç-gereçlerin kullanımı öğrenme işlemine katılan duyu sayısını artırarak daha fazla ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine yardımcı olmaktadır (Yalın, 2006: 82).

Ülkelerin gelişmesi ve ilerlemesi açısından eğitimin niteliği çok önemlidir. Eğitimden beklenen, karşılaştığı problemleri çözebilen, bilgiyi yönetebilen ve diğer insanlarla ekip halinde çalışabilen insanlar yetiştirilmesidir. Bu da ancak eğitim teknolojisi yoluyla çok çeşitli eğitim teknolojisi araçlarının eğitim süreci içinde en etkili şekilde kullanılması ile gerçekleşebilir (Çilenti, 1988: 27).

Eğitim teknolojisi; değişik bilimlerin verilerini, özel hedef, yöntem, araç ve gereç, ölçme ve değerlendirme gibi eğitimin geniş alanlarında uygulamaya koyan, uygun maddi ve manevi ortamlarda insan gücünün en iyi şekilde kullanılmasını, eğitimin sorunlarının çözülmesini, kalitenin yükseltilmesini ve verimliliğin artırılmasını sağlayan bir sistemler bütünüdür (Rıza,1997: 28).

Açıklamalar değerlendirildiğinde dikkati çeken durum eğitim teknolojisinin bütünselliği yani programın tamamını ifade etmesidir. Programın içeriği, tebeşir, kara tahta, kitap, defter, fotoğraf, tepegöz, projeksiyon cihazı, televizyon, radyo, bilgisayar gibi daha birçok araç-gereç ile öğretim yöntem ve teknikleri eğitim teknolojisinin öğelerindedir.

Eğitim teknolojisi kuramsal bilgilere dayalı ve uygulamaya dönük bir nitelik taşımaktadır. Bu disiplin, etken bir öğrenme öğretme sağlamada; insan gücü ve diğer kaynakları eş güdülemede; çevresel etmenleri ileri düzeyde bir duyarlılıkla kontrol etmede belirli temel ilkelere dayandırması gerekmektedir. İlkeler kuramsal bilgilerin

uygulamaya dönüştürülmesinde aracı kavramlardır. Bu ilkeler şu şekilde belirtilmiştir (Alkan, 1998: 69):

- 1. İlke-Hedef: Eğitimde tam öğrenmeyi gerçekleştirmek ve süreçteki öğrencilerin tümünün istenen hedefe ulaşması esastır.
- 2. İlke-İşlev: Kuramsal bilgileri ve bilimsel ilkeleri sosyal çevrede ortaya çıkan eğitim sorunlarının çözümüne etkili biçimde uygulamak; uygulama süreçleri geliştirmek ve bunları gerektiğinde tekrarlamak eğitim teknolojisinde temel işlev olarak esas alınmalıdır.
- 3. İlke-Konu ve Yöntem: Eğitim sorunlarını akılcı ve bilimsel bir araştırma konusu yapmak eğitim teknolojisinde temel konu ve yöntem olarak esas alınmalıdır.
- 4. İlke-Kapsam: Eğitim kurumlarını, eğitimin her alanında bir bütünlük içinde uygulamaya dönüştürmek esastır.
- 5. İlke-Program: Eğitimde öğretim programlarının içeriğinde devamlılık sağlamak esas alınmalıdır.
- 6. İlke-Personel: Öğretmen ve diğer eğitim personelinin etkinliğini artırmak eğitim uygulamalarında esas alınmalıdır.
- 7. İlke-Süreç: Öğrenme ve öğretme süreçlerini, öğrenci farklılıkları ve yeteneklerine uyarlamak esastır.
- 8. İlke-Çevre: Eğitim yaşantılarının meydana geldiği çevreyi başarılı biçimde kontrol etmek eğitim teknolojisinin ana hedefi olmalıdır.
- 9. İlke-Başarı: Eğitimde öğrenci başarısızlık nedenlerini belirlemek üzere öğrenme öğretme sistemini analiz etmek ve başarıyı artıracak yeni düzenlemeler geliştirmek esas olmalıdır.

- 10. İlke-Değerlendirme: Eğitimde istenen amaca erişme durumunu ölçebilecek ileri düzeyde duyarlı ve objektif bir ortam geliştirme, değerlendirme süreçlerinde temel hedef olmalıdır.

Eğitim teknolojisinin belirtilen temel ilkeleri birbirinden ayrı düşünülmemelidir. Herhangi birindeki aksaklık eğitim-öğretimden yüksek düzeyde verimin alınmasına engel olabilir.

Öğretimde bir bilginin farklı yollarla(görsel, işitsel gibi) verilmesi, öğretimde çoklu ortamın oluşturulmasını sağlar. Öğretimde çoklu ortamın sağlanması, tek yolla bilgi aktarımına alternatif olmakla birlikte, farklı şekillerde daha iyi öğrenebilen öğrencilere ulaşma şansını artırır. Öğretimde aşamalılık ilkesine uyup çoklu öğrenme ortamının sağlanmasıyla hem daha çok öğrenme türlerine uygun öğretim aktiviteleri sağlanmış hem de öğretilenlerin daha zengin ve somut bir şekilde sunumu sağlanmış olur (Tan, 2005: 128). Ne kadar çok duyu organına hitap edilirse başarı o kadar artacaktır. Bu noktada öğretim teknolojisi devreye girmektedir. Öğretim teknolojisi ile ilgili şu şekilde tanımlar ve açıklamalar yapılmıştır.

Eğitim ve öğretim teknolojisi bazen bir arada kullanılmakta, bazen de karıştırılmakta veya birbirinin yerine kullanılmaktadır. Alkan'a göre eğitim teknolojisi ile öğretim teknolojisi kavramlarının birbirinden farklıdır. Bu farkı aşağıdaki şekilde açıklamaktadır: “Öğretim teknolojisi”, “öğretim”in, eğitimin bir alt kavramı olduğu anlayışına dayalı olarak ve belirli öğretim disiplinlerinin kendine özgü yönlerini dikkate alarak düzenlenmiş teknolojiyle ilgili bir terimdir. Örneğin, “fen öğretimi teknolojisi”, “dil öğretimi teknolojisi”, “biyoloji öğretimi teknolojisi” gibi (Alkan, 1998: 16).

Eğitim teknolojisi, insanın öğrenme olgusunun tüm yönlerini içeren problemleri sistematik olarak analiz etmek, bunlara çözümler geliştirmek üzere ilgili tüm unsurları(insan gücünü, bilgileri, yöntemleri, teknikleri, araç-gereçleri, düzenlemeleri vb.) işe koşarak uygun tasarımlar geliştiren, uygulayan, değerlendiren ve yöneten karmaşık bir süreçtir. Başka bir ifadeyle eğitim teknolojisi terimi, öğretme-öğrenme süreçleri ile ilgili özgün bir disiplini vurgularken öğretim teknolojisi terimi ise bir konunun öğretimi ile ilgili öğrenmenin kılavuzlanması etkinliğini ifade etmektedir (Alkan, 1998: 16).

Öğretim teknolojisi, öğrenme-öğretme süreçlerinde kullanılan araç ve materyallerdir (Şahin ve Yıldırım, 1999:3). Öğrenmenin amaçlı ve kontrollü olduğu durumlarda öğrenmeyle ilgili sorunların analizi ve çözümünde insanları, yöntemleri, düşünceleri, araç-gereçleri ve organizasyonu içeren karmaşık ve tümleşik bir süreçtir (Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2005: 13).

Hedef davranışları öğrencilere kazandırmak başta öğretmen olmak üzere eğitim sisteminin görevidir. Bu nedenle eğitim-öğretim ortamları düzenlenirken öğrenci seviyeleri dikkate alınmalı, sınıflar çağın şartlarına uygun eğitim ve öğretim teknolojileriyle donatılmalı, geliştirilmeli ve zenginleştirilmelidir.

Ülkemizde ve dünyada yaşanan hızlı değişime uyum sağlayabilmek için eğitim ve öğretim sistemi çağdaş seviyeye yükseltilerek çağın gereklerine uygun olarak yapılmalıdır. Türk eğitim sisteminde çağdaş eğitim teknolojilerinin uygulanması, eğitimin katma değerini artırarak eğitimin marjinal verimliliğini yükseltecektir. Yükselen eğitim kalitesiyle birlikte eğitimin niteliği de yükselerek, uluslararası standartlar yakalanabilecektir (www.uludag.edu.tr).

2.5 Bilgisayarlı Öğretim

Parlak, meraklı çocuklar, hem ulus hem de dünya için birer kaynaktır. Onlara özen göstermek, onları sevmek ve desteklemek gerekir. Ama sırf destek kendi başına yeterli değildir. Onlara, düşünmek için gerekli temel araçlar da verilmelidir (Sagan, 2000: 324).

Eğitim-öğretim ortamlarında teknoloji yoğun olarak kullanılırsa; öğrenme kolaylaşır, öğrencilerin derse karşı ilgisi artar, somut öğrenme gerçekleşir, farklı zeka alanlarına hitap edilmiş olur, aktif öğrenme gerçekleşir, öğrencilerde yaratıcılık ve motivasyon artar, bireysel hıza göre öğrenme sağlanır. Bu nedenle eğitimde kaliteyi artırmak, bilgi çağına uygun bireyler yetiştirmek için yeni teknolojileri kullanmak ve bunları bireylere öğretmek gerekir.

Teknolojik araçların günden güne gelişmesiyle birlikte, klasik öğretim araçlarının yanında öğretimde yeni teknolojilerin de kullanılması ihtiyacı gittikçe

artarak ortaya çıkmış ve bu bakımdan yeni stratejiler geliştirilmesine ihtiyaç duyulmuştur (Köstüklü, 2001: 105). Çağımızda bilim ve teknolojideki hızlı gelişmeler ekonomik sistemi olduğu kadar eğitim sistemini ve sosyal sistemleri de etkilemektedir. Günümüzde bilgi, gelişmiş toplumlarda ekonomik gelişmelerin anahtarı haline gelmiştir. Teknoloji ise eğitim sürecinin geliştirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Bilgi teknolojisinin hızla gelişmesi, bilgi toplumlarının ortaya çıkmasına neden olmuş, toplumların yeni teknolojik gelişmeleri izlemeleri ve kendilerine uyarlamaları zorunlu hale gelmiştir. Bilginin ve öğrenci sayısının hızla artması bir takım sorunları da beraberinde getirmiş, eğitim sürecinin ve niteliğinin gelişmesinde önemli rol oynayan yeni teknolojilerin eğitim kurumlarına girmesi zorunlu hale gelmiştir. Söz konusu yeni teknolojik sistemlerden birisi de en etkili iletişim ve bireysel öğretim aracı olarak nitelendirilen bilgisayarlardır (Keser, 1988: 43).

Öğretimde bilgisayar kullanımı arttığı takdirde, bunun, düşünme açısından iki önemli yararı olacaktır. Biri, çocukların problem çözümüne analitik yaklaşmayı öğrenmeleri ve çok fonksiyonlu çözüm modülleri geliştirerek bunu bilgi işlemin çeşitli yerlerinde kullanmalarınıdır. Diğeri ise, bilgisayar yardımıyla mekanik ve mantık işlemleri çok hızlı yapılacağı için, problemler ve çözüm yolları üzerinde daha çok düşünmeye, orijinal düşünmeye vakit kalacaktır (Ergün, 1989: 4). Bilgisayarlı öğretim bir eğitim teknolojisi uygulaması ve araştırma alanıdır. Bilgisayarlı öğretim, öğrenme ve öğretmede verimliliği, etkililiği ve toplam kaliteyi yükseltmede; alandaki bilimsel, teknolojik gelişmeleri uygulamaya aktarmada; eğitim sistemlerinin karşı karşıya bulunduğu her türden soruna ilişkin çözüm girişimlerini desteklemede önemli bir potansiyele sahiptir (Şimşek, 2000: 2).

Günümüzde bilgisayarlar; eğitim araştırmalarında, eğitim-öğretim ortamlarını planlama ve tasarım faaliyetlerinde, okul yönetiminin işlerinde, okul bütçelerinin düzenlenmesinde, öğrenci işlerinde, eğitim-öğretim faaliyetlerinde, bilgisayar laboratuvarlarında (İşman, 2001: 2) ve okul rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde sıkça kullanılmaktadır.

Bilginin artması, öğrenci sayısının fazlalığı ve eğitim programlarının içeriklerinin gelişmesiyle beraber eğitim-öğretimde bilgisayarlara olan ihtiyaç

fazlalaşmıştır. Bilgisayarların eğitim-öğretim ortamında kullanılmasıyla ilgili olarak iki farklı öğretim yöntemi bulunmaktadır. Bunlardan biri bilgisayar temelli öğretim diğeri ise bilgisayar destekli öğretimdir.

2.5.1 Bilgisayar Temelli Öğretim

Bilgisayar temelli öğretimde, bilgisayarlar bütün eğitim ve öğretim faaliyetlerini uygular. Burada dersin, belirlenen hedef ve davranışların öğrencilere temel öğreticisi bilgisayarlardır. Diğer bir ifadeyle bütün eğitim ve öğretim faaliyetleri bilgisayar tarafından gerçekleştirilir. Öğretmen, eğitim-öğretimde geri planda kalarak organizasyon işlerini yönetir (İşman, 2001: 30). Bilgisayar temelli öğretimde öğretmenler, bilgisayarı aşağıda belirtilen on bir ana uygulamada kullanmaktadır (İşman, 2001: 30):

- Bilgisayarlı test; öğrenciler, konular ile ilgili sınavlar alabilir ve anında sonuçlarını öğrenebilmektedir.
- Bilgisayarlı öğretim materyali; öğretmenler, bilgisayar temelli öğretim materyalleri hazırlayıp öğretim ortamlarında kullanabilmektedir.
- Kaydetme; öğrenciler, öğrenme faaliyetlerine yaptıkları her faaliyeti kaydedebilmektedir.
- Bilgisayarlı öğretim; öğrenciler, bütün öğrenmelerini bilgisayarın karşısına geçip yapabilmektedir.
- Bilgisayarlı öğrenme-öğretme faaliyetleri; öğretmenler, bütün öğrenme-öğretme faaliyetlerini bilgisayarlar ile gerçekleştirebilmektedir. Kendileri, bu ortamlarda etkili rol almaz sadece rehber konumunda bulunurlar.
- Bilgisayarlı öğretim tasarımı; öğretmenler, öğrenme-öğretme ortamlarını bilgisayar ile tasarlayabilmektedir.
- Yazı yazma; öğrenciler, bütün yazı faaliyetlerini bilgisayarla yapabilmektedir.

- Grafik çizimi; öğrenciler, bütün grafik faaliyetlerini bilgisayarlar ile yapıp onlara yükleyebilmektedir.
- Masaüstü işlemleri; öğretmenler, bütün masa üstü işlemlerini bilgisayar ile yapabilmektedir.
- Masaüstü sunum; öğretmenler, bütün sunumlarını bilgisayarlar ile yaparlar. Öğrenciler bilgisayara girip ders sunumlarını kendileri takip edebilmektedir.
- Multimedya yöntemi; öğretmenler, multimedya yöntemini, diğer bir ifade ile ses, video ve resimlerin aynı anda kullanılması ile etkili öğrenme-öğretme faaliyetlerini gerçekleştirebilmektedir.

Bilgisayarlar sağladığı imkanlarla eğitim-öğretime büyük katkı sağlamaktadır. Öğrenciler, öğretmenin olmadığı bir ortamda bilgisayarlar aracılığıyla kendi kendine öğrenmeleri sağlayabilmektedir. Bu yöntemin başarılı olabilmesi için öğrencilerin bilgisayar kullanmayı iyi derecede bilmeleri gerekir. Ayrıca, öğrencilerin bu konuda bilinç düzeylerinin yüksek olması gerekir. Aksi takdirde öğrenciler, bilgisayarı öğrenme aracı değil oyun ve eğlence aracı olarak kullanabilirler.

Öğrenci merkezli aktif öğrenmenin uygulanmasında bilgisayarlara büyük görev düşmektedir. Ancak, bilgisayar temelli öğretimde olduğu gibi öğretimin bütün aşamasında sadece bilgisayardan faydalanmak doğru değildir. Bilgisayarlar, öğretim faaliyetlerini gerçekleştirmede araç olmalıdır. Öğretimin tamamını teknolojiye bırakmak uygun değildir. Öğrenci sosyal bir varlıktır. Sadece bilgisayarla yapılan eğitim bireyleri toplumdaki uzaklaştırabilmektedir. Bilgisayarlardan öğretim ortamını zenginleştirmede, dikkati çekmede ve pekiştirici olarak kullanmada faydalanılmalıdır. Bu nedenle bilgisayar temelli öğretim yerine bilgisayar destekli öğretim daha çok tercih edilen ve uygulanması gereken bir yöntemdir.

2.5.2 Bilgisayar Destekli Öğretim

20. Yüzyılın ortalarından itibaren eğitimde verimliliği artırmak amacıyla yönelik birçok araştırma yapılmıştır. Öğrenim süreci içerisinde öğrencinin daha aktif olmasını sağlamak ve öğrenmeyi daha etkin hale getirmek amacıyla farklı öğretim stratejileri geliştirilmiştir. Günümüzde öne çıkan stratejilerden bir tanesi de bilgisayar destekli öğretimdir (Fidan, 1983: 13). Bilgisayar destekli öğretimle ilgili birçok tanım yapılmıştır. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Bilgisayar destekli öğretim, bilgisayarın öğrenmenin meydana geldiği bir ortam olarak kullanıldığı, öğretim sürecini ve öğrenci motivasyonunu güçlendiren, öğrencinin kendi öğrenme hızına göre yararlanabileceği, kendi kendine öğrenme ilkelerinin bilgisayar teknolojisi ile birleşmesinden oluşan bir öğretim yöntemidir (Şahin ve Yıldırım, 1999: 58).

Bilgisayar destekli öğretim, bilgisayarların sistem içine programlanan dersler yoluyla öğrencilere bir konu ya da kavramı öğretmek ya da önceden kazandırılan davranışları pekiştirmek amacıyla kullanılmalıdır (Yalın, 2006: 165). Bilgisayar destekli öğretim; öğrencileri sürekli etkin tutan kendi öğrenme hızında öğrenmeyi sağlayan, öğrenileni kalıcı kılan, ilgilendiği konu ile ilgili sorulara yanıt veren ve yanıtın doğruluğunu anında denetleyen, konuları kısa zamanda sistematik olarak öğreten eğitim ve öğretim yöntemidir (Varol, 1996: 23).

Bilgisayar destekli öğretimde, bilgisayarın öğretim sürecine bir seçenek olarak değil, sistemi tamlayıcı ve güçlendirici olarak girmesi esastır. Bu yöntemle bilgisayarın bir öğretim aracı ve öğrenmenin meydana geldiği bir ortam olarak kullanılması söz konusudur. Bilgisayar, öğretim hizmetini büyük bir hız ve sabırla yerine getirmektedir. Öğrenme materyali öğrenciye bilgisayar aracılığı ile verilmekte, öğrenci sürekli etkin durumda ve öğretmeye katılan durumda bulunmaktadır. Bilgisayar destekli öğretim yöntemi, kendi kendine öğrenme ilişkilerinin bilgisayar teknolojisiyle birleşmesinden oluşmuş bir öğretim yöntemi olarak da kabul edilmektedir (Uşun, 2000: 51). Ne kadar çok duyu organına hitap edilirse öğrenme o kadar yüksek olur. Bu yöntemde bilgisayarlar aracılığıyla öğretim ortamı zenginleştirilmektedir.

Bireysel öğrenmenin ön planda olduğu bu yöntemde öğrenciler; kendi hızlarına ve öğrenme durumlarına göre konu tekrarı yapabilir, test çözebilir, konuyla ilgili fotoğraf ve videoları izleyebilir, konuyla ilgili oyunları oynayabilir ve çeşitli ölçme-değerlendirme etkinliklerini yapabilirler. Bilgisayar destekli öğretimde eğitim-öğretim faaliyetleri öğretmen tarafından kontrol edilir ve geliştirilir. Bilgisayarlar hedefe ulaşmada öğretmenlere ve öğrencilere yardımcı bir araçtır. Bu yöntemden istenilen başarının elde edilebilmesi için öncelikle öğretmenlerin bu yöntemi çok iyi bilmesi ve ders yazılımlarının iyi hazırlanmış olması gerekmektedir.

Bilgisayar destekli öğretimde öğretmen konuyu işlerken, sahip olduğu donanım ve yazılım olanaklarına, öğreteceği konunun özelliklerine, belirlenen öğretim amaçlarına ve öğrencilerin özelliklerine göre bilgisayarı farklı yer, zaman ve şekillerde kullanabilir. Bilgisayar destekli öğretimin kullanım biçimleriyle ilgili açıklamalar şu şekilde belirtilmiştir (Uşun, 2000: 55):

- Öğretmen, konuyu geleneksel yöntemle sınıfta işler. Dersi kaçıran, başarısız olan ya da öğrenme ihtiyacı duyan öğrencilere bilgisayar yardımı ile öğrenme fırsatı sağlanabilir.
- Öğretmen, konuyu sınıfta anlattıktan sonra değerlendirmeyi bilgisayarla yapabilir.
- Öğretmen, konuyu sınıfta işledikten sonra alıştırma, uygulama, değerlendirme çalışmalarını bilgisayar yardımıyla yapabilir.
- Konu bilgisayar yardımı ile öğretilir. Öğretmen, öğrencilerin öğrenme eksikliklerini tartışma yöntemi ile giderebilir. Bu yöntemde öğretmen, “danışman” rolünü üstlenir.

Açıklamalara dikkat edildiğinde bilgisayar destekli öğretimde sadece bilgisayardan öğretim yapılmaz. Öğretmen, bu yöntemde rehber olarak süreci kontrol eder, gerektiğinde öğrencileri yönlendirir ve teşvik eder. Bilgisayar destekli öğretimin başarısı, öğretim yazılımına ve öğretmene bağlıdır.

2.6 Bilgisayar Destekli Öğretimde Yazılımlar

Belirli bir amaca yönelik olarak hazırlanan, bilgisayardan yerine getirmesi istenen bir dizi komut ya da işlem adımlarının tümüne program adı verilir. Bilgisayar, programda tanımlanan ilk işlemde başlayarak, her adımı sırasıyla yerine getirir. Her program bir yazılımdır (EARGED, 2002: 146). Yazılım olmadan bilgisayar elektronik devreler, kablolar, metaller ve plastik yığından daha öte bir anlam taşımaz. Yazılım, yalnızca bilgisayarlı eğitim için değil bütün bilgisayarlı uygulamalar için hayati önem taşır (Şeniş, 1991: 183).

Eğitim-öğretim ortamının zenginleştirilmesinde özel düzenlemelere gerek vardır. Sınıfta sadece bilgisayarın olması ve kullanılması bir anlam ifade etmez. Bilgisayar destekli öğretimde istenilen başarıya ulaşabilmek için öncelikle derste kullanılacak öğretim yazılımının nitelikli olarak hazırlanmış olması gerekir. Yazılımlar, öğretmen ve öğrenci tarafından kullanımı ve anlaşılması kolay olmalıdır. Ayrıca öğrencinin ilgisini çekebilecek şekilde hazırlanmalıdır.

Geleneksel yöntemlerin yetersiz kaldığı durumlarda, problem çözme, alıştırma, uygulama ve değerlendirme çalışmalarında, gerçek bir durumun sınıf ortamına taşınamayacağı durumlarda benzetim (simülasyon) tekniğiyle, öğrencinin uyarını algılamasını sağlamada zengin öğeler sunan multimedya yaklaşımına dayalı olarak uygulanabilir (Bilgen,1994: 33). İşte bütün bunların yapılabilmesi için gerekli olan temel materyal; bilgisayar ve öğretim yazılımıdır.

Öğretim yazılımları; öğretmen, eğitim bilimci, program geliştirme uzmanı ve tasarımcının birlikte çalışmasıyla hazırlanmalıdır. Öğretmenler de, uygulayacakları yazılımı seçerken belli ölçütlere göre değerlendirme yaptıktan sonra en uygununu kullanmalıdırlar.

Nitelikli öğretim yazılımları şu özelliklere sahip olmalıdır:

- Etkili bir yazılım, içerdiği dersin hedeflerine göre yapılandırılmıştır.
- Etkili bir yazılım, öğrenci özellikleriyle uyumlu olmalıdır. Öğrencilerin fiziksel, bilişsel, duyuşsal, sosyo-kültürel ve pedagojik hazır bulunuşluk

düzeyleri dikkate alınarak hazırlanmış bir öğretim ortamı öğrenciyi başarıya ulaştırmada önemli bir unsur olmaktadır.

- Etkili yazılım, öğrenci katılımını ve etkileşimini artırıcı nitelikte olmalıdır.
- Etkili bir yazılım, bireysel öğretim sağlar. Yazılımlar, öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine uygun olarak dersin akış sırasını değiştirir ya da zorluk düzeyini ayarlayabilir. Böylece öğrenciler, kendi kapasitelerine uygun düzeyde konuyu öğrenmeye başlarlar.
- Etkili bir yazılım, öğrenciyi güdülemekte ve bunu ders boyunca devam ettirmektedir.
- Etkili bir yazılım, öğrenciye geri bildirim sağlamada yeterlidir.
- Etkili yazılım, öğretim ortamına uygun ve öğretmeni destekleyici nitelikte olmalıdır.
- Etkili yazılım, öğrenci performansını doğru ve uygun şekilde değerlendirebilmelidir.
- Etkili yazılım, öğretim tasarımı ilkeleri göz önüne alınarak geliştirilmelidir.(Taşçı,1993: 50)

Bilgisayarların eğitim-öğretim ortamında kullanılmasıyla beraber çeşitli öğretim yazılımları da ortaya çıkmıştır. Ancak piyasada bulunan yazılımların birçoğunda çeşitli hatalar bulunmaktadır. İçerikle ilgili hatalar, Türkçenin kullanımıyla ilgili hatalar, öğrenci seviyesine uygun olmayışları, çok sıradan hazırlanmış olmaları ve ölçme-değerlendirmeden kaynaklanan sorunlar bilgisayar destekli öğretimi olumsuz olarak etkilemektedir.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde soyut kavramların fazla olması, canlandırmaların çok zor olması ve bilgisayar yazılımlarının üstün özelliklerinden dolayı okullarda bilgisayar destekli öğretimden istifade edilmesi uygun

olacaktır. Ancak öğretmenler, öğretim yazılımlarını seçerken dikkatli olmalı, öğretim yazılımlarını incelemeli ve en uygun yazılım hangisiyse onu tercih etmelidir.

Bilgisayar destekli öğretimde kullanılan yazılım türleri şunlardır:

- Tekrar ve alıştırma yazılımları
- Birebir öğretim yazılımları
- Benzetim yazılımları
- Problem çözme yazılımları
- Öğretim amaçlı oyun yazılımları

2.6.1 Tekrar ve Alıştırma Yazılımları

Genel olarak öğretilmek istenen konu işlenip bittikten sonra öğrenilenleri pekiştirmek için kullanılan yazılım türüdür. Öğrencilerin tekrarlar sayesinde bilgilerinin taze tutulması amaçlanır. Bu tür yazılımlar, değişik türde soru ve alıştırmaları içerir.

Alıştırma yazılımları, öğrencinin dikkatini çeken, derse karşı ilgi uyandıran ve dersin amaçları hakkında genel bilgi veren bir giriş bölümü ile başlar ve madde seçimi, soru-cevap, değerlendirme, geribildirim, kapanış süreciyle devam eder. Bir alıştırma yazılımının etkili olabilmesi açısından, soruların güçlük düzeyi önemli bir ölçüttür. Zor sorular başlangıç aşamasında çıkarsa öğrenciyi olumsuz yönde etkileyebilir. Güçlük düzeyi belirlenirken sorular sabit tutulabilir, güçlük düzeyi öğrenci başarısına göre yükseltilebilir ya da güçlük düzeylerine göre sorular gruplanabilir (Yalın, 2006: 177-179). Bu yazılımların zayıf yanlarından biri de daha önce öğrenilenlerin tekrarından oluştuğu için öğrencinin sıkılmasına neden olabilir. Sadece öğrenmenin pekiştirilmesini ve geliştirilmesini sağlayabilir. Bu programlarda temel amaç öğretmek değil, pratik yaparak öğrenmenin kalıcılığını sağlamaktır.

Tekrar ve alıştırma yazılımlarının sağladığı başlıca yararlar şöyle sıralanabilir:

- Öğrenciye, öğrenmesiyle ilgili anında dönüt sağlanır.

- Öğrenciyi öğrenmeye güdüler.
- Öğrencinin yeni öğrendiği bilgileri uzun süreli belleğe aktarmasına yardım eder.
- Öğretmene zaman kazandırır (Akkoyunlu,1998: 51).

Bu tür yazılımlarda öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplar kayıt altına alındığı için, öğrenciler hatalarını hemen görüp yeni alıştırmalar yaparak öğrenmeler pekiştirilir. Yanlış yapılan sorular öğretmen tarafından incelenebilir ve böylece öğrencilerin başarısız olduğu konular belirlenip gerekli çalışmalar yapılabilir.

2.6.2 Birebir Öğretim Yazılımları

Birebir öğretim yazılımları, tamamen öğretmenin görevini üstlenen, gerektiğinde yeni bilgiyi veren, verilen bilginin öğrenilmesi için alıştırmaya sağlayan, öğrenciyi geri bildirim sunan, öğrencinin performansını değerlendiren ve öğrenciyi yönlendiren programlardır (Şahin ve Yıldırım, 1999: 87). Öğrenciyi kendi hızında öğrenme olanağı sunar. Öğrencinin çaba, istek ve motivasyonu ön plandadır.

Herhangi bir konuda hazırlanan birebir öğretim yazılımında şu basamaklar izlenir (Akkoyunlu,1998: 51):

- Öğrencinin dikkatini çekme
- Öğrenciyi konudan haberli kılma
- Ön öğrenmeleri hatırlatma
- Yeni gereçleri sunma
- Kılavuzluk yapma
- Davranışı ortaya çıkarma
- Davranışın doğruluğuyla ilgili dönüt verme
- Davranışı değerlendirme
- Kalıcılığı sağlama

Bu basamaklardan da anlaşılacağı üzere sınıfta öğretmenin, öğretimde izlediği basamakların aynısıdır. Bilgisayarda öğretim, aynı yapıda hazırlanmış birebir öğretim yazılımlarıyla gerçekleştirilir.

Etkili birebir öğretim yazılımı hazırlamak zor bir iştir. Yazılımın kaliteli olması için çeşitli ses, görüntü ve fotoğraflardan faydalanılmalıdır. Bilgisayarı çok iyi bilen uzmanlar tarafından hazırlanmalıdır. Yazılımı hazırlayan kişi öğretim programına, öğrenci psikolojisine, öğretim yöntem ve tekniklerine hakim olmalıdır. Ayrıca bu tür yazılımlar hazırlanırken özel bilgi ve beceri gerektirdiği için pahalıdır.

2.6.3 Benzetim Yazılımları

Benzetim yazılımı, bir takım olay ve durumları modelleyerek öğrenciye bu olay ve durumlar hakkında bilgi ve beceri kazandırmayı amaçlayan ders yazılımıdır (Yalın, 2006:178). Doğal ve gerçek ortamların, bilgisayar ortamında sanal olarak yaratılmasıdır. Sınıfta gösterilmesi zor ya da imkansız olan bir olayın deneyimin ya da deneyin bilgisayar ortamında oluşturulmasıdır (Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2005: 140).

Yaratıcı olması, gerçek olaylara göre tehlikesinin olmaması, kısa zamanda yapılabilmesi ve ucuz olması bu yöntemin en önemli avantajlarıdır. Öğrenciler bu yazılımı kullanırken aktif durumda oldukları için etkili bir yöntemdir.

Benzetim yazılımları şu özellikleri içermelidir:

- Gerçekten görülmesi ve denenmesi olanaksız çok zor ve tehlikeli olan konuları içermelidir.
- Laboratuvar deneylerinden daha ucuza mal olmalıdır.
- Benzetlenmiş deneyler ve deneyimler, gerçek hayatla uyumlu olmalıdır.
- Benzetlenenler, gerçek hayatta olan zaman kısıtlamalarından arınmış olmalıdır.

- Benzetim yazılımları, ders konusunun ve deneyin her yönden ele alınmasını sağlamalıdır.
- Benzetilen olayı (veya deneyi) öğrenci, istediği kadar tekrar edebilmelidir (Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2005: 140).

Benzetim yazılımları daha çok, gezi, gözlem ve deneylerin sanal ortamlarda yapılmasında, tehlikeli ortamlarda yapılabilecek gezilerde, uzay ve havacılık sektöründe, tıpta ve askeriyede kullanılmaktadır.

2.6.4 Problem Çözme Yazılımları

Problem çözme yazılımları, birlikte çalışma üzerinde durur. Bu tür program küçük grup veya bireysel olarak çalışmak için daha uygundur. Başarılı olmak için öğrenci kayıtlar tutmalı, onları iyi organize edip planlar yapmalı ve bu notları deney verileri ile karşılaştırıp, hipotezler kurup bunu test etmelidir. Bazı kısımları ile Simülasyon programlarına da benzer. Bu tür programlar pratik ve uygulama yapma programlarına göre öğrenciye daha fazla bağımsızlık ve keşif imkanı vermektedir (Demirci, 2003: 45).

Bu yöntem, öğrencilerin düşünme ve problem çözme yeteneklerini geliştirmektedir. Öğrenciler, bilgisayar ortamında karşılaştıkları problemleri çeşitli denemelerle çözmeyi öğrenirler. Problem çözme yazılımı öğrencilerin analiz, sentez ve değerlendirme yapmalarına yardımcı olmaktadır. En fazla fen bilimleri ve matematik alanında kullanılmaktadır.

2.6.5 Öğretim Amaçlı Oyun Yazılımları

Öğretim amaçlı oyun yazılımları, öğrencilerin oyun formatından yararlanarak ders konularını öğrenmelerini ya da problem çözme becerilerini geliştiren ve onları öğrenme ortamlarında sürekli aktif tutan programlardır (Uşun, 2004: 49). Öğrenciler oyun ortamında karşılaştıkları sorunları, çözerken öğrenirler. Benzetim ve problem çözme yazılımlarının beraber kullanıldığı yöntemdir.

Teknolojinin gelişmesi sayesinde tekrar yaşanamayacak sahneler bilgisayar ortamında oluşturulabilmektedir. Böylece öğrencilere oyunlar aracılığıyla zengin öğrenme ortamları sağlanabilmektedir. Bilgisayar oyunları sayesinde; motivasyon, yönlendirme, pekiştirme, ve ödüllendirme yapılabilir. Bilginin eğlenceli bir şekilde sunulmasıdır.

Oyun yazılımları, kuralları öğretmesi, yarış ortamı yaratması ve eğlendirici olması açısından, öğrencilerin hem zihinsel hem de duyuşsal gelişmelerine katkıda bulunabilmektedir. Bununla birlikte, oyun yazılımlarının seçilmesinde öğretmenlerin özenli olmaları gereklidir. Öğretmenler, oyun yazılımlarının eğitsel niteliğini hiçbir zaman göz ardı etmemelidirler (Akkoyunlu, 1998: 55). Vygotsky'ye göre oyun, çocuk için gelişim bölgesi yaratır. Oyunda, bir çocuk her zaman yaşının ötesinde, günlük davranışının üstünde bir davranış sergilemektedir. Bu bağlamda, oyun oynayan bir çocuk kendisinden bir gömlek daha fazla performans göstermektedir(Tüzün,2006: 223).

Oyunlarda öğrenci aktifliği üst düzeyde olduğu için öğretimde başarıyı artırır. Öğrenci bu sayede dersi ve öğretmeni daha çok sever. Oyunlar, öğretimi destekleyici olmalıdır. Olumsuz yönleri ise öğrenciyi bilgisayara bağlaması, maliyetinin fazla olması ve hazırlanmasında ustalık gerektirmesidir.

2.7 Bilgisayar Destekli Öğretimin Üstün Yönleri

Bilgisayar destekli öğretim, diğer öğretim yöntemlerinin eksikliklerini kapatabildiği, öğrenciyi teknoloji kullanmaya teşvik ettiği, öğrenci merkezli bir yöntem olduğu ve eğitimin kalitesini yükselttiği için kullanılması gerekmektedir.

Bilgisayar destekli öğretimin üstün yönleri şu şekilde belirtilmiştir:

- Bilgisayarlar, öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını sağlar.
- Bilgisayarlar (renkli grafikler, sesler, hareketli resimler, canlandırmalar, video gösterileri ve kullanıcıya geri bildirimler vb. sayesinde) öğretime çeşitlilik ve kaliteyi kazandırır.

- Öğrencilerin bireysel öğrenme hızlarına göre öğrenmelerine olanak sağlar.
- Bilgisayarlar her öğrenciye istediği kadar tekrar olanağı sağlayabilir.
- Bilgisayarlar matematik tabanlı derslere olan ilgiyi grafikler, tablolar yardımıyla artırabilir. Öğrenciye zamanını planlama davranışı kazandırır.
- Öğrenciye davranışın sonunda anında geri dönüt verilir. Bilgisayarlar hızlı ve doğru geri bildirimler vererek, öğrencilerin kısa zamanda ve doğru öğrenmelerini sağlar.
- Bilgisayar programları kullanıcıya testler uygulayarak, kullanıcının bildiği konuları atlamasına ve bir sonraki konuya geçmesine olanak verir.
- Bazı bilgisayar programları öğrenci hakkında bilgi kaydedebilir. Böylece öğrenci hakkında bilgi edinilebilir.
- Bilgisayarlar, öğretmenlere öğrenci sorunlarıyla daha yakından ilgilenme ve işlerini daha verimli ve etkili yapma olanağı verir.
- Bilgisayarlar güvenlidir. Öğrenciler, deneyleri bilgisayar ortamında yaparak neden-sonuç ilişkilerini görebilirler.
- Bilgisayarlar daima kullanıma hazır durumdadırlar. Önemli olan kullanıcının hazır olmasıdır. Bilgisayarlar yorulmazlar, sıkılmazlar ve dinlenmek istemezler.
- Bilgisayarlar, ders konularında kavramları ve yetenekleri öğretmeleri yanında öğrencilere bilgisayar okuryazarlığını da öğretir (Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2005: 131–132).
- Laboratuar ortamında yapılamayan deneyler benzeşim yöntemi ile kolayca ve daha ucuza yapılabilir.

- Bilgisayarlar öğrenciye farklı düşünceleri deneme ve risk alma olanağı sunar (Vural, 2004: 201–205).
- Amerika’da yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre BDÖ, geleneksel yöntemlerle karşılaştırıldığında maliyetten % 30, zamandan % 40 tasarruf sağlayarak % 30 daha fazla öğrenme olanağı sağlamaktadır (Hamzaçelebi ve Ofluoğlu, 2000: 4).
- Bilgisayar destekli öğretimde çizimler, resimler, şekiller, sorular ve öteki gereçler, öğrencilere sırası geldikçe sunulmaktadır. Ekrandaki bu görüntülemelerde renk ve ses faktöründen de yararlanılmakta, böylece öğrencilerin dersi izlerken hayal kurup başka şeyler düşünmeleri önlenerek dikkat düzeyleri yükseltilmektedir (Olgun, 2006: 24).
- Çekingen ve sıkılgan öğrencilerin başarıları, başkalarının etkilerinden uzak oldukları için, bilgisayarlar aracılığıyla artabilmektedir.
- Bilgisayarlar, yazım hatalarında kelimelerin ve cümlelerin altını çizdiği için dilbilgisi öğretimine büyük katkı sağlamaktadır.
- Öğrenciler yapı itibarıyla farklı öğrenme biçimlerine ve zeka alanlarına sahiptirler. Her öğrencinin farklı zeka alanı öğrenmede daha etkin olabilmektedir. BDÖ’nün sağladığı teknolojik üstünlükle birden fazla zeka alanına hitap edilebilmektedir.

BDÖ’nün pahalı bir öğretim yöntemi olduğu akla gelmektedir. Ancak, öğrencilere her yıl verilen kitaplara, kaynak kitaplara, derslerde kullanılan araç-gereçlere ve deney malzemelerine büyük miktarda kaynak ayrılmaktadır. Bunun yerine bilgisayar ve internet aracılığıyla sanal laboratuvarlar oluşturulmalıdır. Bu sayede bilgiler sürekli olarak güncellenebilecek, öğrencilerin ve öğretmenlerin birçok kaynağa ulaşması kolaylaşacaktır. Çok kısa bir süre içerisinde BDÖ’nün daha ekonomik olduğu anlaşılacaktır.

Canlandırmaların ve belgesellerin, dikkat çekici olması ve soyut kavramları somutlaştırmasından dolayı Kuruluş Savaşı yılları daha anlaşılır ve daha kolay

öğretilbilir duruma gelmiştir. Türkiye'deki birçok öğrenci, maddi sıkıntılardan dolayı önemli tarihi mekanları ziyaret edememektedir. Bilgisayar destekli öğretimde internetin de kullanılmasıyla beraber sanal gezilere de imkan sağlanmıştır. Bu yöntem sayesinde artık bütün öğrenciler, Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde geçen birçok tarihi mekanı görebilmekte ve gerçek tarih bilinci kazanabilmektedir.

2.8 Bilgisayar Destekli Öğretimin Sınırlılıkları

Bilgisayar destekli öğretim, birçok özelliği bakımından üstün özelliklere sahip olmasına rağmen olumsuz ya da sınırlı özelliklere de sahiptir. Bu sınırlılıklar şu şekilde belirtilmiştir:

- Öğrencinin bilgisayarın önünde uzun süre kalması, onun sosyal gelişimini ve insanlarla ilişkisini olumsuz olarak etkileyebilmektedir.
- Bilgisayarların çevreye radyasyon yayması nedeniyle birtakım sağlık problemleri ortaya çıkabilmektedir.
- Bilgisayar ve hazır paket programları pahalıya mal olabilmektedir.
- Bazı eğitimciler, bilgisayar destekli öğretim konusunda gerekli bilgiye ve deneyime sahip değildir. Balkı(2008), yaptığı çalışmada öğretmenlerde bilişim teknolojileri konusunda bilgi yetersizliği olduğunu belirlemiştir.
- Bilgisayar programlarının birçoğu bilişsel hedefleri gerçekleştirmek için hazırlanmıştır. Duyuşsal, psikomotor ve kişisel becerilere yönelik programlar daha çok çaba, zaman ve ekonomik yük getireceğinden ilgi görmemektedir.
- Her ne kadar bilgisayar grafik, resim, ses ve metinlerle mükemmel şeyler yapabiliyorsa da bilgisayar ekranının bir seferde gösterebileceği yazılı materyal miktarı sınırlıdır.
- Eğitimciler ve teknik elemanlar arasında koordinasyon eksikliği vardır (Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2005: 133, Vural, 2004: 206-211).

- Yazılımların birçoğu eğitim programıyla bir tutarlılık göstermemektedir.
- Eğitim yazılımları, öğretimsel olarak etkin bir şekilde öğrenciye sunulamamaktadır (Şahin ve Yıldırım, 1999: 64-66).
- Yaygın biçimde bilgisayar kullanımı hesap yapma yeteneğini köreltebilmektedir.
- Bilgisayara daha çok zaman ayırma olgusu kitap ve dergilere dayalı kültüre ayıracak zamanı azaltmaktadır. Sonuçta ise okulların dayandığı, temel aldığı yazılı kültür yıpranabilmekte ve zamanla yok olabilmektedir (Karahana, 2001: 98).
- Bireyler, bilgisayara bağımlı olabilmektedir.
- Bilgisayar parçalarında arıza ya da elektrik arızaları ortaya çıkabilmektedir.
- Bilgisayar, bir makine olduğu için bazı fikir, düşünce ve davranışları algılayamamaktadır.
- Bazı bilgisayar oyunları, öğrencinin psikolojisini olumsuz etkileyerek şiddete yönlendirebilmektedir.

Bilgisayar destekli öğretim, çeşitli sınırlılıklara sahip olmasına rağmen üstün yanlarının fazla olması ve birçok sıkıntının ortadan kaldırılabilir seviyede olmasından dolayı kullanılması gereken bir yöntemdir. Teknolojinin hızla gelişmesi nedeniyle bilgisayarlar ve öğretim yazılımları daha ucuz ve kaliteli olarak üretilir hale gelmiştir. Öğretmenler, yazılım uzmanları, donanım uzmanları ve eğitim programcıları birlikte çalışarak birçok olumsuz durumu düzeltebilirler.

2.9 Bilgisayar Destekli Öğretimde Öğrencinin Rolü

Bilgisayarların okullarda öğretim amaçlı olarak kullanımı hızla artmaktadır. Bilgisayar destekli öğretimin okullarda kullanımı arttıkça öğrenciler, öğretmen merkezli

eğitimden uzaklaşarak öğretmenin rehber olduğu bir konumda başarılı ve etkili olmaktadır. Öğrenci, bilgisayar destekli öğretim sayesinde öğrenmeyi öğrenebilmektedir.

Bilgi toplumunun öğrencileri, teknolojinin imkanlarından yararlanarak projeler üretebilen, farklı proje gruplarında çalışabilen, ekiple çalışma becerisine sahip, bağımsız düşünebilen, hayal gücü yüksek, mantıklı kararlar alabilen, aktif katılımcı, bilgiyi arayan, düşünen, üretken, önyargısız ve her türlü düşünceye saygılı bireyler olacaklardır (Numanoğlu, 1999: 348).

Öğretimin ilk basamağından son basamağına kadar öğrenciler, problemi belirleme, olası çözüm önerileri geliştirme, mevcut çözüm önerileri içinde en makul olanı tespit edip uygulama ve elde edilen sonucu temel amaçlarla karşılaştırarak gerekli düzeltmeleri yapma becerileriyle tanıştırlacaktır. Gençler, ancak bu yolla bilgiyi anlayan, yorumlayan ve geliştirebilen özelliklere sahip olarak yetiştirilebilirler (Doğan, 1997: 18). Böyle bir sistemde yetişen öğrencilerin fikirleri analiz ve sentez etmeleri, anladıklarını başkalarıyla sözlü ve yazılı olarak paylaşmaları, öğrendiklerini sağlam bir çerçeveye oturtmaları, konuyu öğrenerek soruları yanıtlamaları ve günlük yaşamla ilişki kurmaları sağlanabilmektedir (Tan, Kayabaşı ve Erdoğan, 2002: 9)

Öğrenciler, bilgi verildiği sürece tüketen ve edilgen konumdan bilgiyi araştıran, bulan ve işleyen konuma getirilmelidir. Kaynaklara yüzde yüz güven yerine, sorgulayıcı, araştırmacı, kuşkucu bilinç yerleştirilmelidir. Serbest kaynak kullanımının getireceği avantajlar, öğretmen-öğrenci arasındaki sert çizgiyi yumuşatmaktadır. Bazı durumlarda öğrenci, öğretmenden daha hazırlıklı olmaktadır. Yeni sınıf yapısında gerek öğretmen gerekse öğrenciler pasif ve durağan durumdan etkin duruma gelmektedir. Yapılan çalışmaların çoğu, öğrencilerin bilgisayar ile çalıştıkları zaman kendilerini bağımsız hissettiklerini ve teknolojiyi kullanabildikleri için de doyum sağladıklarını göstermiştir. Ayrıca bilgisayarla çalışan öğrencilerin motivasyon düzeylerinin de yüksek olduğu görülmüştür (Şahin ve Yıldırım, 1999: 49).

Öğrenci, bilgisayarlar sayesinde keşfetmeyi öğrenmektedir. Böylece öğrencilerin özgüvenleri artmaktadır. Öğrencilerin derslere aktif katılımları sayesinde sonraki yaşantılarına olumlu katkılar sağlanacaktır. Dikkat yoğunlaştırmada sıkıntılı, çekingen

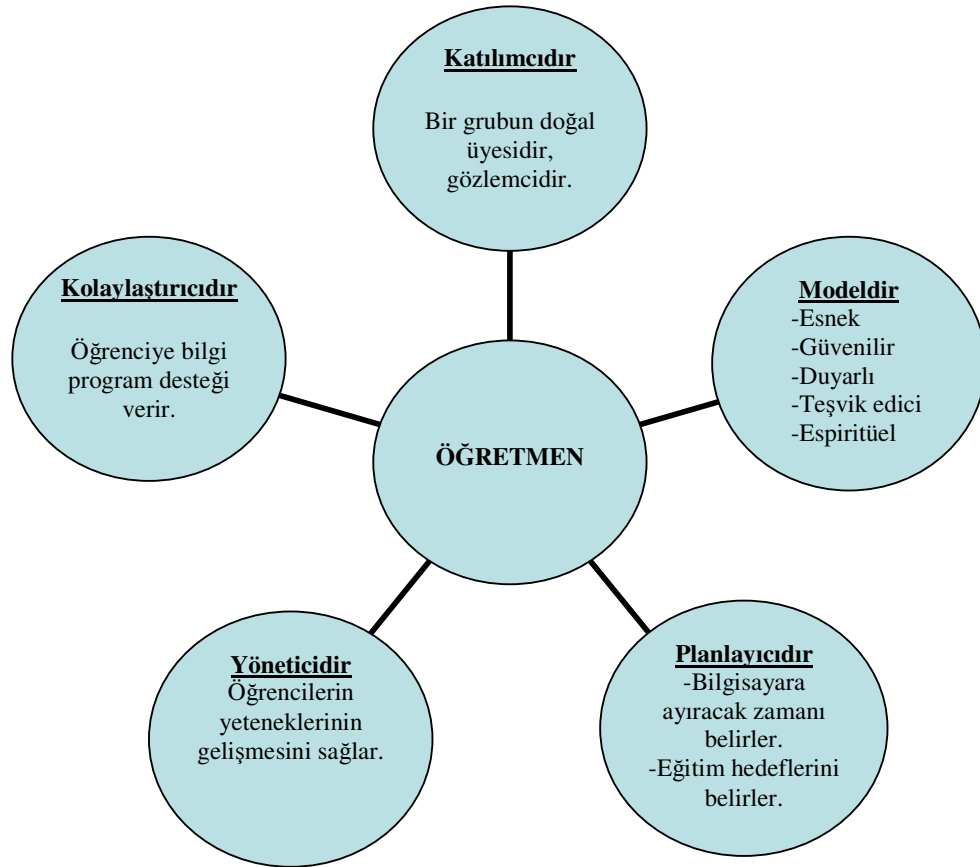
ve heyecanlı öğrenciler bilgisayarların çekiciliği sayesinde derslere katılmaktadır ve bu öğrenciler toplumun etkin bireyleri arasında yerlerini bulacaklardır. Öğrenciler, bu yöntemi etkin kullanmayı öğrendiklerinde; gidilemeyen yerleri görebilmekte, yapılamayan deneyleri yapabilmekte ya da izleyebilmektedir.

2.10 Bilgisayar Destekli Öğretimde Öğretmenin Rolü

Öğretmenlerin amaçlarından birisi öğrencileri çağdaş bir birey olarak yetiştirmektir. Bu nedenle öğretmenler, öncelikle kendilerini yetiştirmeli, çağdaş yöntem ve teknikleri kullanır duruma gelmelidirler. Öğretmenler, öğrenciyi geleceğe hazırlamalı, öğrencileri aktif duruma getirmeli, dersi ilgi çekici ve eğlendirici yapmalıdır.

Bilgi toplumunda öğretmenin temel rolü, öğrenme ortamının merkezine öğrenciyi alarak, bilgiye nasıl ulaşılacağını ve bundan nasıl yararlanılacağını uygun ortamlar hazırlayarak öğretmektir. Bilginin seçimi konusunda uzman olan öğretmenler, temel bilgiyi öğrenciyeye kazandırabilmelidir. Bu da öğrenci için öğrenmeyi öğrenmek anlamına gelir. Ancak burada öğretmen, öncelikle öğrencisini iyi tanımalı, onun öğrenme düzeyine uygun öğrenme imkanları sunmalı, öğrenmeyi öğrencisine kolaylaştırarak, öğrenciyi doğru şekilde yönlendirmelidir (Numanoğlu, 1999: 347).

Bilgisayar destekli öğretimde öğretmenin rolü planlayıcılık, yöneticilik, kolaylaştırıcılık, danışmanlık, katılımcılık ve model olma gibi altı ana başlık altında toplanabilir. Bunlar Şekil 1’de gösterilmektedir.

Şekil 1: Bilgisayar Destekli Öğretimde Öğretmenin Rolü
Kaynak: Arıkan, F. 2003: 28.

Şekil 1’den de anlaşıldığı gibi bilgisayar destekli öğretimde öğretmen, grubun doğal üyesidir ve gözlemcidir. Öğretmen esnek, güvenilir, duyarlı, teşvik edici ve espritüel özellikleriyle öğrenciler için modeldir. Öğretmen, bilgisayara ayrılacak olan zamanı ve eğitim hedeflerini belirler. Öğretmen, öğrencilerin yeteneklerinin gelişmesini sağlayan yöneticidir. Ayrıca bilgisayar destekli öğretimde öğretmen, öğrenciye bilgi program desteği vererek kolaylaştırıcı görevi üstlenmektedir.

Cüre ve Özdener’in (2008: 47) yaptıkları araştırmada bilgisayar teknolojilerini kullanabilme uygulamasında, öğretmenlerin % 95’inin tarayıcı, % 55’inin dijital fotoğraf makinesi ve % 80’inin ise projeksiyonu kullanamadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin % 80’inin sunum hazırlama uygulamasında dışarıdan ses, video ekleme ve slayt geçişlerini ayarlama gibi ders için materyal hazırlamada ihtiyaç duyulan temel

davranışları gerçekleştiremedikleri anlaşılmıştır. Öğretmenlerin birçoğunun öğretim yazılımlarını açamadıkları, bilgisayara kuramadıkları ve kullanımı konusunda büyük sıkıntılar yaşadıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin, bilgisayar teknolojilerine karşı büyük bir güvensizlik ve olumsuz tutum taşıdıkları tespit edilmiştir. Gömcü(2006)'nın yaptığı çalışmada; bilgisayar, tepegöz gibi materyallerin nasıl kullanılacağına öğretmenlerce büyük oranda bilinmediği belirlenmiştir.

Bilgisayar destekli öğretimden istenilen başarıyı elde etmek için öğretmenlerin şu özelliklere sahip olması gerekmektedir:

- Öğretmen, bilgisayar kullanmaya karşı olumsuz bir önyargı beslememelidir (Namlu, 1999: 9).
- Öğretmen, her yeni öğretim materyalinde olduğu gibi, bilgisayardaki öğretim yazılımını nasıl kullanacağını bilmeli ve yazılımın işleyişini öğrenmelidir (Arıkan, 2003: 27).
- Bilgisayar kullanımı sırasında öğrencilerin yapmamaları gereken davranış ve hareketler açık ve net bir biçimde ortaya konmalı, böylece öğrencilerin bilgisayarın oyuncak değil, bir eğitim aracı olduğunu kavramaları sağlanmalıdır.
- Günlük ders işleyişi sırasında, en yeni teknolojilerin ürünü olan bilgisayarın ne zaman kullanılacağına yerinde ve zamanında karar verilmelidir. Öğretmenler, ders programlarına uygun hazırlanmış yazılımlarla, sınıfta işlediğini konuya uygun olarak, etkileşimli deneyler, oyunlar, alıştırma, testler ve ansiklopedi bölümleri ile zenginleştirilmiş yazılımları rahatlıkla sınıflarda kullanabilirler.
- Öğrencilerin çalışırken birbirlerinden fikir almaları ve grup çalışmaları yapmaları desteklenebilir (Sünbül, 2000: 6).
- Öğretmenler, öğrencileri çok iyi takip etmeli, hatalar en kısa zamanda düzeltilmelidir.

- Öğretmen, derse çok iyi bir şekilde hazırlanmış olarak gelmelidir.
- Öğretmen, kaliteli öğretim yazılımını seçebilmelidir.
- Öğretmen, donanımda ya da yazılımda meydana gelebilecek basit sorunları çözebilmelidir.

Öğretmenlerin bütün bu özelliklere sahip olması için kendilerini sürekli olarak yetiştirmeleri gerekir. Öğretmenler, eğitim, bilim ve teknikteki gelişmeleri takip etmek zorundadır. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı, üniversitelerle işbirliği içerisinde girerek öğretmenlere etkili hizmet içi eğitim seminerleri vermelidir. Böylece öğretmenlerin eksiklikleri en aza indirilerek eğitimin kalitesi yükselecektir.

2.11 İlgili Araştırmalar

Bu bölümde Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ve bilgisayar destekli öğretimle ilgili yapılmış bazı araştırma ve çalışmalar yer almaktadır.

2.11.1 Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi İle İlgili Araştırmalar

Arslan(2008), “İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Görsel ve İşitsel Materyal Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarıları ve Hatırda Tutma Düzeyleri Üzerindeki Etkisi” isimli bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmanın sonucunda, görsel ve işitsel materyallerin çok sık kullanıldığı deney grubu öğrencilerinin akademik başarıları, kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarısından yüksek çıkmıştır. Derslerde daha fazla görsel ve işitsel materyal kullanılması gerektiği belirtilmiş, öğretmen ve araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

Bakar(2001), “Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Yöntem Seçimini Etkileyen Faktörler” isimli araştırmasında öğretmenlerin en çok soru cevap yöntemi, anlatım yöntemi ve grup tartışması yöntemini kullandığını belirlemiştir.

Birişik(2006), “İlköğretim 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Ders İçeriğinin Yapıcı Öğrenme Kuramına Göre Düzenlenmesinin Öğrencilerin Öğrenme Düzeyleri Üzerindeki Etkisi” isimli bir çalışma yapmıştır. Deney grubunda içerik, yapıcı öğrenme kuramına göre oluşturulmuş ve öğretim yapılmış, kontrol grubunda da dersler geleneksel öğretim yöntemiyle işlenmiştir. Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde deney grubundaki öğrencilere ders kitabındaki yazılı bilginin yanında o konuyla ilgili anılar (Atatürk’ten Anılar), imzalanan genelge ve kongrelerin nüshaları, fotoğraflar, film, astat vb. içeriğin zenginleşmesini sağlayan farklı materyaller verilmiştir. Verilen bu farklı materyaller sayesinde farklı sunumları gözleme şansına sahip öğrenciler tamamen kendi öğrenmelerini oluşturmak üzere aktif olmuşlardır. Sonuçta, deney grubundaki öğrencilerin akademik başarıları ve kendi anlamlarını oluşturma düzeylerinin kontrol grubundaki öğrencilere göre belirgin şekilde arttığı belirlenmiştir.

Cihan(2005), “Orta Öğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi 1998 Programında Önerilen Ders Araç-Gereçlerinin (Materyallerin) Değerlendirilmesi ve Öneriler” isimli bir çalışma yapmıştır. Bu araştırmada şu sonuçlar elde edilmiştir: Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi programının önerdiği materyallerin bir kısmının (harita, ders kitabı, film gibi) eğitim bilimcilerinin önerdiği materyal ölçütlerine uymadığı görülmektedir. Bu materyallerin alanında uzman kişilerce gözden geçirilip yenilenmesi uygun görülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi programının önerdiği materyaller, programdaki hedef ve davranışların kazandırılması için yeterli görülmemektedir. İnkılap Tarihi dersinin öğretiminde, ders araç-gereçleriyle ilgili araştırma ve geliştirme çalışmaları sürekli yapılmalıdır. Gelişen teknolojiye yararlanılarak eğitim öğretim süreci için etkili öğrenmeyi sağlayıcı basılı ve yazılı materyaller hazırlanmalı; görsel ve işitsel ders araçlarından faydalanılmalıdır.

Delen(2007), “İlköğretim ve Ortaöğretimde Öğretmen Görüşlerine Göre Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri” isimli çalışmasında, öğretmenler, İnkılap Tarihi müfredat programının, öğrenciye gelecekteki yaşamlarında kendileri için gerekli milli kimlik, milli hedef kazandırmada, bilgi ve becerilerini artırmada çok önemli olacağını

vurgulamışlardır. Araştırmaya katılan öğretmenler, Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde kullanılan materyallerin ders kitabı ve haritalarla sınırlı olduğunu belirtmiştir. Araştırmada, İnkılap Tarihi ders kitaplarındaki hazırlık sorularının öğrenciyi düşünmeye ve araştırmaya sevk etmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca öğretmenler, ders kitaplarında öğrencinin dikkatini çekecek istatistiki grafiklere yer verilmesinin, orijinal eser ve kaynaklardan alıntılar yapılmasının ve ders kitabındaki kavramların anlamlarıyla birlikte verilmesinin gerektiğini belirtmiştir.

Delen(2007), araştırma sonucunda şu önerilerde bulunmuştur: Öğrencilere ilköğretimden itibaren araştırmacı ve öğrenmeyi öğretecek metotlar kullanarak, her türlü kaynağa kolayca ulaşma yolları öğretilmelidir. Konular film ve CD gibi görsel materyallerle desteklenmelidir. Ancak aktif öğrenme yaklaşımları uygulanmalıdır. İnkılap Tarihi öğretimiyle öğrencilere problem çözme, empati, eleştirel düşünme ve medya okur-yazarlığı gibi beceriler kazandırılmalıdır. Fen laboratuvarları olduğu gibi İnkılap Tarihi laboratuvar sınıfı oluşturulmalı, slayt, harita, CD ve film gibi materyaller kullanılmalıdır. Derslerde, yakın tarihimiz ile ilgili daha fazla görsel materyal kullanılmalıdır.

Demir(2007), “İlköğretim Düzeyinde Atatürk İlke ve İnkılapları Nasıl Daha İyi Öğretilir/Benimsetilebilir?” isimli bir çalışma yapmıştır. Atatürk ilke ve inkılaplarını, Atatürkçü Düşünce Sistemini ilköğretim öğrencilerine nasıl daha nitelikli kazandırılabileceğine ilişkin etkinlikler geliştirerek, geliştirilen etkinliklerin öğrenciler üzerindeki etkisini ve hedeflere ulaşma derecesini ölçmeyi amaçlamıştır. Nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama araçları olarak görüntü kayıtları kullanılmış ve çeşitli etkinlikler geliştirilmiştir.

Gömcü(2006) “İlköğretim 8.Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi'nin Kurtuluş Savaşı Dönemi Ünitesinin İşlenişinde Karşılaşılan Problemlere İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri” isimli bir çalışma yapmıştır. Bu çalışma sonucunda: Öğretmenlerin genellikle düz anlatım ve soru-cevap metodunu uyguladıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin tarihi düşüncenin gelişmesini sağlayacak, akılda kalıcılığı arttıracak problem çözme, tartışma, gösteri, gezi-gözlem, drama, eğitici oyunlar, örnek olay incelemesi gibi metotları fazla kullanmadıkları bulunmuştur.

Öğretmenlerin üniteyi işlerken kullandıkları materyallerin genellikle yazı tahtası ve harita olduğu tespit edilmiştir. Tepegöz, slayt projektörü, video, grafikler, şekiller, model ve numuneleri fazla kullanmadıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin okuldaki materyal eksikliği ve ders kitaplarının yetersizliği problemi ile de büyük oranda karşılaştıkları tespit edilmiştir.

Gülmez(2003), “Üniversite Gençliğinin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersine Bakışı” isimli bir çalışma yapmıştır. Bu çalışma sonucunda öğrenciler, dersin gerekliliğini savunmuşlardır. Gülmez, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin okutulup okutulmamasının tartışılmaması gerektiğini belirtmiştir. Ancak öğrencilerin isteyerek girdikleri, daha çok ilgi duydukları ve bilgi birikimlerinin daha iyi olduğu bir ders olabilmesi için yapılması gereken ilk işin, ders işleme yöntemini, derste kullanılan teknik ve stratejileri değiştirmek olduğunu ifade etmiştir.

Gülmez(2003), üniversiteye yeni gelen öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersi bilgi seviyelerini ölçmek amacıyla yaptığı çalışmada, öğrencilerin temel bilgilerden büyük ölçüde yoksun olduklarını belirlemiştir. Öğrenciler, gerekli kavram bilgisine sahip olmadıkları gibi, ne Osmanlı Devleti’nin çöküş süreci ile Türk İnkılabı arasında ilişki kurabilmektedir ve ne de Kurtuluş Savaşı’nın hazırlık ve savaş dönemi olaylarının farkına varabilmektedirler. Ayrıca anket sonucunda öğrencilerin, Kurtuluş Savaşı sonrası iç ve dış politika konuları ve Atatürkçü Düşünce Sistemi ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları belirlenmiştir.

Hali(2003), “İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Fotoğraf ve Resim Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi” isimli çalışması ile Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi dersinde fotoğraf ve resim kullanılarak öğrenci başarısına katkısı hakkında bilgi sahibi olmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucunda ilköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde fotoğraf ve resim kullanılan sınıfların başarısının, fotoğraf ve resim kullanılmayan sınıfların başarısından yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Kömürcü (2002), “İlköğretim 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Kavramların Kazandırılma Düzeyi” isimli çalışmasında kavramların hangi düzeyde öğretildiği hakkında bilgi sahibi olmaya

çalışılmıştır. Verilerin analizi sonucunda öğrencilerin Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde geçen kavramları kazanma düzeylerinin düşük olduğu bulunmuştur. Ayrıca, ders kitaplarında yer alan kavram sayılarının çokluğu ve soyut kavramların fazla oluşunun öğretme ve öğrenme işini zorlaştırmakta olduğu belirlenmiştir.

Kurnaz ve Yılmaz(2006), İlköğretim 8. sınıf kademesinde bulunan öğrencilerin Atatürk İlke ve İnkılaplarını kavrama düzeyleri ve kavrama düzeylerinde nelerin etkili olduğunu belirlemek amacıyla yaptıkları çalışma sonucunda; öğrencilerin Atatürk İlke ve İnkılapları ile ilgili hususlar içinde bazı konuları özellikle Atatürk'ün Laiklik ilkesini yeterince kavrayamadıklarını ve öğrencilerin % 36,1'inin başarısız olduğunu belirlemişlerdir. Başarının yükseltilmesi ve sorunların giderilmesi için önerilerde bulunmuşlardır.

Öztaş(2007), tarih öğretiminde film kullanımının etkinliklerle pekiştirilmesinin öğrencinin kavrama, akıl yürütme, eleştirel düşünme becerilerini geliştirdiğini belirtmiştir. Öztaş, filmlerin tarih öğretimi üzerindeki etkisini incelediği çalışmasında öğrencilerin görüşlerini de almıştır. Öğrenciler, filmlerle yapılan öğretim sürecinin akılda kalıcılığı artırdığını, dersin sıkıcılığını ortadan kaldırdığını ve diğer derslerde de bu tür çalışmaların yapılmasını istemiştir.

Tüzün(2008), "İlköğretim 8.sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitabında Atatürkçülük Bölümünün Görsel Materyallerle Öğretilmesi" isimli bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmada Türkiye'de ilköğretim sekizinci sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabında Atatürkçülük bölümünün görsel materyaller açısından incelenmesi, görsel materyallere ne ölçüde yer verildiği, kullanılan görsel materyallerin çeşitleri, görsel materyallerin metin ile uyumlu olup olmadığı incelenmiştir. Ayrıca görsel materyal önerileri ile Atatürkçülük bölümünün en güzel şekilde öğretilmesine katkıda bulunulmaya çalışılmıştır.

2.11.2 Bilgisayar Destekli Öğretim İle İlgili Araştırmalar

ABD Drexel Üniversitesinde 1988-1997 yılları arasında E4 Geliştirilmiş Öğrenim Tecrübesi Araştırması yapılmıştır. Bu araştırmadan 100 adet bilgi öğrencilere farklı metodlarla verilip, bu 100 bilginin ne kadarının hatırdaki kaldığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre öğrencinin 5 duyusu, deneme ve sunum yapma süreci içine ne kadar fazla katılırsa, hatırdaki kalma oranının o kadar yükseldiği tespit edilmiştir. İnteraktif multimedya yani bilgisayar destekli eğitim, yüksek görsellik ve etkileşim oranı, sesli ve animasyonlarla konu anlatımları ile en yüksek hatırdaki kalma oranı sağlayan öğrenme yöntemlerinden biri olarak tespit edilmiştir. Bu araştırmanın sonuçları şu şekildedir(www.vitaminciler.com):

<u>Yöntemler</u>	<u>Hatırdaki Kalma</u>
• Okuma	10
• Rehberlik	20
• Resme Bakma	30
• Film İzleme	50
• Sergi Gezme	50
• Tartışmaya Katılım	50
• Konuşma Yapma	70
• Dramatik Sunum Yapma	70
• Gerçek Bir Deneyi Canlandırma	90
• Bir Projeyi Gerçekleştirme	90
• Bilgisayar Destekli Öğretim-İnteraktif Multimedya	90

Aksu(2002), “Bilgisayar Destekli Öğretim Etkinliklerinin İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Erişilerine Etkisi” isimli bir çalışma yapmıştır. Kontrol grubuna geleneksel öğretim, deney grubuna bilgisayar destekli öğretim yöntemi uygulanmıştır. Her iki grubun son test ortalamaları karşılaştırıldığında deney grubunun daha başarılı olduğu ortaya çıkmıştır. Bilgisayar destekli öğretimde,

öğrenci merkezli bir eğitim yapıldığı için deney grubu öğrencileri daha başarılı olmuştur.

Arslan(2006), “Sosyal Bilgiler Dersinde Bilgisayar Destekli Öğretim” isimli bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmada bilgisayar destekli öğretim, başka bir öğretim yöntemi ile karşılaştırılmamıştır. Öğrencilerin araştırma öncesi sosyal bilgiler dersi başarı durumları ile karşılaştırma yapılmıştır. Bu çalışmada; öğrenmenin bireyselleştiği, öğrencilerin derse karşı ilgilerinin arttığı, derse katılımın fazlaştığı, öğrencilerin kendilerini daha fazla ifade etme imkanı buldukları, ders başarısının arttığı, öğretmenlerin öneminin azalmadığı ve bilgisayarların öğrencilerin sosyalleşmesine engel olmadığı tespit edilmiştir.

Bakar, Tüzün ve Çağiltay(2008), “Öğrencilerin Eğitsel Bilgisayar Oyunu Kullanımına İlişkin Görüşleri: Sosyal Bilgiler Dersi Örneği” isimli bir araştırma yapmışlardır. Nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve öğrenci görüşleri alınmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin, eğitsel oyun ortamını beğendikleri ve böyle bir ortamın Sosyal Bilgiler dersinde destekleyici olarak kullanılmasının onların derse olan motivasyonlarını artırdığı belirlenmiştir.

Balkı(2008), “Öğretmenlerin Bilişim Teknolojilerine İlişkin Algıları ve Uygulamaları” isimli bir çalışma yapmıştır. Bilişim teknolojilerinin kullanımıyla ilgili yaşanan zorluklar olarak; teknik arıza sorunları yaşandığı, malzeme eksikliği olduğu, öğretmenlerde bilgi yetersizliği olduğu, bilişim teknolojilerini öğrenmeye kapalı öğretmenlerin mevcut bulunduğu ve günümüzde uygulanan sınava dayalı eğitim sisteminin bilişim teknolojilerini gereksiz duruma düşürdüğü tespit edilmiştir. Çıkan sonuçlara ve önerilere göre Özel Konya Esentepe İlköğretim Okulu öğretmenlerinin bilişim teknolojilerine ilişkin uygulamalarına yönelik yeni bir eylem planı hazırlanmıştır.

Çelik(2007), “Ortaöğretim Coğrafya Derslerinde Bilgisayar Destekli Animasyon Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi” isimli bir çalışma yapmıştır. Deney grubunda animasyon yöntemi, kontrol grubunda ise geleneksel yöntem uygulanmıştır. Başarı testi yapılarak SPSS programı ile anlamlandırılmıştır. Elde edilen sonuçlar deney grubundaki öğrencilerle kontrol grubundaki öğrenciler arasında coğrafya dersinin akademik başarı

ve bilginin kalıcılığa olan etkisi yönünden animasyon grubu lehine istatistiksel olarak önemli bir farklılığın olduğunu göstermiştir. Ayrıca animasyon grubundaki öğrencilerin animasyon yönteminin uygulanmasıyla ilgili olumlu görüşler tespit edilmiştir.

Çoban, Bağcivan ve Turak(2008), “İlköğretim Sürecinde Bilişim Teknolojileri” isimli bir araştırma yapmışlardır. Bu araştırma sonucunda şu sonuçlara ulaşılmıştır. Bilgisayar deyince genel olarak, öğrencilerin aklına sırasıyla bilgi, teknoloji ve oyun gelmektedir. Kızların aklına daha çok bilgi gelirken, erkeklerin aklına teknoloji gelmektedir. Öğrenciler, genel olarak bilgisayarı oyun oynama aracı olarak görmemektedirler.

Öğrenciler bilgisayarın, ağırlıklı olarak sırasıyla ders ve ödevleri yapmakta, bilgiye ulaşmada, araştırma yapmakta insana kolaylık sağladığı görüşündedirler. Bu konuda erkekler, bilgisayarın daha çok bilgiye ulaşma kolaylığı sağladığı, kızlar ise ders ve ödevleri yapmakta kolaylık sağladığı görüşündedirler. Araştırma yapma kolaylığı sağladığı konusunda kızların oranı erkeklerin oranından yüksektir.

Hücuptan(2006), “Bilgisayar Destekli Öğretimin 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenci Başarısına Etkisi” isimli bir araştırma yapmıştır. Bu çalışmada üzerinde durulan, bilgisayar destekli öğretim veya başka bir şekilde söylersek bilgisayara dayalı görsel materyallerin öğrencilere sunulması başarı düzeylerinde pozitif yönde bir artış göstermiştir. Araştırma sonuçları incelendiğinde; hem coğrafya konularında hem de tarih konularında bilgisayar destekli öğretim yönteminin klasik öğretim yöntemine göre daha etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Karaman ve Kurfalı(2008)’nin “Sınıf Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Öğretim Amaçlı Kullanım Düzeyleri”ni belirlemek amacıyla yaptıkları araştırmanın analiz sonuçlarına göre, öğretmenler bilgi teknolojilerini kullanmalarına engel olan birinci sebep olarak, bilgi teknolojilerinin kullanımında yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca yeni programla bilgi teknolojilerinin yeterince bütünleşmemesi, programda yeterince örnek olmaması ve okullardaki araç-gereç ve materyallerin güncel olmaması elde edilen diğer sonuçlardandır.

Kaya(2008), ilköğretim okullarında interaktif bilgisayar destekli öğretimin Sosyal Bilgiler dersinde kullanımının akademik başarıya etkililiğini incelemiştir. Öğrencilerin akademik başarıları, interaktif bilgisayar destekli öğretimle işlenen bir ders ile bilgisayar destekli öğretim yöntemiyle işlenen ders arasındaki farklılıklar tespit edilmiştir. İnteraktif bilgisayar destekli öğretimin öğrencilerin başarısını artırdığı tespit edilmiştir. Sosyal Bilgiler dersinde, öğrenmede daha etkili ve verimli olduğu için interaktif bilgisayar destekli öğretimin kullanılmasına önem verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Köse, Ayas ve Taş(2003), “Bilgisayar Destekli Öğretimin Kavram Yanılgıları Üzerine Etkisi: Fotosentez” isimli çalışmalarında kavram yanılgılarının giderilmesinde bilgisayar destekli öğretimin geleneksel öğretim metoduna göre daha etkili olduğunu belirlemiştir.

Kuş(2006), “İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Karadeniz Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesi Konularının Bilgisayar Destekli Öğretiminin Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisinin Değerlendirilmesi” isimli bir çalışma yapmıştır. Yapılan analizler bilgisayar destekli öğretimin geleneksel öğretim yöntemine göre daha etkili olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, bu yöntemin uygulanmasından sonra öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı ilgilerinin arttığı belirlenmiştir.

Olgun(2006), “Bilgisayar Destekli Fen Bilgisi Öğretiminin Öğrencilerin Fen Bilgisi Tutumları, Bilişüstü Becerileri ve Başarılarına Etkisi” isimli bir araştırma yapmıştır. Deney grubunda bilgisayar destekli öğretim, kontrol grubunda ise geleneksel öğretim uygulanmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda bilgisayar destekli öğretimin öğrencilerin fen bilgisi dersine yönelik tutumlarını geliştirdiği, fen bilgisi öğretmenine yönelik tutumlarında anlamlı bir değişime neden olduğu ve öğrenci başarılarını artırdığı görülmüştür. Cinsiyet değişkeni açısından da kız ve erkek öğrenciler açısından anlamlı farklılıklar gözlenmemiştir.

Özel(2008), Bilgisayar destekli öğretim materyallerinin öğrencilerin tutum ve başarılarına etkisini incelemek amacıyla bir çalışma yapmıştır. Deney grubuna Adobe Flash programı ile hazırlanan bilgisayar destekli öğretim materyali uygulanırken, kontrol grubuna ise anlatım yöntemi ile öğretim yapılmıştır. Değerlendirme sonucunda,

deney grubundaki öğrencilerin kontrol grubundaki öğrencilere göre akademik başarılarında anlamlı bir gelişme olmasına rağmen, biyoloji dersine karşı olan tutumlarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Ayrıca, elde edilen sonuçlara göre cinsiyetin öğrencilerin akademik başarılarına ve biyoloji dersine olan tutumlarına etkisinin olmadığı ortaya çıkmıştır.

Pektaş(2008), “Biyoloji Öğretiminde Yapılandırmacı Yaklaşımın ve Bilgisayar Destekli Öğretimin Öğrenci Başarısı ve Tutumlarına Etkisi” isimli doktora çalışması yapmıştır. Araştırmada kontrol grubunu geleneksel grup öğrencileri (21) oluştururken, deney gruplarını, bilgisayar destekli öğretimle ders isleyen öğrenciler (22), yapılandırmacı yaklaşıma göre ders isleyen öğrenciler (22) ve yapılandırmacı yaklaşıma dayalı bilgisayar destekli öğretim ile ders isleyen öğrenciler (22) oluşturmaktadır. Analiz sonuçlarına göre; kontrol ve deney grupları biyoloji başarı son test ortalama puanları arasındaki farklılık istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Deney grubundaki öğrencilerin başarılarının kontrol grubu öğrencilerinin başarılarından yüksek olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir sonuç elde edilememiştir.

Sarı(2006), “Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi İle İlgili Öğrenci Görüşleri” isimli bir araştırma yapmıştır. “BDÖ bol tekrar yapabilme olanağı sağlıyor mu?” sorusuna araştırmaya katılan öğrencilerin % 53,8’i evet, % 23,3’ü hayır cevabını vermiştir. “BDÖ bol alıştırma yapabilme olanağı sağlıyor mu?” sorusuna öğrencilerin %60,5’i evet, % 14,3’ü hayır cevabını vermiştir. “BDÖ oyun oynayarak öğrenme olanağı sağlıyor mu?” sorusuna araştırmaya katılan öğrencilerin % 60’ı evet, % 14,3’ü hayır cevabını vermiştir. “BDÖ öğrenmeyi daha zevkli hale getiriyor mu?” sorusuna öğrencilerin % 83,8’i evet, % 5,7’si hayır cevabını vermiştir. “BDÖ öğrenmeyi daha çekici hale getiriyor mu?” sorusuna öğrencilerin % 71,4’ü evet, % 8,6’sı hayır cevabını vermiştir. “BDÖ sayesinde araştırma ve bilgiye ulaşma daha kolay olmakta mıdır?” sorusuna öğrencilerin % 78’i evet, % 8,6’sı hayır cevabını vermiştir. Genel olarak öğrencilerin bilgisayar destekli öğretime karşı olumlu bir tutum besledikleri tespit edilmiştir.

Sırabaşı(2006), “Bilgisayar Destekli Öğretimin Lise Öğrencilerinin Asit baz ve Ph Konusunu Öğrenmedeki Başarılarına ve Kimyaya Karşı Olan Tutumlarına Etkisinin

Geleneksel Yöntemle Karşılaştırılması” isimli bir çalışma yapmıştır. Sonuçlar, bilgisayar ortamında işlenen konuların öğrencilerin başarılarında geleneksel anlatım yöntemiyle birlikte etkili olduğunu göstermiştir. Bulgulardan, bilgisayar destekli öğretimin sınıf ortamlarında kullanılarak verimli sonuçlar alınabileceği ve öğrencilerin derslere olan tutumlarını olumlu yönde değiştirebileceği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Tankut(2008), “İlköğretim 7.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Bilgisayar Destekli Eğitimin Akademik Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi” isimli bir çalışma yapmıştır. Osmanlı Kültür ve Uygarlığı ile Yurdumuzun Komşuları ve Türk Dünyası ünitelerinde bilgisayar destekli öğretimin öğrenci başarısına ve bilgilerin kalıcılığına etkisini incelemek amacıyla yapılan bir çalışmadır. Öğrencilerin akademik başarıları ve öğrenmenin kalıcı olması yönünden, bilgisayar destekli öğretimle işlenen bir ders ile geleneksel öğretim yöntemleriyle işlenen ders arasındaki farklılıklar tespit edilmiştir. Bilgisayar destekli öğretimin öğrencilerin başarısını artırdığı ve öğrenmede kalıcılık sağladığı belirlenmiştir.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, bağımlı ve bağımsız değişkenler, veri toplama araçları, kullanılan yazılımın tanıtımı, araştırma süreci ve uygulama ve verilerin analizi kısımları ile ilgili açıklamalar yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

İlköğretim 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde bilgisayar destekli öğretimin öğrencilerin başarısına etkisini belirlemek için yapılan bu araştırmada “Ön test- Son test Kontrol Gruplu Deneysel Model” kullanılmıştır.

Ön test-son test kontrol gruplu deneysel modelde, yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunmaktadır. Bunlardan biri deney, öteki kontrol grubu olarak kullanılmıştır. Her iki grupta da deney öncesi ve deney sonrası ölçmeler yapılmıştır (Karasar, 2004: 97). Modelin görsel gösterimi Tablo 1’deki gibidir.

Tablo 1: Çalışmanın deneysel deseni

GRUPLAR	ÖNTEST	İŞLEM	SONTEST
Deney Grubu	“Ya İstiklal, Ya Ölüm!” ünitesi başarı testi	Bilgisayar Destekli Öğretim 5 Hafta	“Ya İstiklal, Ya Ölüm!” ünitesi başarı testi
Kontrol Grubu	“Ya İstiklal, Ya Ölüm!” ünitesi başarı testi	Geleneksel Öğretim 5 Hafta	“Ya İstiklal, Ya Ölüm!” ünitesi başarı testi

Yansız olarak seçilen gruplara öncelikle ön test uygulanmıştır. Ön test uygulanmasının amacı süreç öncesi gruplar arasında akademik başarı yönünden eşitliğin olup olmadığını tespit etmektir. Daha sonra 5 hafta süreyle deney grubuna bilgisayar destekli öğretim uygulanırken, kontrol grubuna ise geleneksel öğretim uygulanmış ve sonunda her iki gruba da son test yapılmıştır. Son testin yapılmasının amacı ise ön test

sonuçlarıyla karşılaştırılarak akademik başarının ne derece arttığını tespit etmek ve uygulanan yöntemin etkililiğini ortaya koymaktır. Elde edilen bulgular SPSS 15.0 (Statistical Packages for Social Sciences) programı ile anlamlandırılmaya çalışılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Manisa ili Salihli ilçesindeki Kabazlı İlköğretim Okulu 8/A ve 8/B sınıflarında okuyan 41 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan öğrenciler önceki öğretim dönemi yılsonu genel başarı puanlarına göre yansız olarak iki ayrı sınıfa ayrılmıştır. Tablo 2’de çalışma grubu gösterilmektedir.

Tablo 2: Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrenciler

GRUPLAR	SINIF	MEVCUT
Deney Grubu	8/A	21
Kontrol Grubu	8/B	20

3.3. Değişkenler

Araştırma deneysel çalışma olduğu için çalışmanın bağımsız değişkenleri ve bağımlı değişkenleri aşağıda verilmiştir.

3.3.1. Bağımsız Değişkenler

Bağımsız değişkenler, bağımlı değişken üzerindeki etkisinin öğrenilmek istendiği uyarıcı değişkendir. Bağımsız değişkenler bağımlı değişkeni “istendik yönde etkilemek” amacıyla ele alınırlar. Bunun için, önce bağımlı değişkeni etkileyen bağımsız değişkenlerin neler olabileceği belirlenmeye çalışıldı. Örneğin, “öğrenci başarısı” bağımlı değişken ise, öğrenci başarısını yükseltmek için, önce bunu etkileyen faktörlerin neler olabileceği belirlenmiştir. Bu nedenle de bağımsız değişkenler belirlenmiştir. Bağımsız değişkenlerin, bağımlı değişkeni etkileyip etkilemediğini ve etkiliyor ise bunun önemli derecede bir etkisinin olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır(Karasar, 2005: 61). Bu deneysel çalışmanın bağımsız değişkenleri, uygulanan bilgisayar destekli öğretim yöntemi ve geleneksel öğretim yöntemidir.

3.3.2. Bağımlı Değişken

Bağımlı değişken, bir tür sonuç olup, araştırmacıyı rahatsız eden ve açıklanması istenen durumdur. Bağımlı değişken, araştırmacı tarafından seçilir ve bunun hakkında toplanacak bilginin problem çözümüne yardımcı olması beklenir. Örneğin, bir araştırmada öğrenci başarısını etkileyen faktörler üzerinde durulmak isteniyor ise, burada, çeşitli faktörlerden etkilenmesi beklenen öğrenci başarı bağımlı değişken olarak alınabilir (Karasar, 2005: 61). Bu deneysel çalışmada, bağımlı değişken Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersindeki akademik başarıdır. Uygulanan öğretim yöntemlerine göre başarı testinden alınan sonuçlar değerlendirilmiştir.

3.4. Veri Toplama Araçları

Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi “Ya istiklal, Ya Ölüm!” ünitesinin kazanımlarına bağlı olarak bir başarı testi hazırlanmıştır. Ön test ve son testte kullanılan bu başarı testi çoktan seçmeli olmak üzere 4 seçenekten ve 25 maddeden oluşmaktadır.

Testin kapsam geçerliğinin sağlanması için başarı testindeki soruların tüm konu içeriğini örneklemesine ve kapsadığı soruların her birinin ölçmek istediği davranışı en iyi derecede ölçmesine (Tekin, 2000: 45) özen gösterilmiş ve uzman görüşüne başvurulmuştur. Çoktan seçmeli başarı testine ilişkin olarak tez danışmanının, Sosyal Bilgiler ve Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretmenlerinden beşinin görüşleri alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra başarı testi tekrar tez danışmanına gösterilerek son şeklini almıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Ölçme araçları yoluyla toplanan veriler, kontrol edilerek elde edilen veriler bilgisayara aktarılmıştır. Kontrol ve deney grubunun ön test ve son test doğru-yanlış sayıları, başarı puanları, aritmetik ortalamalar ve standart sapmalar hesaplanmıştır. Aynı grup içinde ön test ve son test puanlarının farkını analiz etmek için eşleştirilmiş gruplar t-testi (Paired Samples Test) kullanılmıştır. Deney ve kontrol grubunun birbirleriyle karşılaştırılmasında ve cinsiyete göre farklılıkların hesaplanmasında

bağımsız gruplar t- testi (Independent Samples Test) kullanılmıştır. Anlamlılık için hata payı 0,05 olarak kabul edilmiştir. Bu araştırmayla ilgili tüm istatistiksel çözümlenelerde SPSS 15.0 paket programı ve Microsoft Office Excel programından yararlanılmıştır.

3.6. Kullanılan Yazılımın Tanıtımı

Öğrencilerin Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi başarılarını arttırmak için “Bildin” firması tarafından hazırlanan interaktif eğitim CD’si kullanılmıştır. Uygulamada kullanılan yazılım programının özellikleri şunlardır:

- **Konu Anlatımı:** İçerik; ses ve animasyonlarla zenginleştirilerek, en anlaşılır biçimde aktarılmıştır. Animasyonun tüm ekranı kaplaması sağlanarak, öğrenci dikkati konu üzerinde odaklanmıştır.
- **Serbest Çalışma:** Okuma parçaları, Atatürk’ün 10. Yıl Nutku ve sözcük oyunuyla hem Kurtuluş Savaşı’nda yaşanan zorlukların daha iyi anlaşılması hem de Atatürk ile ilgili bilgilerin daha iyi edinilebilmesi amaçlanmıştır.
- **Alıştırma:** Alıştırma bölümünde bulunan farklı türlerdeki soruların çözülmesiyle derslerdeki başarının yükseltilmesine çalışılmıştır.
- **Atatürk Albümü:** Atatürk’e ait filmler ve fotoğraflar Atatürk albümünde incelenmiştir.
- **Atatürk’ün Sözleri:** Atatürk’ün sözleri sayesinde hem O’nun düşüncelerinin hem de yaptıklarının daha iyi kavranması amaçlanmıştır. Bu sözlerin, Türk İnkılabı’nın temelinde yatan çağdaşlık düşüncesinin anlaşılmasına yardımcı olması beklenmektedir.
- **Atlas:** I. Dünya Savaşı’ndaki cepheler, Kurtuluş Savaşı’ndaki cepheler, Sevr Antlaşması’na göre yurdumuzun işgali ve diğer haritalarla olayların daha iyi kavranması beklenmektedir.

- Testler: Her konu için hazırlanmış testler sayesinde bilgi düzeyi ölçülmüştür. Cevaplar ve çözümler kontrol edilerek öğrencilerin sınavlara daha iyi hazırlanmaları sağlanacaktır. Değerlendirme raporları sayesinde öğrencilerin ders başarıları takip edilebilmektedir.

Konuların pekiştirilmesi amacıyla “EuroSoft” firmasının hazırladığı Türkiye Cumhuriyeti’nin temellerinin atıldığı yılları anlatan tarihi doküman niteliğinde oyun CD’si kullanılmıştır. Bu oyunda 1000 adet in üzerinde soruyla öğrencilerin bilgileri tazelenmeye çalışılmıştır. Kullanılan animasyonlar oldukça zengin ve dikkat çekicidir. Öğrencilerin harita bilgilerinin de pekiştirilmesinde oldukça yüksek bir özelliğe sahiptir.

3.7. Araştırma Süreci ve Uygulama

Üniteye geçilmeden önce deney ve kontrol grubu öğrencilerine ön test yapılmıştır. Öğrencilerin başarı testi sorularına içten yanıt vermeleri için gerekli açıklamalar araştırmacı tarafından sözlü olarak ve test başlangıcında yazılı olarak açıklanmıştır. Not korkusundan kaynaklanabilecek etkenleri ortadan kaldırmak için testin yapılma zamanı ile ilgili bilgi verilmemiş ve testin notla değerlendirilmeyeceği özellikle belirtilmiştir. Ön test, üniteye başlamadan 2 hafta önce, son test ise ünite bittikten 1 hafta sonra yapılmıştır. Araştırmada son test başarılarını yorumlamada ön test düzeylerinin eşit olması önemlidir. Ön test sonuçları t testi ile anlamlandırılmaya çalışılmıştır. Ön test sonucunda her iki grubun başarı düzeylerinin birbirine yakın olduğu tespit edilmiştir. “Ya İstiklal, Ya Ölüm!” ünitesi her iki grupta da beş hafta süreyle işlenmiştir. Tesadüfi olarak belirlenen kontrol grubunda geleneksel yöntem, deney grubuna ise bilgisayar destekli öğretim yöntemi uygulanmıştır.

Kontrol grubu öğrencilerine geleneksel öğretim yöntemlerinden düz anlatım, tartışma ve soru cevap yöntemi kullanılmıştır. Uygulama süreci boyunca, görselliği sağlayabilmek için, haritalar, ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve sınıf tahtası öğretime destek materyaller olarak seçilmiştir. Ayrıca konuların sunumu sırasında basitten karmaşığa doğru bir anlatım tercih edilmiştir ve sorulan soruların yanıtlanmasında değişik öğrencilere söz hakkı verilmiştir.

Deney grubunda ünite işlenirken soru-cevap, tartışma ve anlatım yöntemlerinin yanında bilgisayar destekli öğretim uygulanmıştır. Deney grubunda öğrenci başarısını arttırmak için;

- İlköğretim 8. sınıflar için “Bilden” tarafından hazırlanan Türkiye Cumhuriyeti ve İnkılap Tarihi dersi interaktif eğitim CD’si,
- Microsoft Office PowerPoint Sunuları,
- Bilgisayar ortamında Türkiye Cumhuriyeti’nin temellerinin atıldığı yılları anlatan “Eurosoft” firmasının hazırladığı “Cumhuriyet” oyunu kullanılmıştır.

Öğrencilerden önlerinde bulunan bilgisayarları kullanarak dersin anlatımını dinlemeleri istenmektedir. Bireysel olarak her öğrenci, kendi hızına uygun olarak dersi öğrenmeye çalışır. Burada önemli olan bireysel öğrenmedir. Her öğrencinin kendi hızına göre bilgileri öğrenebilmesi için öğrencilere yeterli bir süre verilmektedir. Öğrencilerin, öğrenip öğrenmediklerini ya da ne kadar öğrendiklerini anlamak ve konuları pekiştirmek için sık sık soru-cevap yapılmaktadır. Soru-cevap ve diğer etkinliklere bütün öğrencilerin katılımı sağlanmaktadır. Öğrencilerin uzun süre ekrandaki bilgileri öğrenme çabaları onların dikkatini dağıtabileceği için soru-cevap, drama, tartışma ve beyin fırtınası gibi etkinlikler yapılabilir.

Öğrencilerin, öğretim yazılımında bulunan video ve animasyonları izledikten sonra öğrendikleri konular ile ilgili olarak, tartışma yapmaları sağlanır. Tartışmaya bütün sınıfın katılımı sağlanmalıdır. Öğrencilerin seviyeleri ve sınıfın durumuna göre öğretmen, farklı tekniklerle öğretim ortamını zenginleştirmelidir.

Öğrenciler, bilmedikleri kavramları öğretim yazılımındaki sözlüğü kullanarak kolaylıkla öğrenebilirler. Yazılımdaki görselliğin etkisi ile soyut kavramlar ve bilgiler somutlaştırıldığı için öğrenme daha kolay olmaktadır. Ayrıca öğretim yazılımındaki sözcük oyunu, atlas oyunu gibi oyunlarla konuların zevkli bir şekilde öğrenilmesi sağlanmaktadır.

Öğrencilerden konuyu daha hızlı kavrayanlar kalan zamanlarında öğretim yazılımına bulunan alıştırmaları yapabilirler. Doğru-yanlış, boşluk doldurma ve test şeklinde hazırlanan sorularla öğrenilen bilgilerin kalıcı olması sağlanır. Daha sonra öğrenciler, “Cumhuriyet” oyununu açarak bu oyun ile oynayabilirler. Bu oyunda İnkılap Tarihi ile ilgili 1000’e yakın soru bulunmaktadır. Öğrenciler kendi bilgi seviyelerine göre 1’den 6’ya kadar puanlandırılmış soruları çözerek oyunda ilerleyebilirler. Her seviyedeki öğrenciye puanına göre farklı düzeyde sorular gelmektedir. Böylece konuyu daha hızlı kavrayan öğrenciler, sınıf içerisinde sıkılmamış olurlar. Konuyu daha zor kavrayanlar ise bu süre içerisinde öğrenememeleri takdirde diğer öğrenciler eğitsel çalışmalarla uğraşırken konu ve soru tekrarı yaparak konuyu öğrenmeye çalışırlar.

Bilgisayar destekli öğretim uygulamalarında Kabazlı İlköğretim Okulu’nun Bilişim Teknolojileri dersliği kullanılmıştır. Bilgisayar ve ders yazılımının kullanımı esnasında zorlanan öğrencilere ders öğretmeni tarafından rehberlik edilmiştir.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUMLAR

Deney ve kontrol gruplarına yapılan ön test ve son testlerden elde edilen veriler SPSS programı ile istatistiksel olarak anlamlandırılmaya çalışılmıştır. Bu bölümde alt problemlere ilişkin olarak istatistiki bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bilgisayar destekli öğretimin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubunun ön test sonuçları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? sorusu araştırmanın birinci alt problemini oluşturmaktadır.

Araştırmanın birinci alt probleminin analizinde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ön test başarı puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Deney ve Kontrol Gruplarının Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t- Testi Sonuçları

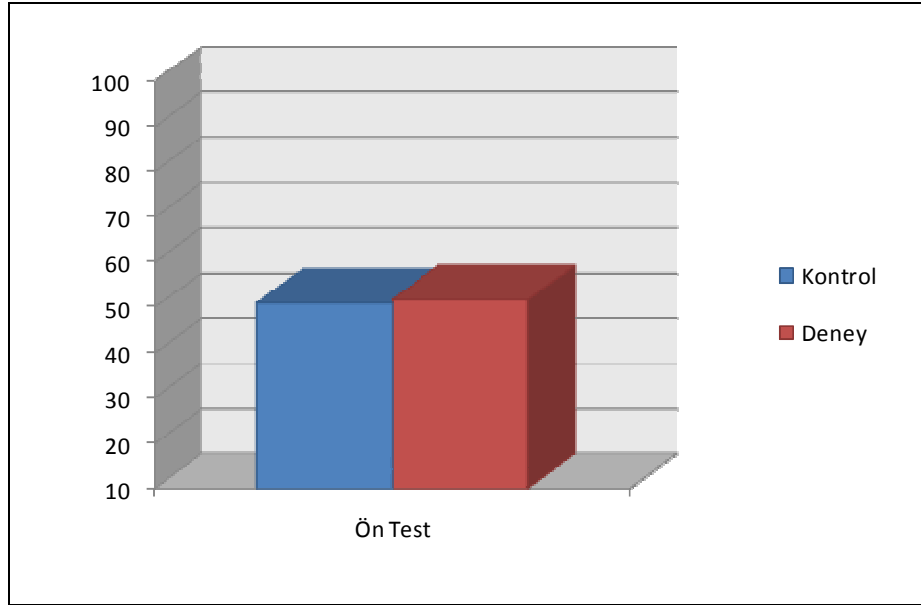
Gruplar	N	$\bar{X}$	SS	t	Sd	p
DENEY	21	51,81	19,120	0,132	39	0,895
KONTROL	20	51,00	20,016			

Uygulama öncesinde deney ve kontrol gruplarına yapılan ön test sonucunda deney grubu aritmetik ortalamasının $\bar{X} = 51,81$ ve kontrol grubu aritmetik ortalamasının $\bar{X} = 51,00$ olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlardan hareketle iki grup arasında belirgin bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılabılır. Ayrıca, başarılar arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını ölçmek amacıyla bağımsız gruplar t testi yapılmıştır. Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ön test puanları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık tespit edilmemiştir [$t_{(39)}=0,132$; $p>0,05$].

P değerine baktığımızda, $p=0,895$ değerini görürüz. Bu değer $p > 0,05$ 'in çok üstünde olması deney ve kontrol grupları arasında, "Ya İstiklal, Ya Ölüm!" ünitesinde ön test değerlerine göre başarı farklılığının olmadığını gösterir. Deney ve kontrol

gruplarındaki öğrencilerin Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi başarılarının, deney öncesinde birbirine yakın olduğu belirlenmiştir.

Deney ve kontrol gruplarının ön test puan ortalamalarını gösteren grafik şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2: Kontrol ve Deney Grubunun Ön Test Başarı Puan Ortalamalarını Gösteren Şekil

Şekil 2 incelendiğinde kontrol ve deney grubunun ön test puanlarının birbirine denk olduğu görülmektedir. Uygulamaya başlanılmadan önce her iki grubun denk seviyede olması araştırma açısından önemlidir. Böylelikle son testler üzerinde bağımsız değişkenlerin etkisi daha kolay anlaşılmaktadır.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Kontrol grubunun ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? sorusu araştırmanın ikinci alt problemini oluşturmaktadır.

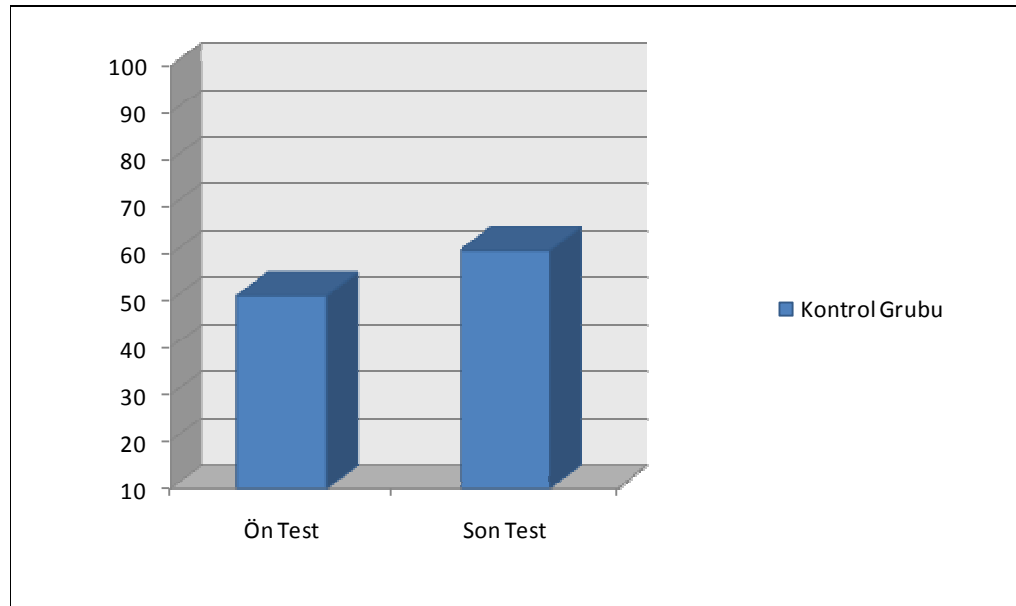
Geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin ön ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının araştırılması amacıyla yapılan t testi sonuçları tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Kontrol Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t- Testi Sonuçları

	N	$\bar{X}$	SS	t	Sd	p
ÖNTEST	20	51,00	20,016	2,945	19	0,008
SONTEST	20	60,80	15,056			

Tablo 4 incelendiğinde kontrol grubu öğrencilerinin ön test puan ortalamaları ($\bar{X} = 51,00$) ile son test puan ortalamaları ($\bar{X} = 60,80$) arasında farklılık olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t testi sonucunda kontrol grubunun ön test ve son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır [$t_{(19)} = 2,945$; $p < 0,05$].

Kontrol grubunun ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark olması doğal bir sonuçtur. Kontrol grubunda soru-cevap, tartışma, anlatım yöntemlerinin kullanılması ve birçok etkinliğin yapılması ön teste göre son test sonuçlarının yüksek olmasına neden olmuştur. Kontrol grubunun ön test ve son test farklılığını gösteren grafik şekil 3'te verilmiştir.

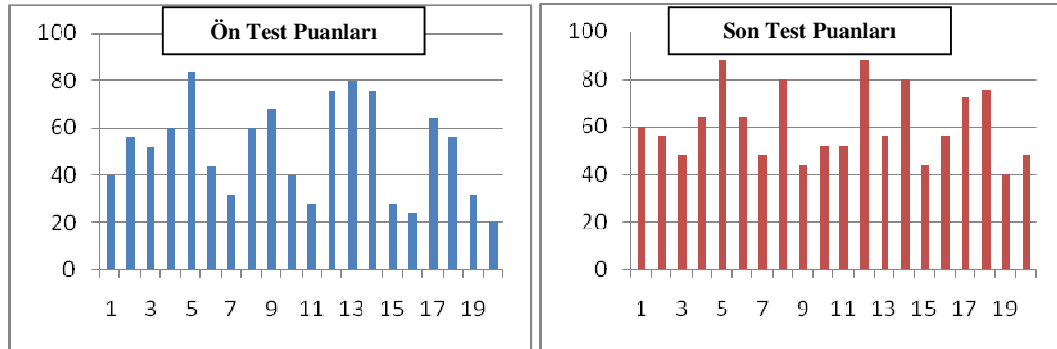

Şekil 3: Kontrol grubunun Ön Test ve Son Test Başarı Puan Ortalamalarını Gösteren Şekil

Şekil 3 incelendiğinde geleneksel öğretim uygulanan kontrol grubunun ön test ve son test puan ortalamaları arasında fark görülmektedir. Beklendiği gibi son test puan

ortalaması ön test puan ortalamasından fazladır. Her öğretim ortamında, istenilen düzeyde olmasa da bir miktar öğrenme sağlanmaktadır.

Şekil 4’te kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanlarının dağılımı yer almaktadır.

Şekil 4: Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test ve Son Test Başarı Puanlarını Gösteren Şekil

Şekil 4 incelendiğinde kontrol grubundaki öğrencilerin son test puanlarının ön test puanlarına göre arttığı görülmektedir. Soru-cevap, tartışma ve birçok etkinlik yapılmasına rağmen kontrol grubu öğrencilerinin puanlarında bir miktar artış gözlenmektedir. Geleneksel öğretimin öğrenci başarısını az da olsa artırdığı sonucuna ulaşılmaktadır.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Deney Grubunun ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? sorusu araştırmanın üçüncü alt problemini oluşturmaktadır.

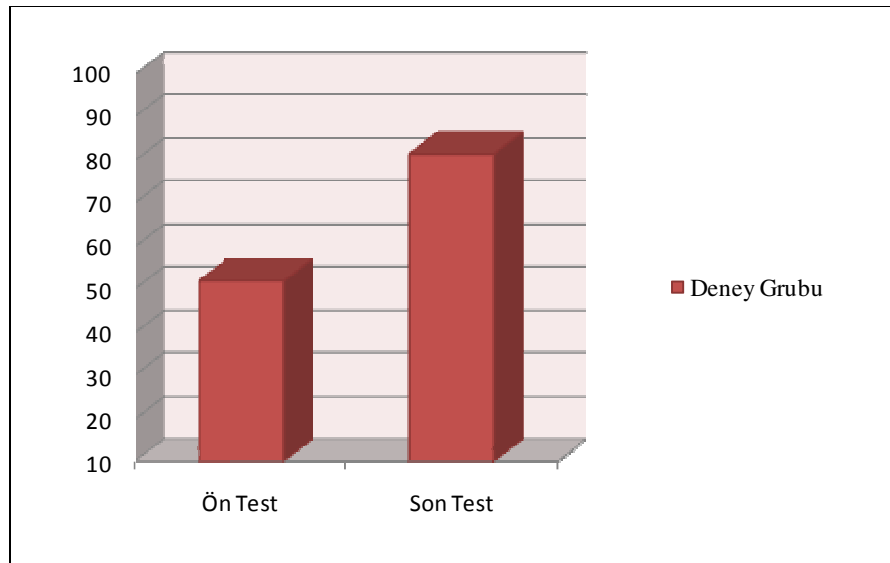
Çalışmanın deney grubu öğrencilerinin başarısında etkisinin olup olmadığını belirlemek amacıyla dersin başında ve sonunda öğrencilere verilen başarı testinin puan ortalamalarına ilişkin yapılan eşleştirilmiş gruplar t testinden elde edilen bulgular tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5: Deney Grubunun Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t- Testi Sonuçları

	N	$\bar{X}$	SS	t	Sd	p
ÖNTEST	21	51,81	19,120	7,678	20	0,000
SONTEST	21	81,52	13,593			

Tablo 5'te görüldüğü gibi deney grubu öğrencilerinin ön test puan ortalamaları ($\bar{X} = 51,81$) ile son test puan ortalamaları ($\bar{X} = 81,52$) arasında büyük farklılık ortaya çıkmıştır. İstatistiksel olarak fark olup olmadığını belirlemek için yapılan t testi sonucunda deney grubunun ön test ve son test puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır [$t_{(20)} = 7,678$; $p < 0,05$]. Bu verilere göre bilgisayar destekli öğretimin uygulandığı deney grubunda öğrencilerin başarılarının önemli oranda arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

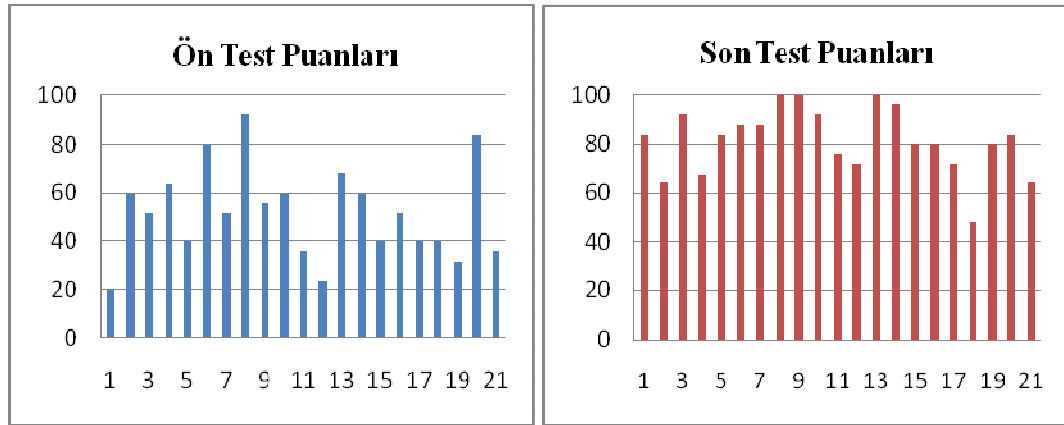
Şekil 5'te deney grubuna ait ön test ve son test puan ortalamalarını gösteren grafik yer almaktadır.

Şekil 5: Deney Grubunun Ön Test ve Son Test Başarı Puan Ortalamalarını Gösteren Şekil

Şekil 5 incelendiğinde deney grubunun ön test ve son test başarı puan ortalamaları arasında büyük farklılık görülmektedir. Öğrenciyi merkeze alan bilgisayar destekli öğretim yönteminin kullanılması öğrenmeyi artırmıştır.

Deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puan dağılımlarını gösteren grafik şekil 6'da yer almaktadır.

Şekil 6: Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test ve Son Test Başarı Puanlarını Gösteren Şekil

Şekil 6 incelendiğinde bilgisayar destekli öğretimin uygulandığı deney grubunda öğrencilerin başarılarının ön test puanlarına göre büyük oranda arttığı anlaşılmaktadır. İstatistikler ve tablolar değerlendirildiğinde bilgisayar destekli öğretim yöntemi geleneksel öğretim yöntemine göre öğrenci başarısını artırmada üstün bir yöntemdir.

Bilgisayar destekli öğretimde kullanılan ders yazılımının, öğrenci seviyesine uygun olması, öğretim programına uygun olması, öğrencilerin birden fazla duyusuna hitap etmesi başarının yüksek olmasına sebep olmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde bilgisayar destekli öğretimin kullanılmasıyla beraber; öğretim ortamı daha eğlenceli hale gelmiş, öğrenme kolaylaşmış ve hızlanmıştır.

4. 4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bilgisayar destekli öğretim yönteminin uygulandığı deney grubuyla, geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? sorusu araştırmanın dördüncü alt problemini ifade etmektedir.

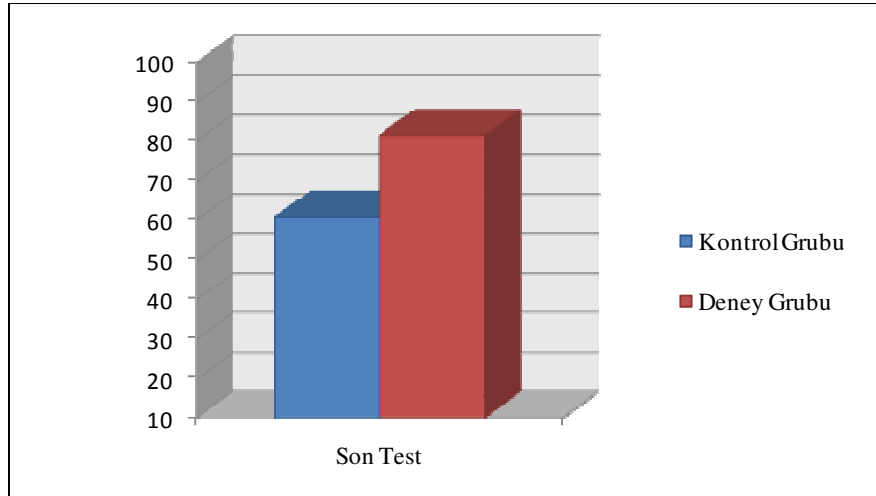
Araştırmanın dördüncü alt probleminin analizinde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin son test başarı puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı t testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Deney ve Kontrol Gruplarının Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t- Testi Sonuçları

	N	$\bar{X}$	SS	t	Sd	p
DENEY	21	81,52	13,59	4,630	39	0,000
KONTROL	20	60,80	15,06			

Tablo 6’da deney ve kontrol gruplarının son testlerinin istatistiklerine bakıldığında, deney gurubunun son test ortalaması $\bar{X}=81,52$ iken kontrol gurubunun ortalaması $\bar{X}=60,80$ çıkmıştır. Deney gurubu aritmetik ortalaması, kontrol grubu aritmetik ortalamasına göre yüksek çıkmıştır. Bilgisayar destekli öğretim yapılan deney grubunda, geleneksel öğretim yapılan kontrol gurubuna göre son test ortalamalarının yüksek çıkması öğrenci başarısı üzerinde BDÖ lehine anlamlı bir farkın olduğunu göstermektedir.

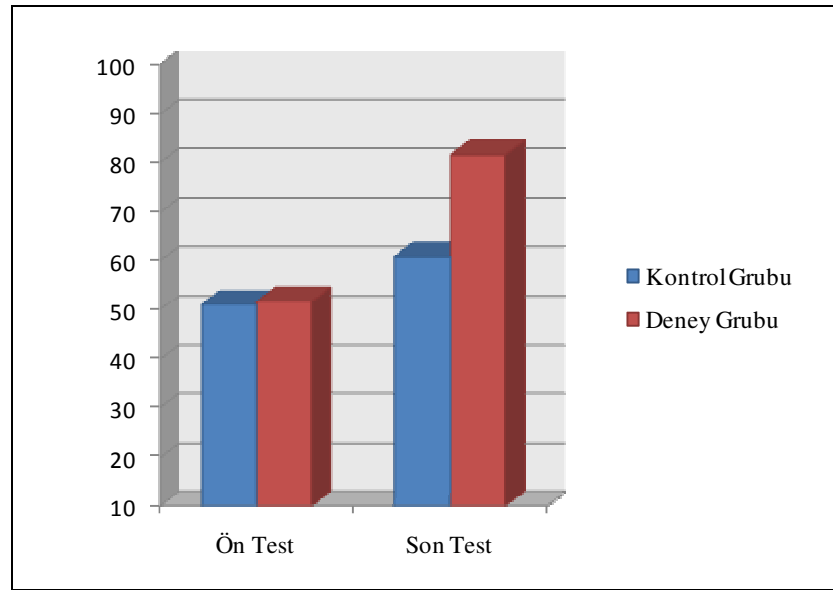
Ayrıca, deney ve kontrol grubunun son test başarı puanlarının farklılığının istatistiksel olarak anlamlandırılması için bağımsız gruplar t testi yapılmıştır. P değerinin 0,05’in altında olması deney ve kontrol grupları arasında son test değerlerinde anlamlı bir farkın olduğunu göstermektedir [$t_{(39)}= 4,630$; $p<0,05$]. Şekil 7’de kontrol ve deney grubunun son test puanlarını gösteren şekil yer almaktadır.

Şekil 7: Kontrol ve Deney Grubunun Son Test Başarı Puan Ortalamalarını Gösteren Şekil

Başlangıçta eşit seviyede olan gruplara, aynı sürede aynı konuların öğretilmesine rağmen her iki grubun son test puanlarındaki farklılık dikkat çekicidir. Deney grubunda uygulanan bilgisayar destekli öğretim, kontrol grubunda uygulanan geleneksel öğretime göre öğrencilerin başarılarını artırma açısından bakıldığında daha iyi sonuçlar vermiştir. Şekil 8’de deney ve kontrol grubunun ön test ve son test sonuçlarının ortalamalarını gösteren şekil bulunmaktadır.

Şekil 8: Kontrol ve Deney Grubunun Ön Test ve Son Test Başarı Puan Ortalamalarını Gösteren Şekil

Şekil 8 incelendiğinde ön test ve son test karşılaştırmalarında hem deney hem de kontrol grubu lehine puan artışı tespit edilmiştir. Bu durum, her iki grupta da ilgili öğretimlerin gerçekleştirilmesinden dolayı beklenen bir sonuçtur. Ancak başlangıçta eşit olan grupların deneysel işlem uygulandıktan sonra yapılan son test sonucunda başarı puan ortalamaları arasında büyük farklılıklar ortaya çıkmıştır.

Böylece, BDÖ yönteminin, geleneksel öğretim yöntemine göre daha etkili bir öğretim yöntemi olduğu ve BDÖ yönteminin uygulandığı gruptaki öğrenci başarılarının, geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı gruptaki öğrencilere oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Bu araştırma kapsamında Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde bilgisayar destekli öğretimin uygulanmasıyla beraber;

- Yazılımdaki animasyon, fotoğraf ve video görüntüleri sayesinde kavram yanılgılarının giderilmesi sağlanmıştır.
- BDÖ'nün öğrenci merkezli bir yöntem olması ve öğrencilerin sürekli aktif olması başarıyı olumlu yönde etkilemiştir.
- Öğrenciler, her konudan sonra değişik türden soruları cevaplandırmaya çalıştıkları için tekrarlar sayesinde öğrenmede kalıcılık artmıştır.
- Görsel ve işitsel uyarıcıların çokluğu nedeniyle konularda geçen soyut kavramlar, savaşlar ve olaylar görselleştirildiği için öğrenciler dersi daha kolay anlamışlardır.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde deney grubunda bilgisayar destekli öğretimin uygulanması sonucunda araştırmacının kendi gözlemleri şu şekilde belirtilmiştir:

- Öğrenme kolaylaşmış ve hızlanmıştır.
- Öğretim ortamı daha eğlenceli hale gelmiştir.
- Öğrenciler, bilgisayar ile birebir etkileşime girdikleri için öğrencilerin derse karşı ilgileri ve sevgileri artmıştır.
- Bilgisayar destekli öğretimden sonra öğrencilerin sordukları açık uçlu sorular değerlendirildiğinde öğrencilerin düşünme ve hayal güçlerinde olumlu gelişmeler sağlanmıştır.

Deneysel uygulama sonucunda elde edilen bulgular daha önce yapılan birçok araştırma ile benzerlikler göstermektedir. Aksu(2002), Hücuptan (2006), Kuş (2006), Olgun(2006), Sırabaşı(2006), Çelik(2007), Pektaş(2008), Özel(2008) ve Tankut(2008) bilgisayar destekli öğretim ve geleneksel öğretimin karşılaştırılması çalışmalarını

yapmışlar ve bilgisayar destekli öğretiminin geleneksel öğretimden üstün olduğunu belirlemişlerdir.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Kontrol grubunun Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ön test ve son test puanları cinsiyete göre bir farklılık göstermekte midir? sorusu araştırmanın beşinci alt problemini oluşturmaktadır.

Tablo 7’de cinsiyete göre kontrol grubunun geleneksel öğretim öncesinde Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi puanları arasında fark olup olmadığını gösteren ön test sonuçlarının analizi gösterilmiştir.

Tablo 7: Kontrol Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t- Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	SS	t	Sd	p
KIZ	12	52,00	15,54	0,240	18	0,815
ERKEK	8	49,50	26,53			

Tablo 7 incelediğinde erkek öğrencilerin ön test başarı ortalamaları $\bar{X} = 49,50$ iken, kız öğrencilerin ön test başarı ortalamaları $\bar{X} = 52,00$ olarak belirlenmiştir. Ortalamalar arasında fark çok azdır. Bu nedenle farkın anlamlılığını tespit etmek amacıyla bağımsız gruplar t testi yapılmıştır.

Kontrol grubunun cinsiyet değişkenine göre ön test başarı puanlarının farklılığı için t testi sonuçları incelendiğinde $p (t = 0,240) = 0,815$ değeri elde edilmiştir. Bu değer $p > 0,05$ 'in üstünde olması erkek ve kız öğrenciler arasında ön test değerlerinde anlamlı bir farkın olmadığını göstermektedir. [$t_{(18)} = 0,240; p > 0,05$]. Kontrol grubundaki kız ve erkek öğrencilerin ön test akademik başarıları arasında istatistiksel olarak bir farklılık yoktur.

Tablo 8’de cinsiyete göre kontrol grubunun geleneksel öğretim sonrasında Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi puanları arasında fark olup olmadığını gösteren son test sonuçlarının analizi gösterilmiştir.

Tablo 8: Kontrol Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t- Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	SS	t	Sd	p
KIZ	12	59,67	11,75	0,364	18	0,723
ERKEK	8	62,50	19,82			

Tablo 8 incelendiğinde kontrol grubundaki kız öğrencilerin son test ortalaması $\bar{X} = 59,67$ iken, erkek öğrencilerin son test ortalaması $\bar{X} = 62,50$ çıkmıştır. Ortalamalar arasındaki fark 2,87 olarak hesaplanmıştır. Farkın anlamlılığını tespit etmek için bağımsız gruplar t testi yapılmıştır.

Geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubunun cinsiyet değişkenine göre son test başarı puanlarının farklılığı için bağımsız gruplar t testi sonuçlarını değerlendirmek üzere Tablo 8 incelendiğinde, p değerinin 0,05'in üstünde olduğu görülmektedir [$t_{(18)} = 0,364$; $p > 0,05$]. Bu değer yüksek olması erkek ve kız öğrenciler arasında son test değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığını göstermektedir. Fakat kontrol grubundaki erkek öğrencilerin Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi başarısının kız öğrencilerin başarısından biraz daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kontrol grubunun ön test ve son test aritmetik ortalamalarının farklarına baktığımızda kız öğrenciler için 7,67 (59,67-52,00), erkek öğrenciler için 13,00 (62,50-49,50) olduğunu görürüz. t-testi sonuçları ve gruplara ait ortalamalar birlikte değerlendirildiğinde, cinsiyet ile başarı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki belirlenememiştir. Ancak başlangıçta kız öğrencilerin puanlarının yüksek olduğu, son test sonucunda ise erkek öğrencilerin puanlarının kız öğrencilerin puanlarından daha fazla arttığı anlaşılmaktadır. Geleneksel öğretimin uygulandığı ortamlarda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılabilir.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Deney grubunun Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ön test ve son test puanları cinsiyete göre bir farklılık göstermekte midir? sorusu araştırmanın altıncı alt problemini oluşturmaktadır.

Tablo 9’da cinsiyete göre deney grubunun bilgisayar destekli öğretim öncesinde Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi başarıları arasında fark olup olmadığını gösteren ön test sonuçlarının analizi gösterilmiştir.

Tablo 9: Deney Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t- Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	SS	t	Sd	p
ERKEK	11	49,09	21,55	0,674	19	0,508
KIZ	10	54,80	16,66			

Tablo 9 incelendiğinde erkek öğrencilerin ön test başarı ortalamalarının $\bar{X}=49,09$ iken, kız öğrencilerin ön test başarı ortalamalarının ise $\bar{X}=54,80$ olduğu görülmektedir. Ortalamalar arasında fark görülmektedir. Bu nedenle farkın anlamlılığını tespit etmek amacıyla bağımsız gruplar t testi yapılmıştır.

Deney grubunun cinsiyet değişkenine göre ön test başarı puanlarının farklılığı için bağımsız gruplar t testi sonuçlarını incelemek üzere Tablo 10’a bakıldığında, p değerinin 0,05’ten büyük olduğu tespit edilmiştir [$t_{(19)}= 0,674$; $p>0,05$]. Bu değer $p>0,05$ ’in üstünde olması deney grubundaki erkek ve kız öğrenciler arasında ön test değerlerinde anlamlı bir farkın olmadığını göstermektedir.

Tablo 10’da cinsiyete göre deney grubunun bilgisayar destekli öğretim sonrasında Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi başarıları arasında fark olup olmadığını gösteren son test sonuçlarının analizi gösterilmiştir.

Tablo 10: Deney Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t- Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	SS	t	Sd	p
ERKEK	11	78,18	10,02	1,194	19	0,247
KIZ	10	85,20	16,44			

Tablo 10 incelendiğinde erkek öğrencilerin son test başarı ortalamaları $\bar{X}=78,18$ iken, kız öğrencilerin son test başarı ortalamaları $\bar{X}=85,20$ olarak belirlenmiştir. Ortalamalar arasında fark görülmektedir. Bu farkın anlamlılığını tespit etmek amacıyla bağımsız gruplar t testi yapılmıştır.

Deney grubunun cinsiyet değişkenine göre son test başarı puanlarının farklılığı için bağımsız gruplar t testi sonuçları değerlendirildiğinde p değerinin 0,05 değerinden büyük olduğu belirlenmiştir [$t_{(19)} = 1,194$; $p > 0,05$]. Bu değerin $p > 0,05$ 'in üstünde olması erkek ve kız öğrenciler arasında son test değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığını göstermektedir. Fakat kız öğrencilerin Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi başarısının erkek öğrencilerden yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Deney grubunun ön test ve son test aritmetik ortalamalarının farklarına bakıldığında erkek öğrenciler için 29,09 (78,18–49,09), kız öğrenciler için 30,40 (85,20–54,80) olduğu görülür. Aralarında 1,31 puanlık gibi az bir fark ortaya çıkmıştır. T-testi sonuçları ve gruplara ait ortalamalar birlikte değerlendirildiğinde, cinsiyet ile başarı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki belirlenememiştir.

Bu alt problemin sonucuyla benzer olarak Olgun(2006), Pektaş(2008) ve Özel(2008) tarafından yapılan bilgisayar destekli öğretimin geleneksel öğretimle karşılaştırıldığı araştırmalarda da cinsiyetin akademik başarıya etkisinin olmadığı belirlenmiştir.

4.7 Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Konu Başarı Testindeki Çoktan Seçmeli Sorulara Verdikleri Cevaplara İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi “Ya İstiklal, Ya Ölüm!” ünitesi sonunda deney ve kontrol gruplarına konu başarı testi yapılmıştır. Başarı testi sonuçlarına göre bilgisayar destekli öğretim ve geleneksel öğretim yöntemi arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Bilgisayar destekli öğretimin, geleneksel öğretime göre üstünlüğünü soru bazında değerlendirmek amacıyla bu bölümde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin başarı testindeki(son test) sorulara verdikleri cevaplara ait bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

4.7.1 Soru 1'e Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 1: Mondros Ateşkes Antlaşmasının hemen arkasından itilaf devletleri vatanımızı yer yer işgale başladılar.

İşte bu nedenle, vatani koruma ve bağımsız yaşama duygusunun eseri olarak ortaya çıkan örgüt aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuva-yi Milliye
- B) Kuva-yi Seyyara
- C) Kuva-yi İnzibatiye
- D) Tekalif-i Milliye

(Sorunun doğru cevabı "A" maddesidir.)

Soru 1'e verilen cevaplar ile ilgili istatistikler tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11: Konu Başarı Testi 1.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 1				
Doğru	18	90	21	100
Yanlış	2	10	0	0

Tablo 11 incelendiğinde Bilgisayar destekli öğretim uygulanan deney grubunda %100'lük bir başarı sağlanırken, geleneksel öğretim uygulanan kontrol grubunda %90'lık bir başarı sağlanmıştır. Kontrol grubundaki öğrencilere de birçok etkinlik uygulanması başarıyı artırmıştır. Her iki grupta yüksek bir başarı elde edilmiştir, ancak BDÖ uygulanan deney grubundaki öğrencilerin bu soruya hiç yanlış cevap vermemeleri önemli bir sonuçtur.

Deney grubundaki % 100'lük başarının en büyük sebebi Kuva-yi Milliye ile ilgili fotoğrafların gösterilip ardından grup tartışması yapılmasıdır. Konunun işlenmesinden hemen sonra yapılan alıştırma öğrenmede başarıyı yükseltmiştir. Sorunun kolay olması da doğru cevapların yüksek çıkmasında etkili olmuştur.

4.7.2 Soru 2'ye Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 2: Aşağıdaki cephelerden ya da savaşlardan hangisi Kuva-yi Milliye'nin (Halkın oluşturduğu birliklerin) açtığı cephelerden biri değildir?

- A) Yunanlılara karşı- Salihli Cephesi
- B) Yunanlılara karşı- Aydın Cephesi
- C) Fransızlara karşı- Urfa Antep Cephesi
- D) Ermenilere karşı- Doğu Cephesi

(Sorunun doğru cevabı "D" maddesidir.)

Soru 2'ye verilen cevaplar ile ilgili istatistikler tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12: Konu Başarı Testi 2.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 2				
Doğru	8	40	19	90,5
Yanlış	12	60	2	9,5

Tablo 12 incelendiğinde BDÖ uygulanan deney grubunda % 90,5'lik bir başarı sağlanırken, geleneksel öğretim uygulanan kontrol grubunda % 40'lık bir başarı sağlanmıştır. Bu soruda deney grubuna uygulanan BDÖ'nün başarıya büyük bir katkısı olduğu söylenebilir. Bu soruya her iki grupta da verilen yanlış cevaplar incelendiğinde, öğrenciler A maddesi olan "Yunanlılara karşı Salihli Cephesi" çeldiricisini işaretlemişlerdir. Bu hatanın yapılmasında etkili olan faktörlerden birisi de öğrencilerin Salihli'de yaşadıkları için burada savaş yapılmadığını düşünmeleridir. Ancak deney grubunda uygulanan bilgisayar destekli öğretim yöntemi bu hatayı en az düzeye indirmiştir.

Kontrol grubundaki öğrencilerin cepheler konusunda yeterli öğrenmeyi sağlayamadıkları anlaşılmaktadır. Cepheler konusu işlenirken kontrol grubu öğrencileri sadece ders kitabındaki haritalardan faydalanmışlardır. Deney grubundaki öğrenciler ise cephelerle ilgili birçok fotoğraf ve haritayı kullanmışlardır. Ayrıca, deney grubunda kullanılan ders yazılımının görsel ve işitsel olarak kaliteli hazırlanmış olmasından dolayı öğrenilenler daha uzun süre akılda kalmıştır. Derman'a göre görsel algı, bilinç

düzeyindeki davranışlarımızın yaklaşık % 99'unun belirleyici ögesi durumundadır (akt. Şimşek, 2003:146). Bilgisayar destekli öğretimdeki görsellik öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.

Bilgisayar destekli öğretim uygulanan deney grubunda görsel ve işitsel materyallerin kullanılması, öğrencilerin daha aktif olması, bireysel hızların dikkate alınması ve teknolojinin ilgi çekici özelliklerinden dolayı deney ve kontrol grubu arasında akademik başarı açısından büyük farklılıklar ortaya çıkmıştır.

4.7.3 Soru 3'e Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 3: Türk vatanının sınırlarını çizen belge olan Misak-ı Milli ilk olarak nerede kabul edilmiştir?

- A) TBMM'de
- B) Son Osmanlı Mebusan Meclisi'nde
- C) Sivas Kongresi'nde
- D) Amasya Görüşmeleri'nde

(Sorunun doğru cevabı "B" maddesidir.)

Soru 3'e verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13: Konu Başarı Testi 3.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 3				
Doğru	15	75	17	81
Yanlış	5	25	4	19

Tablo 13 incelendiğinde BDÖ uygulanan deney grubunda % 81'lik bir başarı sağlanırken, geleneksel öğretim uygulanan kontrol grubunda % 75'lik bir başarı sağlanmıştır. Her iki grupta da başarı oranları yüksektir. Bununla beraber deney grubunun kontrol grubundan daha başarılı olduğu dikkat çekmektedir.

Soru ve maddeler incelendiğinde ise her iki grupta da öğrencilerin büyük çoğunluğu A maddesi olan "TBMM'de" çeldiricisini işaretlemişlerdir. Bazı öğrencilerin

'Misak-ı Milli'nin öneminden ve içeriğinden dolayı' son Osmanlı Mebusan Meclisi'nin bu belgeyi imzalayacağını düşünememiş olmaları yanlış yapmalarına neden olmuştur.

Öğrencilerin başarısını artırmak için bu konu işlenirken görsel materyaller ile birlikte sebep-sonuç ilişkileri üzerinde farklı etkinlikler yapılması gerektiği sonucuna varılabilir.

4.7.4 Soru 4'e Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 4:

- I. Maraş'ta Fransızlara karşı Sütçü İmam'ın bir eylemi direnişin başlangıcı oldu.
- II. Urfa'dan Fransızları, çeteler çıkardı.
- III. Boynuyoğun Memik, Karayılan ve Şahin Bey Antep'te Fransızlara karşı olağanüstü bir direniş gösterdiler.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenbilir?

- A) Fransızlar Kuva-yi Milliye'yi yenmişlerdir.
- B) Halk Fransızlara karşı fazla direniş göstermemiştir.
- C) Halkın hep birlikte direnişiyle Fransızlar güney illerinden çıkarılmıştır.
- D) Fransızlar Hatay'dan çekilmişlerdir.

(Sorunun doğru cevabı "C" maddesidir.)

Soru 4'e verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14: Konu Başarı Testi 4.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 4				
Doğru	15	75	15	71
Yanlış	5	25	6	29

Tablo 14 incelendiğinde BDÖ uygulanan deney grubunda % 71'lik bir başarı sağlanırken, geleneksel öğretim uygulanan kontrol grubunda % 75'lik bir başarı sağlanmıştır. Her iki grupta da başarı oranları yüksektir ve iki grubunda doğru sayıları aynıdır. Bu soruda öğrencilerin bazı soruları yanlış yapmaları çeldiricilerin kuvvetli olması ve öğrencilerin anlam kargaşası yaşaması ile açıklanabilir.

4.7.5 Soru 5'e Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 5: Aşağıdakilerden hangisi, Türk Kurtuluş Savaşı'nın amaçlarından biri olamaz?

- A) Tam bağımsızlığı kazanmak
- B) Sevr Antlaşması'nı geçersiz kılmak
- C) Toplumdaki sınıf farklarına son vermek
- D) Ulusal egemenliği gerçekleştirmek

(Sorunun doğru cevabı "C" maddesidir.

Soru 5'e verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15: Konu Başarı Testi 5. Soru Analizi

Soru 5	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Doğru	5	25	16	76
Yanlış	15	75	5	24

Tablo 15 incelendiğinde BDÖ uygulanan deney grubunda % 76'lık bir başarı sağlanırken, geleneksel öğretim uygulanan kontrol grubunda % 25'lik bir başarı sağlanmıştır. Bu soruya her iki grupta da verilen yanlış cevaplar incelendiğinde, yanlış cevap veren öğrencilerin büyük çoğunluğu B maddesi olan "Sevr Antlaşması'nı geçersiz kılmak" çeldiricisini işaretlemişlerdir. Doğru cevap olan C maddesini işaretlememeleri anlam kargaşası yaşamaları ile açıklanabilir.

Bu soruda deney grubuna uygulanan BDÖ'nün öğrenci başarısına büyük bir katkısı olduğu açıkça gözlenmektedir. Kurtuluş Savaşı'nın önemini ve gerekliliğini anlatan kısa filmlerin izlenmesi öğrenmede kalıcılığı artırmıştır. Sözel ve soyut ifadeler film, fotoğraf ve haritalar aracılığıyla somutlaştırılmıştır.

Deney ve kontrol grubu arasındaki farklılığın nedeni BDÖ uygulanan deney grubunda daha fazla görsel ve işitsel materyallerin kullanılması, öğrencilerin sürekli aktif olmaları ve dikkatlerinin yüksek olmasıdır. Ayrıca, öğrenciler konuların işlenmesinden hemen sonra ders yazılımında bulunan alıştırmaları sorularını çözdükleri için tekrarlar sayesinde başarı yükselmiştir.

4.7.6 Soru 6'ya Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 6: Tarih boyunca toplumlar arasında savaşlar yaşanmıştır.

Aşağıda verilenlerden hangisi, Türk Kurtuluş Savaşı'nın yapılma nedenini açıklar?

- A) Topraklarını genişletmek
- B) Ülkenin bağımsızlığını elde etmek
- C) Kendi yaşam biçimini egemen kılma
- D) Zenginliğini artırma

(Sorunun doğru cevabı "B" maddesidir.)

Soru 6'ya verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16: Konu Başarı Testi 6.Soru Analizi

Soru 6	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Doğru	14	70	20	95
Yanlış	6	30	1	5

Tablo 16 incelendiğinde deney grubu başarısı % 95 iken, kontrol grubu başarısı % 70'te kalmıştır. İki grubunda başarılarının yüksek olduğu görülmektedir. Bununla birlikte çoklu ortam sunularıyla desteklenen ve bireysel öğrenme hızına göre ayarlanabilen BDÖ'nün uygulandığı deney grubunda başarının oldukça yüksek olması önemli bir sonuçtur.

Deney grubunda bilgisayarların kullanılmasından dolayı öğrencilerin ilgi ve dikkatlerinin yüksek olması başarıyı artıran önemli bir etkidir. Ayrıca ders yazılımında bulunan alıştırmalar sayesinde sık sık konu tekrarı yapılmıştır. Öğrenciler, hata yaptıkları konuları öğretim yazılımı sayesinde bireysel olarak tekrar etmişlerdir. Ders öğretmeni tarafından hazırlanan power point sunuları ile grup olarak test tekrar çalışmaları yapılmıştır.

Başarı testinin altıncı sorusuna verilen cevapları karşılaştırdığımızda okullarda Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi başarısını yükseltmek için

geleneksel öğretim yerine BDÖ kullanıldığı takdirde daha olumlu sonuçlar alınacağı görülmektedir. Çağdaşlığın gereği olarak yeni teknikler ve yöntemler kullanılmalıdır.

4.7.7 Soru 7'ye Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 7: Aşağıdakilerden hangisi, Milli Mücadele'nin başlatılmasının amaçlarından biri olarak değerlendirilemez?

- A) Vatan toprağını işgalcilerden kurtarmak
- B) Siyasi ve ekonomik bağımsızlığımızı elde etmek
- C) Topraklarımızı genişletmek
- D) Milli egemenliği gerçekleştirmek

(Sorunun doğru cevabı "C" maddesidir.)

Soru 7'ye verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17: Konu Başarı Testi 7.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 7				
Doğru	12	60	19	90,5
Yanlış	8	40	2	9,5

Tablo 17 incelendiğinde BDÖ uygulanan deney grubunda % 90,5'lik bir başarı sağlanırken, geleneksel öğretim uygulanan kontrol grubunda % 60'lık bir başarı sağlanmıştır. Kontrol grubu öğrencileri, işgalcilere karşı topraklarımızı korumayı ve işgal edilen yerleri geri almayı topraklarımızı genişletmek olarak düşünerek yanılmışlardır. Deney grubunda ise kısa filmlerin izlenmesinden sonra yapılan grup değerlendirme etkinlikleri sayesinde öğrenciler bu yanılgıya düşmemişlerdir.

Birçok etkinliğin uygulanmasına rağmen geleneksel öğretimin öğrenci başarısını istenilen seviyede yükseltmediği anlaşılmaktadır. Bu soruda deney grubuna uygulanan BDÖ'nün öğrenci başarısına büyük bir katkısı olduğu anlaşılmaktadır. Ses, fotoğraf ve çoklu ortam sunularıyla desteklenen ve öğrencinin derse karşı motivasyonunu artıran BDÖ'nün etkili bir şekilde kullanılması gerekmektedir.

4.7.8 Soru 8'e Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 8: Vatanın işgal edilmesi üzerine Mustafa Kemal'in Anadolu'ya geçerek, gerçekleştirmek istediği ilk amaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir ordu kurmak
- B) Osmanlı saltanatına son vermek
- C) Cumhuriyeti ilan etmek
- D) Milli birliği sağlamak

(Sorunun doğru cevabı "D" maddesidir.)

Soru 8'e verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18: Konu Başarı Testi 8.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 8				
Doğru	10	50	12	57
Yanlış	10	50	9	43

Tablo 18 incelendiğinde BDÖ uygulanan deney grubunda % 57'lik bir başarı sağlanırken, geleneksel öğretim uygulanan kontrol grubunda % 50'lik bir başarı sağlanmıştır. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin bu soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde A maddesi olan "Bir ordu kurmak" çeldiricisini işaretledikleri anlaşılmıştır. Öğrenciler, ülkemizin birçok yerinin işgal edilmiş olmasından dolayı bu yanılığa düşmüşlerdir.

Teknolojinin yoğun olarak kullanıldığı deney grubunda da başarı yüksek çıkmamıştır. Anlam kargaşası yaşayan öğrenciler için farklı etkinlikler yapılması gerekmektedir. BDÖ uygulamasına dönük yazılım hazırlayan uzmanların Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretmenleriyle işbirliğine gitmeleri gerektiği sonucuna ulaşılabilir.

4.7.9 Soru 9'a Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 9: Aşağıdakilerden hangisi, Türk Kurtuluş Savaşı'nın özelliğini en iyi şekilde ifade eder?

- A) Hem bağımsızlık hem de ulusal egemenlik mücadelesi olması
- B) Saltanata karşı verilmiş bir mücadele olması
- C) Sadece işgalci güçlere karşı yapılmış bir savaş olması
- D) Sadece askeri alanda kazanılan bir mücadele olması

(Sorunun doğru cevabı "A" maddesidir.)

Soru 9'a verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19: Konu Başarı Testi 9.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 9				
Doğru	19	95	21	100
Yanlış	1	5	0	0

Tablo 19 incelendiğinde BDÖ uygulanan deney grubunda % 100'lük bir başarı sağlanırken, geleneksel öğretim uygulanan kontrol grubunda % 95'lik bir başarı sağlanmıştır. Geçmişini iyi bilen ve gelecekte vatanına sahip çıkma açısından değerlendirildiğinde, öğrencilerin "Türk Kurtuluş Savaşı'nın özelliğini" çok iyi öğrendiği anlaşılmaktadır.

Her iki grupta da yüksek bir başarı elde edilmiştir. Geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerle de birçok etkinlik yapılmıştır. Ancak BDÖ uygulanan deney grubundaki öğrencilerin bu soruya hiç yanlış cevap vermemeleri önemli bir sonuçtur.

4.7.10 Soru 10'a Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 10: Aşağıdakilerden hangisi Kurtuluş Savaşımızın başlangıcı olarak kabul edilir?

- A) Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkması
- B) Misak-ı Milli'nin kabul edilmesi

- C) I. İnönü Savaşı
D) TBMM'nin açılması

(Sorunun doğru cevabı "A" maddesidir.)

Soru 10'a verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 20: Konu Başarı Testi 10.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 10				
Doğru	19	95	20	95
Yanlış	1	5	1	5

Tablo 20 incelendiğinde BDÖ uygulanan deney grubunda % 95'lik bir başarı sağlanırken, geleneksel öğretim uygulanan kontrol grubunda da % 95'lik bir başarı sağlanmıştır. Her iki grupta yüksek bir başarı elde edilmiştir. Yanlış cevap sayıları da aynıdır. Her Türk vatandaşının bilmesi gereken bir soruya öğrencilerin büyük çoğunluğu doğru cevap vermiştir. Konunun önemi ve sürekli tekrar edilmesi öğrenci başarısının yüksek çıkmasında etkili olmuştur. Bu soruyla ilgili olarak geleneksel öğretim ve BDÖ arasında istatistiksel olarak bir fark ortaya çıkmamıştır.

4.7.11 Soru 11'e Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 11: Kuva-yi Milliye birlikleri arasında komuta birliği sağlanamaması vatanın kurtarılmasını geciktiriyordu. Bundan dolayı TBMM aşağıdaki hangi önlemi almıştır?

- A) Ali Fuat Paşa'yı Batı cephesi komutanlığına atamak
B) Müdafaa-i Hukuk cemiyetlerini kurmak
C) Düzenli bir ordu kurmak
D) Mitingler yapmak

(Sorunun doğru cevabı "C" maddesidir.)

Soru 11'e verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21: Konu Başarı Testi 11.Soru Analizi

Soru 11	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Doğru	10	50	17	81
Yanlış	10	50	4	19

Tablo 21 incelendiğinde deney ve kontrol grupları arasında büyük farklılıklar ortaya çıkmıştır. BDÖ'nün uygulandığı deney grubu başarı ortalaması % 81, geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubunun başarı ortalaması % 50'de kalmıştır. Öğrencilerin soruya verdikleri yanlış cevaplar incelendiğinde; deney grubu öğrencilerin soruyu kavrayamadıkları, kontrol grubu öğrencilerinin ise konuyu tam anlamıyla öğrenemedikleri anlaşılmaktadır.

Konuyla ilgili belgesellerin ve alıştırma sorularının etkisiyle deney grubunda yüksek bir başarı elde edilmiştir. Etkili bir Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi için öğretim esnasında üstün özelliklere sahip olan bilgisayar destekli öğretim yönteminin mutlaka kullanılması gerekmektedir. Geleneksel yöntemler öğrencinin derse ve sorulara karşı ilgisini azaltmakta ve akademik başarıyı düşürmektedir.

4.7.12 Soru 12'ye Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 12: Kütahya-Eskişehir Savaşlarında Türk ordusu yenilmiş ve Mustafa Kemal'in emriyle ordu Sakarya Irmağı'nın doğusuna çekilmiştir.

Bu geri çekilişten beklenen temel amaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ankara'nın düşman eline geçmesine engel olmak
- B) Asker kayıplarını önlemek
- C) Yunanlıları merkezlerinden uzaklaştırmak
- D) Türk ordusuna toparlanmak için zaman kazandırmak

(Sorunun doğru cevabı "D" maddesidir.)

Soru 12'ye verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 22'de verilmiştir.

Tablo 22: Konu Başarı Testi 12.Soru Analizi

Soru 12	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Doğru	10	50	14	67
Yanlış	10	50	7	33

Tablo 22 incelendiğinde BDÖ'nün geleneksel öğretimden daha etkili olduğu anlaşılmaktadır. Deney grubunun başarı ortalaması % 67, kontrol grubunun başarı ortalaması % 50 çıkmıştır. Öğretmen merkezli, etkisi düşük, az ilgi çeken ve öğrenmeyi kolaylaştıran etkenlerden uzak olan geleneksel öğretimin başarıyı istenilen düzeyde geliştirmediği anlaşılmıştır. Çeldiricilerin birbirine yakın olması ve sorunun ayırt ediciliğinin yüksek olmasından dolayı BDÖ'nün uygulandığı grupta başarı % 67 seviyesinde kalmıştır. Bilgisayar destekli öğretimde kullanılan ders yazılımının içeriğinin zenginleştirilmesi ile başarı daha çok yükselebilecektir.

4.7.13 Soru 13'e Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 13: Kütahya-Eskişehir Savaşı'nın yenilgisi üzerine, mücadelenin sürdürülebilmesi ve ordunun ihtiyaçlarını karşılayabilmek için halktan giyecek, yiyecek ve cephane yardımı isteyen bir düzenleme yapılmıştır.

Ulusal yükümlülükleri içeren bu düzenleme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hıyanet-i Vataniye Kanunu
- B) Başkomutanlık Kanunu
- C) Tekalif-i Milliye Emirleri
- D) İstiklal Mahkemeleri

(Sorunun doğru cevabı "C" maddesidir.)

Soru 13'e verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 23'te verilmiştir.

Tablo 23: Konu Başarı Testi 13.Soru Analizi

Soru 13	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Doğru	15	75	19	90,5
Yanlış	5	25	2	9,5

Tablo 23 incelendiğinde BDÖ uygulanan deney grubunda başarı ortalaması %90,5 olarak, geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubunda başarı ortalaması ise %75 olarak belirlenmiştir. İki grubun başarı ortalamaları yüksektir. Kontrol grubu öğrencilerinden soruya yanlış cevap veren öğrencilerin tamamı B maddesi olan “Başkomutanlık Kanunu” nu işaretlemişlerdir. Bu maddeyi işaretlemeleri konuyu tam öğrenemediklerini ve kavram yanlışlığı yaşadıklarını gösterir. Deney grubu öğrencilerinin işaretledikleri yanlış maddeler incelendiğinde ise iki öğrencinin konuyu tam olarak öğrenemedikleri sonucuna ulaşılabilir.

Öğrenmede kalıcılığın artırılması ve kavram yanlışlarını gidermede bilgisayar destekli öğretimin etkili olmasından dolayı deney grubunda başarı seviyesi yüksek çıkmıştır. Hem bireysel hem de grup eğitimine açık olan BDÖ'nün geleneksel öğretime göre üstünlüğü bu soruyla da kanıtlanmıştır.

4.7.14 Soru 14'e Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 14: Kurtuluş Savaşı devam ederken Mustafa Kemal'in “Maarif Kongresi”ni toplaması ve eğitim sorunlarının tartışılması ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Milli eğitime önem verilmektedir.
- B) Savaş devam ederken eğitim işlerine ara verilmiştir.
- C) Ülkenin geleceği önemsenmektedir.
- D) Devlet ve toplum yaşamında eğitimin önemi anlaşılmıştır.

(Sorunun doğru cevabı “B” maddesidir.)

Soru 14'e verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 24'te verilmiştir.

Tablo 24: Konu Başarı Testi 14.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 14				
Doğru	14	70	17	81
Yanlış	6	30	4	19

Tablo 24 incelendiğinde birçok etkinliğin yapıldığı, soru-cevap ve tartışma yönteminin sıkça kullanıldığı geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubunda başarı % 70, bilgisayar destekli öğretim yönteminin uygulandığı deney grubunda başarı % 81 olarak tespit edilmiştir.

Deney grubu öğrencilerinin Cumhuriyet belgeselini izlemeleri ve bu soruyla ilgili olarak düşünmeleri sağlandı. Araç-gereçlerle öğretim ortamının zenginleştirildiği deney grubunda BDÖ'nün etkisiyle öğrenci başarısı artmıştır. Bu soruya verilen yanlış cevaplar değerlendirildiğinde öğrencilerin soruyu yanlış okudukları ya da soruyu tam olarak kavrayamadıkları anlaşılmaktadır. Bu konuyla ilgili görsel etkinliklerin zenginleştirilmesi ve ders yazılımındaki tekrar amaçlı soruların artırılmasıyla tam öğrenme sağlanabilir.

4.7.15 Soru 15'e Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 15: TBMM, 5 Ağustos 1921'de çıkarttığı Başkomutanlık Yasası'yla, "Başkomutan üç aylık sürede TBMM'nin yetkilerini meclis adına kullanabilir." yetkisini de verdiği Mustafa Kemal'i başkomutanlığa atadı.

Bu yasayla, aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenebilir?

- A) Mustafa Kemal'in meclis başkanlığından uzaklaştırılması
- B) Savaş şartlarında kararların daha hızlı alınıp uygulanması
- C) İnkıpların gerçekleştirilmesi
- D) TBMM'nin daha rahat şartlarda çalışması

(Sorunun doğru cevabı "B" maddesidir.)

Soru 15'e verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 25'te verilmiştir.

Tablo 25: Konu Başarı Testi 15.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 15				
Doğru	12	60	18	86
Yanlış	8	40	3	14

Tablo 25 incelendiğinde BDÖ'nün uygulandığı deney grubunda % 86'lık bir başarı, geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubunda % 60'lık bir başarı sağlanmıştır. Kontrol grubunun yaptığı hatalar değerlendirilirse geleneksel öğretimin uygulanmasından dolayı konuyu tam olarak kavrayamadıkları sonucuna ulaşılabilir.

Teknolojinin yoğun olarak kullanıldığı, derslerin daha zevkli olarak işlendiği, göze ve kulağa daha fazla hitap eden BDÖ'nün uygulandığı deney grubunda ise başarı yüksek düzeyde artmıştır. Deney grubu öğrencilerinin kısa filmleri izledikten sonra grup olarak konuyu tartışmaları ve sık sık ders yazılımındaki tekrar amaçlı testleri yapmaları başarının yüksek çıkmasında etkili olmuştur.

4.7.16 Soru 16'ya Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 16: Türk halkının onca yoksulluk ve sıkıntı içinde olmasına rağmen Mustafa Kemal'in yayınladığı Tekalif-i Milliye Emirlerinin gereklerini fazlasıyla yerine getirmesi aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?

- A) Halkın varlıklı olduğunu
- B) Halkın bu kanundan çok korktuğunu
- C) Halka aşırı baskı yapıldığını
- D) Halkın vatanını çok sevdiğini ve Mustafa Kemal'e güvendiğini

(Sorunun doğru cevabı "D" maddesidir.)

Soru 16'ya verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 26: Konu Başarı Testi 16.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 16				
Doğru	18	90	19	90.5
Yanlış	2	10	2	9.5

Tablo 26 incelendiğinde geleneksel öğretimin yapıldığı kontrol grubunun başarı ortalaması % 90, BDÖ'nün yapıldığı deney grubunun başarı ortalaması % 90,5 olarak ortaya çıkmıştır. İki grubun başarı ortalamaları birbirine yakın ve yüksektir.

Öğrencilerin bu konuyu iyi öğrendikleri anlaşılmaktadır. Bu konunun öğretilmesinde BDÖ ve geleneksel öğretim arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. BDÖ'nün yapıldığı eğitim yazılımına bu konuyla ilgili çeşitli sorular ve etkinlikler eklendiği takdirde başarı oranı % 100'e çıkabilecektir.

4.7.17 Soru 17'ye Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 17: Milli Mücadele döneminde, aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin yargı yetkisini kullandığına bir kanıttır?

- A) İstiklal Mahkemelerini kurması
- B) Takrir-i Sükun Kanunu'nu kabul etmesi
- C) Başkomutanlık Kanunu'nu kabul etmesi
- D) İstiklal Marşı'nı kabul etmesi

(Sorunun doğru cevabı "A" maddesidir.)

Soru 17'ye verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 27'de verilmiştir.

Tablo 27: Konu Başarı Testi 17.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 17				
Doğru	8	40	18	86
Yanlış	12	60	3	14

Tablo 27 incelendiğinde öğretim ortamının zengin, ilgi çekici, öğrencilerin aktif ve birçok etkinliğin yapıldığı deney grubunda başarı ortalaması % 86 çıkmıştır. Soru-cevap, tartışma ve anlatımın daha çok yapıldığı kontrol grubunda ise bu sorudaki başarı ortalaması % 40 seviyesinde kalmıştır. Kontrol grubu öğrencilerinden % 55'i B maddesi olan "Başkomutanlık Kanunu'nu kabul etmesi" çeldiricisini işaretlemişlerdir. Kontrol grubu öğrencilerinin kavram yanılgısı nedeniyle yanlış yaptıkları anlaşılmaktadır. Geleneksel öğretimin bu konuyu öğretmede yetersiz kaldığı anlaşılmıştır.

Deney grubu öğrencilerinin yanlış cevapları incelendiğinde soruyu tam olarak okumadıkları anlaşılmıştır. Çünkü D maddesi olan "İstiklal Marşı'nı kabul etmesi" çeldiricisini işaretlemişlerdir. Özellikle görsel ve işitsel uyarıcıların bir arada olduğu

belgesellerin ve tekrar amaçlı alıştırmaların başarıyı olumlu olarak etkilediği anlaşılmaktadır. Ayrıca BDÖ'nün kavram yanlışlarını giderdiği sonucuna ulaşılabilir. Doğru cevaplara ve yüzdeler dilimlere bakıldığında BDÖ'nün geleneksel öğretime göre üstün ve kullanılması gereken bir yöntem olduğu anlaşılmaktadır.

4.7.18 Soru 18'e Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 18: Sakarya Zaferi'nden sonra Anlaşma Devletlerinin, Türk ve Yunan devletlerine ateşkes önerisinde bulunmalarının **asıl amacı** aşağıdakilerden **hangisidir?**

- A) Yunan ordusunu güçlendirmek
- B) Sevr Antlaşması şartlarını hafifleterek kabul ettirmek
- C) Sorunları barışçı yoldan çözmek
- D) Yunanistan'daki ekonomik sorunlara çözüm bulmak

(Sorunun doğru cevabı "B" maddesidir.)

Soru 18'e verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 28: Konu Başarı Testi 18.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 18				
Doğru	9	45	16	76
Yanlış	11	55	5	24

Tablo 28 değerlendirildiğinde BDÖ'nün uygulandığı deney grubunda başarı % 76, geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubunda başarı % 45 çıkmıştır. Geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubunda bu konunun tam olarak öğrenilmediği anlaşılmaktadır. Geleneksel yöntemler öğrencilerin ilgisini çekmemekte ve derse karşı başarı isteğini azaltmaktadır.

Deney grubundaki öğrencilerin yanlış cevapları incelendiğinde, çeldiricilerin birbirine yakın olmasından dolayı % 24 düzeyinde bir başarısızlık ortaya çıkmıştır. Deney grubu öğrencileri, TBMM'nin barışçı politika izlemesinden dolayı bu çeldiriciyi işaretlemişlerdir. Teknolojinin yoğun olarak kullanıldığı deney grubunda BDÖ'nün

etkisi ile başarı yüksek çıkmıştır. Çünkü ders yazılımı ve power point sunumlarındaki haritalar ve alıştırma soruları sayesinde yüksek düzeyde ve kalıcı öğrenme sağlanmıştır. Yazılım uzmanları, öğretmenler ve eğitim programcılarının işbirliği içerisinde çalışmaları halinde başarı daha da yükseltilebilir.

4.7.19 Soru 19'a Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 19: TBMM Hükümeti ile Sovyet Rusya arasında imzalanan Moskova Antlaşması'nın hangi maddesi, **iki devletin uluslararası ilişkilerde birlikte hareket edeceğini doğrular?**

- A) Sovyet Rusya kapitülasyonların kaldırılmasını kabul edecek
- B) Batum, Gürcistan'a bırakılacak
- C) Taraflar birbirlerinin içişlerine karışmayacak
- D) Taraflardan birinin tanımadığı bir antlaşmayı diğeri de tanımayacak

(Sorunun doğru cevabı "D" maddesidir.)

Soru 19'a verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 29'da verilmiştir.

Tablo 29: Konu Başarı Testi 19.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 19				
Doğru	8	40	13	62
Yanlış	12	60	8	38

Tablo 29 incelendiğinde BDÖ'nün uygulandığı deney grubunda çok yüksek olmamasına rağmen % 62 başarı sağlanmıştır. Geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubunda başarı % 40'ta kalmıştır. Düşük bir başarı elde edilmiştir. Bu oran da bize, geleneksel öğretimin bırakılıp yerine modern ve etkili öğretim yöntemlerinin kullanılması gerektiğini gösterir.

Deney grubunun % 38'lik başarısızlığı Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi eğitim yazılımındaki bu konuyla ilgili alıştırma, etkinlik ve görsel uyarıcı eksikliğiyle açıklanabilir. Bu yüzden öğretmenler, teknoloji konusunda eğitilmeli ve ders yazılımlarını kendileri hazırlayabilmelidir.

4.7.20 Soru 20'ye Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 20: İlk TBMM, Gümrü, Moskova ve Ankara antlaşmalarını hangi devletlerle imzalamıştır?

	<u>Gümrü</u>	<u>Moskova</u>	<u>Ankara</u>
A)	Ermenistan	Sovyet Rusya	Fransa
B)	Fransa	Ermenistan	Sovyet Rusya
C)	Ermenistan	Fransa	Sovyet Rusya
D)	Sovyet Rusya	Ermenistan	Fransa

(Sorunun doğru cevabı "A" maddesidir.)

Soru 20'ye verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 30'da verilmiştir.

Tablo 30: Konu Başarı Testi 20.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 20				
Doğru	16	80	21	100
Yanlış	4	20	0	0

Tablo 30 incelendiğinde her iki grubun başarı ortalamaları yüksektir. BDÖ uygulanan deney grubundaki başarı ortalaması % 100 çıkmıştır. Geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubunda başarı % 80'de kalmıştır. Bilgi düzeyinde hazırlanan bu soruda deney ve kontrol grubundaki yüksek başarı dikkat çekmektedir.

Ders yazılımındaki alıştırmalar ve Cumhuriyet oyunundaki sorular öğrenmede kalıcılığı olumlu etkilemiştir. Deney grubunda başarının yüksek çıkması, görsel materyallerin, haritaların, tekrarların yeterli olmasının ve çoklu ortam sunularının kullanılmasıyla açıklanabilir. Bilgisayar destekli öğretim yönteminin öğrenci merkezli olması ve öğrenciyi sürekli aktif tutması başarıyı olumlu olarak etkilemiştir.

4.7.21 Soru 21'e Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 21: İlk TBMM Hükümeti:

- I.** I. ve II. İnönü Savaşlarını kazanması üzerine Sovyetler Birliği ile Moskova Antlaşmasını,
- II.** Sakarya Meydan Savaşını kazanması üzerine Fransa ile Ankara Antlaşmasını,
- III.** Başkomutanlık Meydan Savaşını kazanması üzerine de İtilaf Devletleriyle Mudanya Ateşkes Antlaşmasını yapmıştır.

Bu bilgilere dayanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) TBMM hükümeti, haklarını savaşarak alma yanlısıdır.
- B) Sovyetler Birliği ile Fransa, Yunanlılara karşıdır.
- C) Sovyetler Birliği, İtilaf Devletlerini TBMM Hükümetiyle antlaşmaya zorlamıştır.
- D) TBMM Hükümeti, varlığını askeri alandaki başarılarıyla kabul ettirmiştir.

(Sorunun doğru cevabı "D" maddesidir.)

Soru 21'e verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 31'de verilmiştir.

Tablo 31: Konu Başarı Testi 21.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 21				
Doğru	9	45	15	71
Yanlış	11	55	6	29

Tablo 31 incelendiğinde geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubunda başarı ortalaması % 45, BDÖ'nün uygulandığı deney grubunda başarı ortalaması % 71 olarak tespit edilmiştir. Gerek başarı ortalamaları, gerekse doğru cevaplar değerlendirildiğinde deney grubunun kontrol grubuna göre daha başarılı olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin konuyu tam olarak öğrenemedikleri anlaşılmaktadır. Deney grubundaki % 29'luk başarısızlık öğrencilerin soruyu kavrayamamaları ve yazılımdaki eksiklikler ile açıklanabilir.

Kontrol ve deney grupları arasındaki başarı farklılığında geleneksel yöntemle işlenen derslerin öğrencilerin ilgisini çekmemesi ve öğretmen merkezli bir yöntemin

uygulanması etkili olmuştur. Öğrencilerin yorumlama ve değerlendirme yeteneğini ölçen bu soruda BDÖ'nün geleneksel öğretimden daha etkili olduğu anlaşılmaktadır.

4.7.22 Soru 22'ye Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 22: Kurtuluş Savaşının önemli aşamalarından biri olan Büyük Taarruz, 26 Ağustos sabahı Türk topçusunun ateşiyle başladı. 30 Ağustos'ta Başkomutan Mustafa Kemal Paşanın sevk ve idare ettiği meydan muharebesiyle düşman kuvvetleri büyük ölçüde imha edildi. Başkomutan hem kaçan Yunan kuvvetlerini takip etmek hem de onların toparlanmalarına fırsat vermemek için 1 Eylül 1922 günü "Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!" emrini verdi.

Buna göre, Büyük Taarruzun temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türk ordusunun güçlenmesi için zaman kazanmak
- B) Yunanlıları tamamen Anadolu topraklarından atmak
- C) Yunan ordusuna karşı savunma hattı oluşturmak
- D) İtilaf devletlerini oyalamak

(Sorunun doğru cevabı "B" maddesidir.)

Soru 22'ye verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 32'de verilmiştir.

Tablo 32: Konu Başarı Testi 22.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 22				
Doğru	13	65	14	67
Yanlış	7	35	7	33

Tablo 32 değerlendirildiğinde geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubunda başarı ortalaması % 65, BDÖ'nün uygulandığı deney grubunda başarı ortalaması % 67 çıkmıştır. Başarı ortalamaları ve yanlış sayıları incelendiğinde iki grubun birbirine yakın olduğu görülmektedir. İki grupta da öğrenciler, yanlış cevap olan A ve D çeldiricilerini işaretleyerek hata yapmışlardır.

Paragrafın uzun olması ve sorunun son sorular arasında olmasından dolayı istenilen başarının elde edilmediği söylenebilir. Kısa ve anlaşılabilir soruların sorulması

gerektiği anlaşılmaktadır. Öğrencilerin yaşları, soruların kısa, net ve anlaşılır olmasını zorunlu kılmaktadır. 22. Soruda BDÖ ve geleneksel öğretim açısından anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Bu soruda BDÖ'nün üstün yanları istatistiksel olarak belirlenememiştir. BDÖ uygulamalarında okuma, anlama ve yorum yapabilme çalışmaları artırılırsa başarı yükselecektir.

4.7.23 Soru 23'e Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 23: “Türk Kurtuluş Savaşı kesin olarak başarıya ulaşmış, Milli Mücadele'nin askeri safhası tamamlanarak, bağımsızlık üzerindeki en büyük engel ortadan kaldırılmıştır.”

Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde yukarıdaki bilgiyi veren öğretmen Türk Milli Mücadele tarihindeki hangi olaydan bahsetmektedir?

- A) Londra Konferansı'ndan
- B) Sakarya Meydan Savaşı'ndan
- C) Kütahya-Eskişehir Savaşları'ndan
- D) Başkomutanlık Meydan Savaşı'ndan

(Sorunun doğru cevabı “D” maddesidir.)

Soru 23'e verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 33'te verilmiştir.

Tablo 33: Konu Başarı Testi 23.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 23				
Doğru	5	25	14	67
Yanlış	15	75	7	33

Tablo 33 değerlendirildiğinde geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubunda %25 olarak oldukça düşük bir başarı elde edilmiştir. BDÖ'nün uygulandığı deney grubunda ise %67'lik bir başarı elde edilmiştir. Kontrol grubundaki öğrencilerin %75'inin ve deney grubundaki öğrencilerin %33'ünün bu soruya yanlış cevap verdikleri görülmektedir. BDÖ'nün geleneksel öğretime göre üstünlüğü bu soruda da ortaya çıkmıştır.

Deney grubundaki başarının yüksek çıkmasında görsel ve işitsel materyallerin etkisi yüksektir. Başkomutanlık Meydan Savaşı'nı anlatan video gösterimi deney grubu öğrencileri tarafından izlendi ve grup olarak bu konu üzerinde tartışmaları sağlandı. Öğrencilerin aktif olarak katılımları sayesinde öğrenmede kalıcılık artmıştır. Ancak deney grubundaki hatalar dikkate alındığında BDÖ'nün de eksiklikleri olabileceği unutulmamalıdır. Öğretmenler, farklı etkinlikler ve materyaller ekleyerek başarıyı artırılabilirler.

4.7.24 Soru 24'e Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 24: *Londra Konferansı'na hem Osmanlı Hükümeti, hem de TBMM çağrılmıştır.

*Lozan barış görüşmelerine TBMM ve Osmanlı Hükümeti davet edilmiştir.

İtilaf Devletleri bu tutumları ile aşağıdakilerden hangisini amaçlamışlardır?

- A) Saltanatı kaldırmak
- B) Cumhuriyet yönetimini kurmak
- C) İkilik yaratarak kendi çıkarlarını korumak
- D) Lozan görüşmelerini yarıda bırakmak

(Sorunun doğru cevabı "C" maddesidir.)

Soru 24'e verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 34'te verilmiştir.

Tablo 34: Konu Başarı Testi 24.Soru Analizi

Soru 24	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Doğru	14	70	18	86
Yanlış	6	30	3	14

Tablo 34 incelendiğinde iki grubun başarı ortalamalarının yüksek olduğu görülmektedir. Ancak BDÖ'nün uygulandığı deney grubunda % 86, geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubunda % 70 başarı sağlanmıştır. Konunun işleniş esnasında öğrencilerin daha aktif olması, çoklu ortam sunularının çok kullanılması, konulardan hemen sonra bireysel ve grup olarak alıştırmaların yapılmasından dolayı deney grubundaki başarı kontrol grubuna göre oldukça yüksek çıkmıştır.

4.7.25 Soru 25'e Ait Bulgu ve Yorumlar

Soru 25: Aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden daha sonra gerçekleşmiştir?

- A) Birinci İnönü Savaşı
- B) Başkomutanlık Meydan Savaşı
- C) Mudanya Ateşkes Antlaşması
- D) Lozan Barış Antlaşması

(Sorunun doğru cevabı "D" maddesidir.)

Soru 25'e verilen cevap ile ilgili istatistikler tablo 35'te verilmiştir.

Tablo 35: Konu Başarı Testi 25.Soru Analizi

	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	N	%	N	%
Soru 25				
Doğru	8	40	15	71
Yanlış	12	60	6	29

Tablo 35 incelendiğinde BDÖ'nün uygulandığı deney grubunda başarı ortalaması % 71, geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubundaki başarı ortalaması % 40 çıkmıştır. Kontrol grubu öğrencilerinin ünitenin son konusunu tam anlamadıkları anlaşılmaktadır. Bu soru incelendiğinde kontrol grubunda başarısızların sayısı başarılılardan çok çıkmıştır. Öğretim açısından % 60 başarısızlık dikkat çekmekte ve önemli boyuttadır.

Görsel ve işitsel materyallerin fazla olması, öğrencilerin derste daha aktif olmaları, tekrarların olması ve dikkat çekici olmasına rağmen BDÖ'nün uygulandığı deney grubunda % 100'lük bir başarı sağlanamamıştır. Bu konuyla ilgili gerekli çalışmalar ve düzenlemeler yapılarak başarı artırılabilir. Ayrıca her iki grup öğrencilerinin de son sorularda hatalarının fazla olması motivasyon düşüşü ve dikkat eksikliği ile açıklanabilir.

"Ya İstiklal, Ya Ölüm!" ünitesine ait başarı testindeki sorulara verilen cevaplar genel olarak değerlendirildiğinde, bilgisayar destekli öğretimin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerden

daha başarılı oldukları anlaşılmaktadır. Deney grubu öğrencilerinin sorulara verdikleri doğru cevap oranlarının hiçbir soruda % 50'nin altına düşmemiş olması önemli bir sonuçtur.

Öğretim yazılımındaki haritalar, kısa filmler, alıştırma soruları, Cumhuriyet belgeseli ve Cumhuriyet oyunundaki sorular ve görsel uyarıcılar öğrencilerin derse karşı ilgi ve sevgilerini artırmıştır. Konularda geçen soyut kavramlar, savaşlar ve olaylar bilgisayar destekli öğretim sayesinde somutlaştırıldığı için öğrenciler dersi daha kolay kavramışlardır. Geleneksel yöntemle göre, bilgisayar destekli öğretimde öğrencilerin yaşadıkları kavram yanılgıları giderilmiştir. Böylece deney grubunda daha etkili ve eğlenceli dersler işlenmiştir.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulguları ve yorumlarına dayalı olarak ulaşılan sonuçlara değinilmiştir. Ayrıca, araştırma bulguları çerçevesinde, öğretmenlere ve bu konuda çalışma yapmak isteyen araştırmacılara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Sonuç

İlköğretim 8.sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde bilgisayar destekli öğretimin öğrencilerin akademik başarısına olan etkisini incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada şu sonuçlar elde edilmiştir.

1. Uygulama öncesinde yapılan ön test sonuçları değerlendirildiğinde deney ve kontrol grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Her iki grubun uygulama öncesinde akademik başarıları bakımından eşit düzeyde oldukları belirlenmiştir.
2. Geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubunun ön test başarı puanları ile son test başarı puanları arasında son test sonuçları lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Geleneksel öğretimin öğrenmeyi bir miktar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.
3. Bilgisayar destekli öğretimin uygulandığı deney grubunun ön test başarı puanları ile son test başarı puanları arasında son test sonuçları lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Bilgisayar destekli öğretim yöntemi öğrencilerin başarı seviyelerini yüksek derecede artırmıştır.
4. Bilgisayar destekli öğretimin uygulandığı deney grubunun son test başarı puanları ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubunun son test başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuca göre; bilgisayar destekli öğretim yöntemi ders başarısında geleneksel yöntemle oranla daha etkilidir. Kontrol grubunda da öğrenme artışı beklenen bir sonuçtur. Sunuş, soru-cevap ve tartışma yöntemleriyle

öğrenme gerçekleşebilmektedir. Ancak her iki grubun son test sonuçları karşılaştırıldığında deney grubunun başarısının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

5. Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin başarısının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak farklılaşmadığı anlaşılmıştır. Deney grubundaki kız öğrencilerin ön test ve son test aritmetik ortalamalarının erkek öğrencilere göre yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ancak 0,05 anlamlılık düzeyinde değerlendirildiğinde kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır.
6. Geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubundaki başarının cinsiyet değişkenine göre değerlendirilmesi sonucunda istatistiksel olarak farklılaşmadığı anlaşılmıştır. Ön test ve son test sonuçları ayrı ayrı değerlendirildiğinde erkek öğrencilerin aritmetik ortalamaları kız öğrencilerin ortalamalarından yüksek çıkmıştır. Ancak 0,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel açıdan farklılık belirlenememiştir.
7. İstatistiksel sonuçların yanında, bilgisayar destekli öğretim yapılan deney grubundaki öğrencilerin kontrol grubundaki öğrencilere göre Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine daha fazla ve severek katıldıkları gözlenmiştir.

Etkileşimli olması, ilgi çekici olması, fazla sayıda görsel ve işitsel materyallerin kullanılması bilgisayar destekli öğretimin uygulandığı deney grubunun başarısını olumlu yönde ve yüksek düzeyde etkilemiştir. Bilgisayar destekli öğretim yönteminin geleneksel öğretim yöntemine göre üstün olduğu belirlenmiştir.

5.2 Öneriler

Bu bölümde, bilgisayar destekli öğretimle ilgili olarak eğitimciler, araştırmacılar ve yazılım uzmanları için öneriler yer almaktadır.

Türkiye'nin gelişmiş devletler arasında yer alması için sanayi, turizm, ticaret ve ulaşım gibi alanlarda büyük atılımlar yapması gerekmektedir. Bu alanların gelişmesi için öncelikle eğitimin çağdaş koşullara uygun olarak düzenlenmesi gerekir. Eğitimin, bireyleri geleceğin şartlarına uygun ve çağdaş olarak yetiştirmesi gerektiği unutulmamalıdır. Bu nedenle eğitimcilerin bilgi teknolojilerini bilinçli bir şekilde kullanmaları gerekir.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde öğretmenlerin bilgisayar destekli öğretimi kullanmaları teşvik edilmelidir. Bilgisayar destekli öğretimin başarıya ulaşmasında en büyük pay öğretmene aittir. Bu nedenle, öğretmenlere hizmet içi eğitimler yoluyla bilgisayar teknolojileri ve kullanımlarıyla ilgili eğitimler verilmelidir. Bilgisayar kullanmayı bilmeyen öğretmen kalmamalıdır.

Okullarda mutlaka bilişim teknolojileri sınıfları oluşturulmalıdır. Öğrencilerin araştırma yapabilmeleri ve sanal gezileri yapabilmeleri için okullarda, hatta her sınıfta en az bir tane bilgisayar, yazıcı, tepegöz, projeksiyon cihazı, tarayıcı ve ses sistemi bulunmalıdır. Bu araçlar günün teknolojisine uygun olmalı ve ihtiyaçlara cevap verebilmelidir. Öğretim yazılımları bilgisayarlarda sorunsuzca çalışabilmelidir.

Öğretmen, öğretimi iyi planlamalıdır. Sadece bilgisayar destekli öğretim yöntemi ile ders işlenmemelidir. Bilgisayar destekli öğretim, öğretmen tarafından en uygun zamanda kullanılmalıdır. Öğretmen, derse hazırlıklı gelerek öğrencilere yol gösterici olmalı ve öğrencilerin birbirlerine soru sormalarını teşvik etmelidir.

Okullarda Sosyal Bilgiler sınıfları oluşturulmalı ve uygun araç-gereçler bu sınıfta hazır bulundurulmalıdır.

Eğitim fakültelerinde, ğretmen adaylarına teknolojik araç gereçleri derslerinde kullanmalarını için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılacağı derslere ağırlık ve önem verilmelidir.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatrklk dersi ile ilgili olarak ders yazılımlarının azlığı dikkat çekmektedir. MEB, daha fazla, kaliteli ve ucuz yazılımlar hazırlanması konusunda yazılım uzmanlarını desteklemelidir. Bilgisayar destekli ğretim materyalleri MEB tarafından incelendikten sonra okullara gönderilmelidir. MEB, ayrıca sanal kütüphaneler oluşturarak öğrencilerin ve öğretmenlerin hizmetine amalıdır.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatrklk dersinde bilgisayar destekli ğretim yönteminin uygulanması ile ilgili araştırmalar çok azdır. Bu alanla ilgili olarak farklı illerde, farklı gruplarla çalışmalar yapılabilir. Bir ya da iki ünite yerine, yılın tümünü kapsayacak çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akkoyunlu, B., (1998). **Çağdaş Eğitimde Yeni Teknolojiler**. Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1021. Eskişehir.
- Aksu, D., (2002). **Bilgisayar Destekli Öğretim Etkinliklerinin İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Erişilerine Etkisi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Alkan, C., (1998). **Eğitim Teknolojisi**. Anı Yayıncılık. Ankara.
- Arıkan, F., (2003). **Fen Derslerinin Öğretiminde Bilgisayar Destekli Öğretim Yönteminin Öğrenci Başarısına Etkisi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Arslan, Ö., (2008). **İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Görsel ve İşitsel Materyal Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarıları ve Hatırda Tutma Düzeyleri Üzerindeki Etkisi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Arslan, O., (2006). **Sosyal Bilgiler Dersinde Bilgisayar Destekli Öğretim** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Arslan, A., (2005). **“İnkılap Tarihi ve Tarih Derslerinde Başarı Nasıl Sağlanabilir?”**. İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Haz. Mehmet Saray ve Hüseyin Tosun. Atatürk Araştırma Merkezi. Ankara.
- Arslan, M., (2005). **“Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Derslerinin İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Öğretimi Üzerine Düşünceler”**. İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Haz. Mehmet Saray ve Hüseyin Tosun. Atatürk Araştırma Merkezi. Ankara.
- Aslan, E., (2005). **“Türkiye’de Tarih Eğitiminin Sorunları”**. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi. 18. 106-114.

- Aşkar, P., Olkun, S., (2005). “**PISA 2003 Sonuçları açısından Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımı**”. Eğitim Araştırmaları Dergisi. 19. 15-34.
- Aykaç, N., Aydın, H. (2006). **Öğrenme- Öğretme Sürecinde Planlama ve Uygulama**. Naturel Yayıncılık. Ankara.
- Bakar, Y. , (2001). **Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Yöntem Seçimini Etkileyen Faktörler** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Fakültesi. Ankara.
- Bakar, A.,Tüzün, H., Çağıltay, K. , (2008). “**Öğrencilerin Eğitsel Bilgisayar Oyunu Kullanımına İlişkin Görüşleri: Sosyal Bilgiler Dersi Örneği**”. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 35. 27-37.
- Balay, R., (2004). “**Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim**”. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 2. (37) 61-82.
- Balkı, E. , (2008). **Öğretmenlerin Bilişim Teknolojilerine İlişkin Alguları ve Uygulamaları: Özel Konya Esentepe İlköğretim Okulu Örneği** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Bilgen H., N. , (1994). **Çağdaş ve Demokratik Eğitim**. MEB Basımevi. Ankara.
- Birişik, E. , (2006). **İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Ders İçeriğinin Yapıcı Öğrenme Kuramına Göre Düzenlenmesinin Akademik Başarıya Etkisi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.
- Cihan, G., (2005). **Orta Öğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi 1998 Programında Önerilen Ders Araç-Gereçlerinin (Materyallerin) Değerlendirilmesi ve Öneriler** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Cüre, F., Özdener, N. , (2008). “**Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri (Bit) Uygulama Başarıları ve Bit’e Yönelik Tutumları**”. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 34. 41-53.
- Çelik, E., (2007). **Ortaöğretim Coğrafya Derslerinde Bilgisayar Destekli Animasyon Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi** (Yayımlanmamış

Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

- Çilenti, K. , (1988). **Eğitim Teknolojisi ve Öğretim**. Kadioğlu Matbaası. Ankara.
- Çoban, A., Bağcivan, E., Turak, A., (2008). **“İlköğretim Sürecinde Bilişim Teknolojileri”**. II. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu Bildiriler Kitabı. Pegem A Yayınları. 614-624. 16-18 Nisan 2008. İzmir.
- Delen, S., (2007). **İlköğretim ve Ortaöğretimde Öğretmen Görüşlerine Göre Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Demirci, N., (2003). **Bilgisayarla Etkili Öğretme Stratejileri ve Fizik Öğretimi**. Nobel Yayınları. Ankara.
- Demir, S. B. , (2007). **İlköğretim Düzeyinde Atatürk İlke ve İnkılapları Nasıl Daha İyi Öğretilebilir/Benimsenebilir?** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Elazığ.
- Demircioğlu, İ. Hakkı. (2004). **“Öğretim Stratejileri”**. Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi. Öztürk C. ve Dilek D. (Ed.). Pegem A Yayınları. 135-326. Ankara.
- Demirel, Ö. (2002). **Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme**. Pegem A Yayıncılık. Ankara.
- Demirel, Ö. (2005). **Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı**. Pegem A Yayıncılık. Ankara.
- Demirel, Ö., Seferoğlu, S.S., Yağcı, E., (2005). **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme**. Pegem A Yayınları. Ankara.
- Dernek, D., (2006). **Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Kurtuluş Savaşı Döneminin Sosyal Tarih Açısından İncelenmesi: İlköğretim 8. Sınıflarda** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Doğan, H., (1997). **“Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması”**. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 30, (1). 1-26.

- Doğan H., (2006). **İlköğretim Okullarında T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Rol Oynama Yönteminin Öğrenme Düzeyine Etkisi**. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara.
- Dönmez, C., (1998). **“Atatürk’ün Tarihçi Kişiliği ve Türk Tarihinin Öğretimi ile İlgili Düşünceleri”**. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. 18, (1). 61-69.
- Dönmez, C., (2006). **“Yüksek Öğretimde Eğitim ve Öğretim Elemanı Yetiştirme Sorunu”**. Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Cumhuriyet Tarihi Öğretimi, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü. Editör Yasemin Doğaner. Ankara.
- EARGED, (2002). **Eğitim Teknolojisi Kılavuzu**. Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı Yayınları. Ankara.
- Erden, M., (1998). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Alkım Kitabevi. İstanbul.
- Emiroğlu, G., (2005). **“Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Konularının Öğretiminde Karşılaşılan Bazı Problemler ve Çözüme Yönelik Tavsiyeler”**. İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Haz. Mehmet Saray ve Hüseyin Tosun, Atatürk Araştırma Merkezi. Ankara.
- Ergün, M., (1989). **“Eğitimde Bilgisayarların Kullanılma Zorunluluğu ve Programların Yeniden Düzenlenmesi”**. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Sempozyumu Bildiriler. 15-17 Mayıs 1989. Malatya.
- Fırat, M., (2005). **“Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Derslerinin İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Öğretimi Üzerine Düşünceler”** İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Haz. Mehmet Saray ve Hüseyin Tosun, Atatürk Araştırma Merkezi. Ankara.
- Fidan, N., Erden, M., (1983). **Eğitime Giriş**. Alkım Kitabevi Eğitim Kitapları.
- Gömcü, B., (2006). **İlköğretim 8.Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi’nin Kurtuluş Savaşı Dönemi Ünitesinin İşlenişinde Karşılaşılan Problemlere İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

- Gömlüksiz, N. (2006). **Öğretimde Strateji, Yöntem ve Teknikler**. Öğretimde Planlama ve Değerlendirme. (Edt. Mehmet Gürol). 93-121. Akış Yayıncılık. Ankara.
- Gülmez, N., (2003). “**Üniversiteye Yeni Gelen Öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersi Bilgi Seviyeleri**”. Atatürkçü Bakış. 2, 4. 29-71.
- Gülmez, N., (2003). “**Üniversite Gençliğinin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersine Bakışı**”. Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi. 57, 19. 1043-1088.
- Güngördü, E. (2002). **Coğrafya Öğretim Yöntemleri İlkeler ve Uygulamalar**. Nobel Dağıtım. Ankara.
- Hali, S. S., (2003). **İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Fotoğraf ve Resim Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Hamzaçelebi, C., Ofluoğlu, G., (2000). “**Bilgi Teknolojileri ve Eğitim**”. Kalkınmada Anahtar Verimlilik Dergisi.135. 4-5.
- Hesapçıoğlu, M. (1998). **Öğretim İlke ve Yöntemleri**. Beta Yayıncılık. İstanbul.
- Hücuptan, M. L., (2006). **Bilgisayar Destekli Öğretimin 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenci Başarısına Etkisi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya.
- İşman, A. , (2001). “**Bilgisayar ve Eğitim**”. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2. 1-30.
- Karahan, M., (2001). **Eğitimde Bilgi Teknolojileri**. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Böte Ders Notları. Malatya.
- Karaman, M. K., Kurfalı, H. , (2008). “**Sınıf Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Öğretim Amaçlı Kullanım Düzeyleri**”. Kuramsal Eğitimbilim Dergisi. 1.(2).43-56. (Erişim Tarihi 28/09/2008). www.keg.aku.edu.tr
- Karasar, N. , (2005). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Karasar, N., (2004). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Kaya, N. , (2008). **Sosyal Bilgiler Öğretiminde İnteraktif (Etkileşimli) Bilgisayar Destekli Öğretimin Öğrenci Başarısına Etkisi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

- Keser, H., (1988). **Bilgisayar Destekli Eğitim İçin Bir Model Önerisi** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Kömürcü, H. Z. , (2002). **İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Kavramların Kazandırılma Düzeyi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Köse, S., Ayas, A., Taş, E., (2003). **“Bilgisayar Destekli Öğretimin Kavram Yanılgıları Üzerine Etkisi: Fotosentez”** Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 14. (2). 106-112.
- Köstüklü, N., (2001). **Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi**. Günay Ofset Matbaacılık. Konya.
- Kurnaz, Ş., Yılmaz, D. , (2006). **“İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Atatürk İlke ve İnkılaplarını Kavrama Düzeyleri”**. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. 26. 3. 181-205.
- Kuş, Z., (2006). **İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Karadeniz Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesi Konularının Bilgisayar Destekli Öğretiminin Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisinin Değerlendirilmesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Küçükahmet, L. (2001). **Öğretim İlke ve Yöntemleri**. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Küçükahmet, L. (2005). **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- MEB, (2006). **İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi 8. Sınıf Öğretim Programı**. Devlet Kitapları Müdürlüğü. Ankara.
- Mumcu, A., (2005). **“Atatürk İlke ve İnkılap Tarihi Dersinin Okutulmasındaki Belirgin Aksaklıklar ve Yeni Bir Program Önerisi”**. İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Haz. Mehmet Saray ve Hüseyin Tosun. Atatürk Araştırma Merkezi. Ankara.
- Namlu, A. G., (1999). **Bilgisayar Destekli İşbirliğine Dayalı Öğrenme**. Anadolu Üniversitesi Yayınları. Eskişehir.
- Nas, R. (2000). **Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Ezgi Yayınevi. Bursa.

- Numanoğlu, G., (1999). “**Bilgi Toplumu-Eğitim-Yeni Kimlikler-II: Bilgi Toplumu ve Eğitimde Yeni Kimlikler**”. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakóltesi Dergisi. 32. (1-2). 341-350.
- Olgun, A., (2006). **Bilgisayar Destekli Fen Bilgisi Öğretiminin Öğrencilerin Fen Bilgisi Tutumları, Biliş üstü Becerileri ve Başarılarına Etkisi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Özay, E. (2003). **Ortaöğretim Coğrafya Eğitimi ve Öğretiminde Gezi- Gözlem Metodunun Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi ve Diğer Öğretim Metotlarıyla Karşılaştırılması**. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi. İstanbul.
- Özbaran, S., (1998). **Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları**. Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları. İzmir.
- Özden, Y., (2000). **Öğrenme ve Öğretme**. Pegem A Yayıncılık. Ankara.
- Özden, Y., (2002). **Eğitimde Dönüşüm: Eğitimde Yeni Değerler**. Pegem A Yayıncılık. Ankara.
- Özel, S. F., (2008). **Bilgisayar Destekli Öğretim Materyallerinin Öğrencilerin Tutum ve Başarılarına Etkisi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Öztaş, S., (2007). **Tarih Öğretimi ve Filmler: Tarih Öğretiminde Film Kullanılmasının Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkisi**. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Öztaş, S. (2000). **İlköğretim Altıncı Sınıflar Sosyal Bilgiler Tarih Ünitelerinin İşlenişinde Öğretmenlerin Kullandıkları Öğretim Yöntemleri**. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Pektaş, M., (2008). **Biyoloji Öğretiminde Yapılandırmacı Yaklaşımın ve Bilgisayar Destekli Öğretimin Öğrenci Başarısı ve Tutumlarına Etkisi** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Rıza, E. T., (1997). **Eğitim Teknolojisi Uygulamaları-1**. Anadolu Matbaası. İzmir.
- Sagan, C., (2000). **Karanlık Bir Dünyada Bilimin Mum Işığı**, TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları. Ankara.

- Safran, M., (1999). “**Eğitimbilimi Açısından Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Öğretimi**”. Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Öğretimi Sempozyumu. Ankara.
- Sarı, H.(2006). **Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi İle İlgili Öğrenci Görüşleri** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya.
- Sırabaşı, A., (2006). **Bilgisayar Destekli Öğretimin Lise Öğrencilerinin Asit Baz ve Ph Konusunu Öğrenmedeki Başarılarına ve Kimyaya Karşı Olan Tutumlarına Etkisinin Geleneksel Yöntemle Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Sünbül, A. M., (2000). “**Çağdaş Öğretim Teknolojileri**” Konulu Okul Yöneticileri Seminerinde Konuşmacı. Konya.
- Şahin, T. Y., Yıldırım, S., (1999). **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme**. Anı Yayıncılık. Ankara.
- Şeniş, F., (1991). “**Bilgisayar Destekli Öğretim Yazılımlarında Standart Sorunu**”. Eğitim Teknolojisi ve Bilgisayar Destekli Eğitim 1. Sempozyumu’na Sunulan Bildiri. Anadolu Üniversitesi. 183-191. Eskişehir.
- Şimşek, A., (2000). **Eğitim İletişimi**. Anadolu Üniversitesi Yayınları. Eskişehir.
- Şimşek, A., (2003). “**Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Kullanımı**”. Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi. 4,1. 143-157.
- Takunyacı, M., (2007). **İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Geometri Başarısında Bilgisayar Destekli Öğretimin Etkisi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya.
- Tan, Ş., (2005). **Öğretimi Planlama ve Değerlendirme**. Pegem A Yayıncılık. Ankara.
- Tan, Ş., Kayabaşı, Y., Erdoğan, A., (2002). **Öğretimi Planlama ve Değerlendirme**. Anı Yayıncılık. Ankara.
- Tankut, Ü. S., (2008). **İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Bilgisayar Destekli Eğitimin Akademik Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.
- Taşçı, C. N, (1993). “**Bilgisayar Destekli Eğitimde Ekran Tasarımı Probleminin Taksonomisi**”. Bilgisayar Destekli Eğitim Çalışma Raporları, Anadolu Üniversitesi Yayınları. 50–51. Eskişehir.

- Taşlı, İ., (2000). **Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Tekin Matbaası. Manisa.
- Taşpınar, M. (2005). **Kuramdan Uygulamaya Öğretim Yöntemleri**. Nobel Basımevi. Elazığ.
- Tekin, H., (2000). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**. Yargı Yayınları. Ankara.
- Tepecik, A., Tuna, S., (2001). “**Plastik Sanatlar Eğitiminde Bir Araç Olarak Bilgisayar Kullanımı**”. Çağdaş Eğitim Dergisi. 277. 8-12.
- Tüzün, H., (2006). “**Eğitsel Bilgisayar Oyunları ve Bir Örnek: Quest Atlantis**”. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 30. 220-229.
- Tüzün, H., (2008). **İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitabında Atatürkçülük Bölümünün Görsel Materyallerle Öğretilmesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Uşun, S., (2000). **Dünya’da ve Türkiye’de Bilgisayar Destekli Öğretim**. Pegem A Yayınları. Ankara.
- Uşun, S., (2004). **Bilgisayar Destekli Öğretimin Temelleri**. Nobel Yayınları. Ankara.
- Varol, A. , (1996). “**Bilgisayar Destekli Öğretim**”. Milli Eğitim Vakfı Dergisi. 34. 22-26.
- Vural, B., (2004). **Eğitim Öğretimde Teknoloji ve Materyal Kullanımı**. Hayat Yayıncılık. İstanbul.
- Yalın, H. İ., (2006). **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme**. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Yavuz, N., (2001). “**Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu**”. İlköğretim Okulu İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Programı (Editör: Leyla Küçükahmet). 69-81. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Yavuzer, H. (2001). **Çocuk Psikolojisi**. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Yıldırım, R., (2001). **Öğrenmeyi Öğrenmek**. Sistem Yayıncılık. İstanbul.
- <http://www20.uludag.edu.tr/~elearning/turkish/e4.htm>. (Erişim Tarihi: 08.04.2009)
- www.vitaminciler.com/bde.htm. (Erişim Tarihi: 12.10.2008) (Bilgisayar Destekli Eğitim)

EKLER

EK 1: Başarı Testi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ “YA İSTİKLAL, YA ÖLÜM!” ÜNİTESİ İLE İLGİLİ BAŞARI TESTİ

Adı-Soyadı:

Sınıf-No:

AÇIKLAMA:

Sevgili öğrenciler, bu testin amacı sizin Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi “Ya İstiklal, Ya Ölüm!” ünitesindeki başarınızı ölçmektir. Bu test 25 sorudan ibarettir. Cevaplama süresi 40 dakikadır. Çoktan seçmeli her sorunun tek doğru cevabı vardır. Bir soru için birden çok yanıt yeri işaretlenmişse o soru yanlış yanıtlanmış sayılacaktır. Verdiğiniz cevaplar araştırma amaçlıdır. Bu testin sonuçları okul başarısına etki etmeyecektir. Başarılar dilerim.

(Açıklama kısmı öğrencilere öğretmen tarafından yüksek sesle okunacaktır.)

1. Mondros Ateşkes Antlaşmasının hemen arkasından İtilaf Devletleri vatanımızı yer yer işgale başladılar.

İşte bu nedenle, vatani koruma ve bağımsız yaşama duygusunun eseri olarak ortaya çıkan örgüt aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuva-yi Milliye
- B) Kuva-yi Seyyara
- C) Kuva-yi İnzibatiye
- D) Tekalif-i Milliye

2. **Aşağıdaki cephelerden ya da savaşlardan hangisi Kuva-yi Milliye'nin (Halkın oluşturduğu birliklerin) açtığı cephelerden biri değildir?**

- A) Yunanlılara karşı- Salihli Cephesi
- B) Yunanlılara karşı- Aydın Cephesi
- C) Fransızlara karşı- Urfa Antep Cephesi
- D) Ermenilere karşı- Doğu Cephesi

3. **Türk vatanının sınırlarını çizen belge olan Misak-ı Milli ilk olarak nerede kabul edilmiştir?**

- A) TBMM'de
- B) Son Osmanlı Mebusan Meclisi'nde
- C) Sivas Kongresi'nde
- D) Amasya Görüşmeleri'nde

4. **I.** Maraş'ta Fransızlara karşı Sütçü İmam'ın bir eylemi direnişin başlangıcı oldu.
II. Urfa'dan Fransızları, çeteler çıkardı.
III. Boynuyoğun Memik, Karayılan ve Şahin Bey Antep'te Fransızlara karşı olağanüstü bir direniş gösterdiler.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenbilir?

- A) Fransızlar Kuva-yi Milliye'yi yenmişlerdir.
 B) Halk Fransızlara karşı fazla direniş göstermemişlerdir.
 C) Halkın hep birlikte direnişiyile Fransızlar güney illerinden çıkarılmıştır.
 D) Fransızlar Hatay'dan çekilmişlerdir.

5. **Aşağıdakilerden hangisi, Türk Kurtuluş Savaşı'nın amaçlarından biri olamaz?**

- A) Tam bağımsızlığı kazanmak
 B) Sevr Antlaşması'nı geçersiz kılmak
 C) Toplumdaki sınıf farklarına son vermek
 D) Ulusal egemenliği gerçekleştirmek

6. Tarih boyunca toplumlar arasında savaşlar yaşanmıştır.

Aşağıda verilenlerden hangisi, Türk Kurtuluş Savaşı'nın yapılma nedenini açıklar?

- A) Topraklarını genişletmek
 B) Ülkenin bağımsızlığını elde etmek
 C) Kendi yaşam biçimini egemen kılma
 D) Zenginliğini artırma

7. **Aşağıdakilerden hangisi, Milli Mücadele'nin başlatılmasının amaçlarından biri olarak değerlendirilemez?**

- A) Vatan toprağını işgalcilerden kurtarmak
 B) Siyasi ve ekonomik bağımsızlığımızı elde etmek
 C) Topraklarımızı genişletmek
 D) Milli egemenliği gerçekleştirmek

8. **Vatanın işgal edilmesi üzerine Mustafa Kemal'in Anadolu'ya geçerek, gerçekleştirmek istediği ilk amaç aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Bir ordu kurmak
 B) Osmanlı saltanatına son vermek
 C) Cumhuriyeti ilan etmek
 D) Milli birliği sağlamak

9. Aşağıdakilerden hangisi, Türk Kurtuluş Savaşı'nın özelliğini en iyi şekilde ifade eder?

- A) Hem bağımsızlık hem de ulusal egemenlik mücadelesi olması
- B) Saltanata karşı verilmiş bir mücadele olması
- C) Sadece işgalci güçlere karşı yapılmış bir savaş olması
- D) Sadece askeri alanda kazanılan bir mücadele olması

10. Aşağıdakilerden hangisi Kurtuluş Savaşımızın başlangıcı olarak kabul edilir?

- A) Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkması
- B) Misak-ı Milli'nin kabul edilmesi
- C) I. İnönü Savaşı
- D) TBMM'nin açılması

11. Kuva-yi Milliye birlikleri arasında komuta birliği sağlanamaması vatanın kurtarılmasını geciktiriyordu. Bundan dolayı TBMM aşağıdaki hangi önlemi almıştır?

- A) Ali Fuat Paşayı Batı cephesi komutanlığına atamak
- B) Müdafaa-i Hukuk cemiyetlerini kurmak
- C) Düzenli bir ordu kurmak
- D) Mitingler yapmak

12. Kütahya-Eskişehir Savaşlarında Türk ordusu yenilmiş ve Mustafa Kemal'in emriyle ordu Sakarya Irmağı'nın doğusuna çekilmiştir.

Bu geri çekilişten beklenen temel amaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ankara'nın düşman eline geçmesine engel olmak
- B) Asker kayıplarını önlemek
- C) Yunanlıları merkezlerinden uzaklaştırmak
- D) Türk ordusuna toparlanmak için zaman kazandırmak

13. Kütahya-Eskişehir Savaşı'nın yenilgisi üzerine, mücadelenin sürdürülebilmesi ve ordunun ihtiyaçlarını karşılayabilmek için halktan giyecek, yiyecek ve cephane yardımı isteyen bir düzenleme yapılmıştır.

Ulusal yükümlülükleri içeren bu düzenleme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hıyanet-i Vataniye Kanunu
- B) Başkomutanlık Kanunu
- C) Tekalif-i Milliye Emirleri
- D) İstiklal Mahkemeleri

14. Kurtuluş Savaşı devam ederken Mustafa Kemal'in "Maarif Kongresi"ni toplaması ve eğitim sorunlarının tartışılması ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Milli eğitime önem verilmektedir.
- B) Savaş devam ederken eğitim işlerine ara verilmiştir.
- C) Ülkenin geleceği önemsenmektedir.
- D) Devlet ve toplum yaşamında eğitimin önemi anlaşılmıştır.

15. TBMM, 5 Ağustos 1921'de çıkarttığı Başkomutanlık Yasası'yla, "Başkomutan üç aylık sürede TBMM'nin yetkilerini meclis adına kullanabilir." yetkisini de verdiği Mustafa Kemal'i başkomutanlığa atadı.

Bu yasayla, aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenebilir?

- A) Mustafa Kemal'in meclis başkanlığından uzaklaştırılması
- B) Savaş şartlarında kararların daha hızlı alınıp uygulanması
- C) İnkılapların gerçekleştirilmesi
- D) TBMM'nin daha rahat şartlarda çalışması

16. Türk halkının onca yoksulluk ve sıkıntı içinde olmasına rağmen Mustafa Kemal'in yayınladığı Tekalif-i Milliye Emirlerinin gereklerini fazlasıyla yerine getirmesi aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?

- A) Halkın varlıklı olduğunu
- B) Halkın bu kanundan çok korktuğunu
- C) Halka aşırı baskı yapıldığını
- D) Halkın vatanını çok sevdiğini ve Mustafa Kemal'e güvendiğini

17. Milli Mücadele döneminde, aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin yargı yetkisini kullandığına bir kanıttır?

- A) İstiklal Mahkemelerini kurması
- B) Tahrir-i Sükun Kanunu'nu kabul etmesi
- C) Başkomutanlık Kanunu'nu kabul etmesi
- D) İstiklal Marşı'nı kabul etmesi

18. Sakarya Zaferi'nden sonra Anlaşma Devletlerinin, Türk ve Yunan devletlerine ateşkes önerisinde bulunmalarının asıl amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yunan ordusunu güçlendirmek
- B) Sevr Antlaşması şartlarını hafifleterek kabul ettirmek
- C) Sorunları barışçı yoldan çözmek
- D) Yunanistan'daki ekonomik sonuçlara çözüm bulmak

19. TBMM Hükümeti ile Sovyet Rusya arasında imzalanan Moskova Antlaşması'nın hangi maddesi, **iki devletin uluslararası ilişkilerde birlikte hareket edeceğini doğrular?**

- A) Sovyet Rusya kapitülasyonların kaldırılmasını kabul edecek
- B) Batum, Gürcistan'a bırakılacak
- C) Taraflar birbirlerinin içişlerine karışmayacak
- D) Taraflardan birinin tanımadığı bir antlaşmayı diğeri de tanımayacak

20. İlk TBMM, Gümrü, Moskova ve Ankara antlaşmalarını **hangi devletlerle imzalamıştır?**

	Gümrü	Moskova	Ankara
A)	Ermenistan	Sovyet Rusya	Fransa
B)	Fransa	Ermenistan	Sovyet Rusya
C)	Ermenistan	Fransa	Sovyet Rusya
D)	Sovyet Rusya	Ermenistan	Fransa

21. İlk TBMM Hükümeti:

I. I ve II. İnönü Savaşlarını kazanması üzerine Sovyetler Birliği ile Moskova Antlaşmasını

II. Sakarya Meydan Savaşını kazanması üzerine Fransa ile Ankara Antlaşmasını

III. Başkomutanlık Meydan Savaşını kazanması üzerine de İtilaf Devletleriyle Mudanya Ateşkes Antlaşmasını yapmıştır.

Bu bilgilere dayanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) TBMM hükümeti, haklarını savaşarak alma yanlısıdır.
- B) Sovyetler Birliği ile Fransa, Yunanlılara karşıdır.
- C) Sovyetler Birliği, İtilaf Devletlerini TBMM Hükümetiyle antlaşmaya zorlamıştır.
- D) TBMM Hükümeti, varlığını askeri alandaki başarılarıyla kabul ettirmiştir.

22. Kurtuluş Savaşının önemli aşamalarından biri olan Büyük Taarruz, 26 Ağustos sabahı Türk topçusunun ateşiyle başladı. 30 Ağustos'ta Başkomutan Mustafa Kemal Paşanın sevk ve idare ettiği meydan muharebesiyle düşman kuvvetleri büyük ölçüde imha edildi. Başkomutan hem kaçan Yunan kuvvetlerini takip etmek hem de onların toparlanmalarına fırsat vermemek için 1 Eylül 1922 günü "Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!" emrini verdi.

Buna göre, Büyük Taarruzun temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türk ordusunun güçlenmesi için zaman kazanmak
- B) Yunanlıları tamamen Anadolu topraklarından atmak
- C) Yunan ordusuna karşı savunma hattı oluşturmak
- D) İtilaf devletlerini oyalamak

23. “Türk Kurtuluş Savaşı kesin olarak başarıya ulaşmış, Milli mücadelenin askeri safhası tamamlanarak, bağımsızlık üzerindeki en büyük engel ortadan kaldırılmıştır.”

Sosyal Bilgiler dersinde yukarıdaki bilgiyi veren öğretmen Türk Milli Mücadele tarihindeki hangi olaydan bahsetmektedir?

- A) Londra Konferansı’ndan
- B) Sakarya Meydan Savaşı’ndan
- C) Kütahya-Eskişehir Savaşları’ndan
- D) Başkomutanlık Meydan Savaşı’ndan

24. *Londra Konferansı’na hem Osmanlı yönetimi, hem de TBMM çağrılmıştır.

*Lozan barış görüşmelerine Osmanlı hükümeti ve TBMM davet edilmişlerdir.

İtilaf Devletleri bu tutumları ile aşağıdakilerden hangisini amaçlamışlardır?

- A) Saltanatı kaldırmak
- B) Cumhuriyet yönetimini kurmak
- C) İkilik yaratarak kendi çıkarlarını korumak
- D) Lozan görüşmelerini yarıda bırakmak

25. **Aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden daha sonra gerçekleşmiştir?**

- A) Birinci İnönü Savaşı
- B) Başkomutanlık Meydan Savaşı
- C) Mudanya Ateşkes Antlaşması
- D) Lozan Barış Antlaşması

EK 2: Cumhuriyet Oyunundan Fotoğraflar

EK 3: Öğretim Yazılımından Fotoğraflar

ALTAY
HAZIRLIK DÖNEMİ

Kuva-yı Milliye Hareketi

Millî gücü egemen kılmak isteyen **Kuva-yı Milliye** birlikleri düşmana karşı silâhlî mücadeleye girişmişlerdi.

Kuva-yı Milliye Hareketi

- Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7. maddesi: "İtilâf Devletleri, kendi güvenliklerini tehdit edecek bir duruma çıkarsa, her hangi bir stratejik noktayı işgal edebileceklerdir."

İtilâf Devletleri'nin işgallere başlamak için tehdit edilmelerine gerek yoktu. Bu devletler kendi çıkarları doğrultusunda istediklerini yapmaktaydılar. Osmanlı Hükûmeti, işgallere karşı koymamakta ve haksızlığa karşı çıkan Türk halkını da engellemek için çalışmaktaydı. İşte böyle bir ortamda Türk halkı gücünü kendi içinde buldu ve yerel direniş birlikleri kurdu. Bu direniş birliklerine **Kuva-yı Milliye** yani **Millî Kuvvetler** denilmektedir.

Millî gücü egemen kılmak isteyen Kuva-yı Milliye birlikleri düşmana karşı silâhlî mücadeleye girişmişlerdi. Amaçları kendi bölgelerindeki düşman işgallerine engel olmakti. Birliklerde ordu mensupları ve halkın

▶
▶▶
▶▶▶
▶▶▶▶
▶▶▶▶▶

1 / 14

▶▶▶▶▶
▶▶▶▶▶
▶▶▶▶▶
▶▶▶▶▶

▶
▶▶
▶▶▶
▶▶▶▶
▶▶▶▶▶

1 / 14

▶▶▶▶▶
▶▶▶▶▶
▶▶▶▶▶
▶▶▶▶▶

▶
▶▶
▶▶▶
▶▶▶▶
▶▶▶▶▶

1 / 14

▶▶▶▶▶
▶▶▶▶▶
▶▶▶▶▶
▶▶▶▶▶

ALTAY
SAVAŞ DÖNEMİ

Kurtuluş Savaşı

Kurtuluş Savaşı

- Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışı Kurtuluş Savaşımızın başlangıcı olarak kabul edilir. Bu savaşın ilk döneminde millî birliği sağlamaya yönelik mücadeleler verilmiştir. Ardından Türk milletinin bağımsızlığı için cephede düşmana karşı savaşmıştır. Türk milleti, Kurtuluş Savaşı'nda farklı cephelerde savaşlar yaptı. **Doğu Cephesi**'nde Ermenilerle, **Güney Cephesi**'nde Fransızlarla, **Batı Cephesi**'nde de Yunanlılarla savaşıldı.

Bundan sonraki sayfalarda Kurtuluş Savaşımızın savaş dönemi anlatılacaktır.

▶
▶▶
▶▶▶
▶▶▶▶
▶▶▶▶▶

1 / 14

▶▶▶▶▶
▶▶▶▶▶
▶▶▶▶▶
▶▶▶▶▶

▶
▶▶
▶▶▶
▶▶▶▶
▶▶▶▶▶

1 / 14

▶▶▶▶▶
▶▶▶▶▶
▶▶▶▶▶
▶▶▶▶▶

ALTAY SAVAŞ DÖNEMİ

Batı Cephesi

-Birinci İnönü Muharebesi
-İkinci İnönü Muharebesi
-Sakarya Meydan Muharebesi
-Büyük Taarruz ve
Başkumandan Meydan Muharebesi

Anadolu'nun sonsuza kadar
Türk toprağı olacağı anlaşılmış oldu.

Batı Cephesi

- Mustafa Kemal, Samsun'a ulaşmadan dört gün önce yani 15 Mayıs 1919 tarihinde Yunanlılar, İzmir'i işgal ettiler. Daha sonra Anadolu'nun içlerine doğru ilerlemeye başladılar. Yunanlılarla, ilk mücadeleyi Kuva-yı Milliye birlikleri yaptı. Yunanlılarla asıl mücadele, düzenli ordu kurulduktan sonra yapıldı.

Yunanlılarla sırasıyla;

- Birinci İnönü Muharebesi
- İkinci İnönü Muharebesi
- Sakarya Meydan Muharebesi
- Büyük Taarruz ve Başkumandan Meydan Muharebesi yapılmıştır.

Yunanlılara karşı yapılan mücadele sonucunda Anadolu'nun sonsuza kadar Türk toprağı olacağı anlaşılmış oldu.

İlerleyen sayfalarda Batı Cephesi'ndeki büyük mücadeleyi ayrıntılarıyla inceleyeceğiz.

Konu Test 5/14 Bilden

ALTAY SAVAŞ DÖNEMİ

Sakarya Meydan Muharebesi ve Sonuçları

Mustafa Kemal, 5 Ağustos günü başkomutanlığa atandı.

Sakarya Meydan Muharebesi ve Sonuçları

- Yunanlılar, Türk ordusu karşısında aldıkları iki yenilgiden sonra tekrar savaş hazırlıkları yapmaya başladılar. Asker ve malzeme sayılarını artırdılar. Amaçları Ankara'ya ulaşmaktı. Yunan ordusu 10 Temmuz 1921 tarihinde saldırıya geçti. Saldırıları sonucunda Afyon, Kütahya ve Eskişehir Yunanlıların eline geçti. Mustafa Kemal, Türk ordusunun toparlanmak için Sakarya Irmağı'nın doğusuna çekilmesini istedi. Yunanlıların ilerlemesi TBMM'nin acil kararlar almasına sebep oldu. Mustafa Kemal, 5 Ağustos günü başkomutanlığa atandı. Böylece Mustafa Kemal, tüm ordunun komutasını üstlenmiş oluyordu.

Sakarya Muharebesi 23 Ağustos 1921 tarihinde başladı. Türk ordusu asker ve teçhizat sayısı olarak Yunan ordusundan daha azdı. Savaşta bazı yerler Yunanlılara geçiyor ve Türk ordusu geri çekiliyordu. Bu durum karşısında

Konu Test 10/14 Bilden

Alıştırmalar

SAVAŞ DÖNEMİ

Büyük Taarruz ve Başkumandan Meydan Muharebesi

Sakarya Meydan Muharebesi Büyük Taarruz Fevzi Paşa Başkumandanlık Meydan

(.....) sonucunda Yunanlılar, Sakarya ırmağının batısına çekildiler.

Mustafa Kemal savaş planları hazırlıyor ve bu planları İsmet Paşa ve (.....) ile paylaşıyordu. Amaç, düşmanın yurdu terk etmesini sağlamaktı.

26 Ağustos 1922 tarihinde (.....) başladı. Afyon'daki Kocatepe'den Türk ordusunun top atışlarıyla birlikte büyük saldırı gerçekleşiyordu.

30 Ağustos günü Dumlupınar'da, Türk ordusunun başında Mustafa Kemal bulunuyordu. Bu yüzden, Dumlupınar'da gerçekleşen savaşa (.....) Muharebesi adı verilmektedir.

ATLAS

Atlas Atlas Oyunu

22-6-1920 tarihine kadar İsmir cephesi
17-7-1921 tarihine kadar Garp cephesi
13-6-1921 tarihine kadar Sakarya cephesi
5 Temmuz 1921'e kadar İtalyan işgal bölgesi
26-8-1922'de Büyük Taarruzla başlanan cephe
Büyük Taarruzun istikametleri

YUGOSLAVYA
BULGARISTAN
SÖVYETLER BİRLİĞİ
SURIYE

20 EKİM 1921 ANKARA ANLAŞMAMA GÖRE

Kurtuluş Savaşı'ndaki Cepheleler

SERBEST ÇALIŞMA

Sözcük Oyunu

Savaşlar

Sözcük Bilden Oyunu

Aranacak sözcükler

TRABLUSGARP
BALKAN SAVAŞLARI
BİRİNCİ DÜNYA
ÇANAKKALE
BİRİNCİ İNÖNÜ
İKİNCİ İNÖNÜ
SAKARYA MEYDAN
BÜYÜK TAARRUZ

I	B	P	I	U	Y	Z	D	Z	B	H	C	K	D	Z	Y	B
B	R	Ü	R	E	Z	B	G	Ö	I	Z	U	G	Z	Ü	L	P
İ	İ	A	Y	A	Z	T	Ü	Ü	D	Z	V	U	J	N	Ü	T
K	J	R	L	Ü	G	H	N	R	U	A	Y	G	U	A	T	S
İ	V	Ö	İ	Ş	K	S	L	Z	R	L	T	E	F	D	Z	V
N	H	C	E	N	A	U	Y	I	T	Z	K	O	Y	P	Ö	
C	O	Ş	P	L	C	V	T	L	Ş	V	K	M	P	E	M	L
İ	Z	H	B	Ş	A	İ	A	A	B	I	E	Ü	U	M	G	G
C	T	I	Ü	Y	K	S	A	A	S	I	C	U	D			
İ	Ş	F	G	N	E	Z	K	D	R	R	O	L	A	R	Y	
N	H	Ö	C	T	H	N	F	A	Ü	N	R	T	T	Y	S	Ö
Ö	A	F	L	S	J	S	M	O	N	N	A	U	U	R	H	F
N	S	U	R	T	K	Y	M	L	U	A	Y	K	Z	A	M	T
Ü	H	L	I	S	Ş	H	S	U	A	K	Ç	A	L	K	O	O
S	B	İ	R	I	N	C	I	İ	N	Ö	N	Ü	A	Y	R	
S	C	Ö	K	Z	J	L	N	Ş	I	O	V	Ü	C	S	B	E
G	I	F	A	O	V	D	C	Ü	O	P	V	E	Ş	M	H	I

cevaplar geri yenile

ATATÜRK ALBÜMÜ

Fotoğraflarla Atatürk

Filmlerle Atatürk

EK 4: Araştırma İzin Belgeleri

T.C.
MANİSA VALİLİĞİ
Millî Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.EMM.M.145.00.07.500 - 144 79
KONU : Anket

VALİLİK MAKAMINA
MANİSA

İLGE: CBÜ 04/11/2008 tarih ve B.30.2.CBÜ.0.41.00.00.500/2159 sayılı yazısı

Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarla Yapılacak Araştırma ve Araştırma Destegüne Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi uyarınca araştırma değerlendirme komisyonumuz tarafından Sınan AKKAN'a ait "İlköğretim Okulu 8. Sınıf Te. İnkılap Tarihi Ve Atatürkçülük Dersinde Bilgisayar Destekli Öğretme Öğrenci Başarısına Etkisi." testinin Salihli Kabazlı İlköğretim Okulu 8. sınıf öğrencileri arasında uygulanması uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Aziz KERSOY
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
16/11/2008

İsmail KAYA
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
MANİSA VALİLİĞİ
Millî Eğitim Müdürlüğü

01.08.2008

Sayı : B.08.1.MEM.4.45.00.07.500-14179
Konu : Tez Çalışması

CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
MANİSA

İlgili a-104/11.2008 tarih ve B.08.2.CBÜ.0.E1.00.00-500/2159 sayılı yazınız,
b-127/11/2008 tarih ve B.08.4.MEM.4.45.00.07.500-14179 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Yüksek Lisans Öğrencisi Sinan ALKAN'a ait "İlköğretim Usulu 8. Sınıf TC İnkılap Tarihi Ve Azınlıkçılık Dersinde Bilgisayar Destekli Öğretimin Öğrenci Başarılarına Etkisi" konulu, onaylı test formlarının Salihli Kabazlı İlköğretim Okulu 8. sınıf öğrencileri arasında uygulanması ile ilgili valilik onayı ekte gönderilmiştir.

Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma Yönetmeliği hükümlerine göre, araştırma tamamlandıktan sonra, anket sonuçlarından 1 örneğinin Müdürlüğümüz Kültür Bürosuna gönderilmesini, Bilgilerinize rica ederim.

İsmail KAYA
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
MANİSA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN

Adı Soyadı	SINAN ALKAN
Kurumu	CBU SOSYAL BİLİMLER ENSTİTUSU
Araştırma yapılacakları	MANİSA
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kaçıncısı	SALİHLİ KABAZLI İLKÖĞRETİM OKULU 8. SINIF ÖĞRENCİLERİ

Araştırmanın konusu	İLKÖĞRETİM OKULU 8. SINIF TC İNKILAP TARİHİ VE ATATURKÇÜLÜK DERSİNDE BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÖĞRETİMİN ÖĞRENCİ BAŞARISINA ETKİSİ
Üniversite	CBU
Araştırmanın ödev/tez önerisi	İLKÖĞRETİM OKULU 8. SINIF TC İNKILAP TARİHİ VE ATATURKÇÜLÜK DERSİNDE BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÖĞRETİMİN ÖĞRENCİ BAŞARISINA ETKİSİ OLÇÜLEBİLİR NİTELİKTEDİR
Veri toplama araçları	28 SORULUK TC İNKILAP TARİHİ VE ATATURKÇÜLÜK DERSİNE İLİŞKİN "YA İSTİKLAL YA ÖLÜM" ÜNİTESİ İLE İLGİLİ BAŞARI TESTİ
Görsel istenilecek Birim/Birimler	

KOMİSYON GÖRÜŞÜ

İLKÖĞRETİM OKULU 8. SINIF TC İNKILAP TARİHİ VE ATATURKÇÜLÜK DERSİNDE BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÖĞRETİMİN ÖĞRENCİ BAŞARISINA ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASINA YÖNELİK ÜNİTE TESTİNİN SALİHLİ KABAZLI İLKÖĞRETİM OKULU 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNE UYGULANMASI UYGUN BULUNMUŞTUR.	
Komisyon kararı	Oybirliği ile alınmıştır
Mühür/Üyeli Adı ve Soyadı	Gereğince

KOMİSYON

2471/2008

Komisyon Başkanı
Rasim PALAZ
Şube Müdürü

Üye
Zafer ÇİMEN
Rahberlik Araştırma Merkezi Rehber Öğrt.

Üye
Hayri BABA
Cumhuriyet Anadolu Lisesi
Biyoloji Öğrt.